372.21
ส713ก
ล.2
ฉ.3

บริจาค

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

(โครงการปีที่ 2)

14 ธ.ค. 2552

ผู้วิจัย

รองศาตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กันยายน 2547

S232ส34

บทคัดย่อวิจัย

เรื่อง
การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ
(โครงการปีที่ 2)

ผู้วิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์

สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

(โครงการปีที่ 2)

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์

สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพ 10110

โทร 0-2661-10000 ต่อ 5191, หรือ 5560 และ 0-1573-7557

****

การพัฒนาโครงการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นโครงการต่อเนื่องปีที่ 2 ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ" มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ เพื่อศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการจัดการวัดประเมินของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยครูผู้สอนในโรงเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง จำนวน 31 คน กระจายอยู่ในโรงเรียนทั้งหมด 9 โรงเรียน ที่เลือกมาด้วยวิธีการอาสาสมัคร และเด็กที่เป็นนักเรียนในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนข้างต้น จำนวนทั้งหมด 1,307 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เครื่องมือสำหรับวัดครูได้แก่ แบบสอบถามประเมินตนเองด้านความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินเด็ก ปฏิบัติการวางแผนในการวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ และเครื่องมือสำหรับวัดประเมินเด็กได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการเด็ก แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน แบบบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ และแบบประเมินด้วยพอตโฟลิโอเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Sample และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายโดยการสังเคราะห์ข้อความและสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

การเข้าร่วมโครงการส่งผลดังนี้ 1) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2) ครูใช้วิธีการวัดประเมินเด็กหลากหลายวิธี ที่ใช้มากที่สุดคือการพูดคุยโดยไม่จดบันทึก รองลงมาคือการสังเกตแบบไม่จดบันทึก พอตโฟลิโอเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก การสอบถามข้อมูลจากพ่อแม่ และการทดสอบแบบปากเปล่าตามลำดับ ครูปฏิบัติการวางแผนการวัดประเมินเด็กอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้ กิจกรรมสร้างสรรค์ การเลือกชิ้นงานที่จะทำการวัดประเมิน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมเกมการศึกษา การจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินล่วงหน้า ครูกำหนดขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกรายข้อ ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการบูรณาการ การวัดประเมินเข้ากับการจัดการเรียนรู้ รู้จักเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดประเมิน ใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบสามารถจัดการวัดประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้ 3)เด็กมีพัฒนาการ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับดีเรียงตามลำดับ มีพัฒนาการทางภาษา ด้านการเขียน ด้านการฟัง ด้านการพูด และด้านการอ่านอยู่ในระดับดีเรียงตามลำดับ มีทักษะการเรียนรู้ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับดีเรียงตามลำดับ และ 4) ผลการเรียนรู้ของเด็กที่สำคัญสรุปดังนี้ เด็กสนใจเรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆนอกสถานที่ เรียนรู้จากการสังเกต สาธิต และทดลองปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานได้ ชอบเล่นที่ต้องใช้กำลัง (เด็กชาย) สนุกสนานเมื่อให้เล่นกลางแจ้งมากกว่าเล่นในร่ม ปรับพฤติกรรมในการเล่นกับเพื่อนได้ดี รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย มีความอดทนในการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ยาวนานขึ้น สนใจฟังและตอบคำถามครูได้ แสดงความคิดเห็นกับครูและเพื่อนได้ เด็กส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง ทำตามข้อตกลงของกลุ่มและห้องได้ดี ผลงานดีที่สุดและที่เด็กชอบ ส่วนใหญ่เป็นงานจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และงานประดิษฐ์

****

Abstract

The Development of
Children as Researchers and Child-Centered Assessment Project
(2nd Year Phase)

Researcher
Associate Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong

Early Childhood Education Program, Curriculum and Instruction Department
Faculty of Education,
Sri Nakharinwirot University

Abstract

The Development of

Children as Researchers and Child-Centered Assessment Project

(2nd Year Phase)

Researcher

Associate Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong

Early Childhood Education Program, Curriculum and Instruction Department

Faculty of Education, Sri Nakharinwirot University

Sukhumwit 23 Watthana, Bangkok 10110

Tel.0-2661-1000 Ext. 5191, 5560, and 0-1573-7557

****

The development of child-centered assessment project is a 2-year continuing project under the research project "The Development of Children as Researchers and Child-Centered Assessment Project". The specific purpose of the project was to investigate and compare teachers' knowledge of child-centered assessment before and after their involvements in the project, to study the results of their arrangements of child-centered assessment, to study the children's development and learning skills, and to investigate their learning resulting of the teachers' assessments.

The samples in the project involved both teachers and students. The 31 teachers of 1st and 2nd -year kindergarten classes of 1st semester in 2003 were drawn from 9 primary schools under the administration of Ratchaburi Office of Educational Zone 1, Muang and Watphaeng Districts. Participation in the project was voluntary. The project involved 1,307 students who attended the classes overseen by the teachers.

The tool used in this research was a handbook of child-centered assessment at early childhood level. The tools used for data collection consisted of those for both teachers and children. Tools for teachers were a self-evaluation questionnaire about teachers' knowledge of child-centered assessment; a self-evaluation questionnaire about child assessment's methods, planning operations, scopes, and advantages toward learning management; and a follow-up questionnaire about child-centered assessment using supervision by mail. For children's tools, they were an evaluation form for children development; a checklist form for children's language development; an evaluation form for children's learning skills; an observation form for children behavior while doing daily routines; a form to record children's works while learning; and an evaluation form by portfolio. The quantitative data were analyzed by using

mean, standard deviation, and dependent sample t-test. The descriptive data were analyzed by statement synthesis and their main contents were concluded.

The results of study were:

The outcomes of teachers' and children's project involvements were as follows.

1) The average score of teachers' knowledge about child-centered assessment in general and in each area namely knowledge about assessment; knowledge about new approach of assessment for early childhood level; and the application of knowledge about child-centered assessment into practice, was increased with statistical significance at .01.

2) The teachers utilized various methods of child assessment. The methods with most frequent use were talking without record; observation without record; portfolio for progress evaluation of children learning; talking with parents; and oral test respectively. Teachers' planning operations for child assessment were at the high level with following topics in order: creative activities; work selection for assessment; experience reinforcement activities; rhythmic movement activities; corner playing activities; education game activities; and preparations in advance for assessment tools. Teachers' scopes of assessment for children development were at the high level in all areas. They were emotional and mental, social, physical and intellectual areas respectively. The teachers' opinions about the advantages of child assessment toward learning management were at the high level in all items. Most teachers understood the integration of assessment and learning management; knew how to record data systemically; allowed relevant persons to involve in the assessment; utilized various methods; and were able to arrange assessment for children's learning development.

3) The children's emotional, social, physical and intellectual developments respectively were at the good level. Their language developments in writing, listening, speaking and reading respectively were at the good level. Their skills in learning, human relations, discipline, observation, creative thinking, leadership, learning process, and problem solving respectively were at the good level.

4) The major results of children's learning could be concluded as follows. The children were interested in learning about things outside the class. They learned from observations, demonstrations and experiments; and could create their own works. They liked to play by using energy (boys) and gained more enjoyment when playing in the sun than in the shade. They adjusted themselves well to play with friends, and

knew how to share and wait. They had longer patience doing their experience reinforcement activities. They paid attention to listening and were able to answer teachers' answers. They could express their opinions to teachers and friends. Most children did the daily routines themselves, and followed group's or class's agreements well. The works that they did best and liked to do were mostly those from creative art and artifact activities.

ประกาศคุณูปการ

การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ (โครงการปีที่ 2) เป็นโครงการหนึ่งของชุดโครงการแม่บทเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนและการสอนของครูแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นหัวหน้าชุดโครงการ ประกอบด้วยชุดโครงการวิจัย 3 โครงการ คือ การพัฒนาโครงการครูนักวิจัยและการประเมินแนวใหม่ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นหัวหน้าโครงการ การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นหัวหน้าโครงการ การศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทย รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล เป็นหัวหน้าโครงการ เป็นโครงการที่มีระยะเวลาทำต่อเนื่อง 2 ปี (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2546) **สำหรับโครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยปีที่ 2** ปี พ.ศ. 2546 เรื่อง การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่อนุญาติให้ครูผู้สอนเข้าร่วมโครงการวิจัย และให้ใช้โรงเรียนและเด็กนักเรียนเป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณครูอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการ และเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้จัดสรรทุนอุดหนุน งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2546 จากสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้ดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์

สารบัญ (ต่อ)

หัวข้อ	หน้า
บทที่ 3	
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครูและเด็ก	67
ตอนที่ 2 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู	68
ตอนที่ 3 การศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ	76
ตอนที่ 4 การศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ	86
ตอนที่ 5 ผลการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ	90
บทที่ 5	
ความมุ่งหมายของการวิจัย	103
ความสำคัญของการวิจัย	103
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	104
การวิเคราะห์ข้อมูล	105
ผลการวิจัย	106
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนและนักเรียน	59
2	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครู.....	67
3	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของเด็ก.....	68
4	ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของคะแนนแบบสอบถามก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ.....	69
5	การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายด้าน.....	70
6	การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน.....	71
7	การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านความรู้การวัดปฐมวัย.....	73
8	การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านการนำความรู้การประเมิน แนวใหม่ไปใช้ปฏิบัติ.....	74
9	ความถี่และร้อยละของวิธีการวัดประเมินเด็กที่ครูใช้.....	77
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนการวัดประเมินเด็ก.....	79
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขอบข่ายการวัดประเมินเด็ก.....	80
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประโยชน์ของการวัดประเมินเด็ก.....	81
13	ผลการติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศไปรษณีย์ ของครูที่เข้าร่วมโครงการ.....	82
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินพัฒนาการ 4 ด้านของเด็ก	86
15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินพัฒนาการในด้าน.....	87
16	ผลการประเมินพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก โดยภาพรวม.....	88
17	ผลการประเมินพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจำแนกเป็นรายข้อของพัฒนาการแต่ละด้าน.....	89

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก โดยภาพรวม.....	90
19	ผลการแสดงพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน.....	91
20	การประเมินด้วยพอตโฟลิโอ.....	96

บทที่ 1

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ทิศทางในการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ที่ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า "ผู้เรียนมีความสำคัญสุด" กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญ สถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จัดบรรยายกาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ไม่พร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการต่างๆ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลาและสถานที่หลากหลาย พิจารณาประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการศึกษา และนำผลการประเมินดังกล่าว มาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการหลากหลาย อันเป็นหนทางที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข(บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545)

หลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แล้ว มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยใหม่เป็นหลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2546 มีปรัชญาว่า การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม โดยยึดหลักการว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ

โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนด จุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมี สุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียน และห้องเรียน มีองค์ประกอบสำคัญสามองค์ประกอบคือ การจัดสรรสาระการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ ซึ่งต้องดำเนินการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข การจัดการเรียนรู้ที่ดีครูผู้สอนต้องรู้วัตถุประสงค์ของสาระ ประสบการณ์สำคัญ และคุณลักษณะตามวัยของเด็กอย่างชัดเจนก่อน แล้วจึงวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ก้าวหน้าได้สูงสุด ครูผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยการประเมินเด็กอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนการจัดการเรียนรู้ หรือระยะแรกของการจัดการเรียนรู้ เพื่อรวบรวมข้อมูลว่า เด็กมีความพร้อมหรือทักษะพื้นฐานที่จะเรียนระดับใด มีระดับความพร้อมเดิมมากน้อยเพียงใด มีความรู้ในสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่หรือไม่ และจัดเด็กให้มีโอกาสได้เลือกเรียนรู้ตามแบบการจัดประสบการณ์การเรียนแต่ละวิธีได้เหมาะสม ในระหว่างการเรียนรู้ด้วยการวัดประเมินแบบสะสมย่อย(formative) เพื่อนำผลสะท้อนกลับสู่เด็กนักเรียนและครูผู้สอน เพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นตัวชี้แนะข้อบกพร่องและเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของเด็ก และทำการวัดประเมินสรุปรวม เพื่อรับรองผลการเรียน ดังนั้นการวัดประเมินจึงต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

การวัดประเมินพัฒนาการเด็กอายุ3–5ปี เป็นการวัดประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กโดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการวัดประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคน ได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร

การวัดประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้ ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน เป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี มีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เป็นการวัดประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะกับเด็กรวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ สำหรับ วิธีการวัดประเมินที่เหมาะสมควรใช้การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ **การวัดประเมินดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ** สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 26 ที่ระบุว่าให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการ ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนและใช้วิธีที่หลากหลาย (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2542) การวัดประเมินผลในบทบาทใหม่ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยจึงจำเป็นต้องหารูปแบบและวิธีการวัดประเมินผลแนวใหม่ที่หลากหลายและควรได้รับการปฏิรูปให้สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างแท้จริงด้วยการทำให้การวัดประเมินให้เป็นระบบที่มีความต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอน(Dominic. 1994)

การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นการวัดประเมินที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นลักษณะการวัดประเมินในรูปแบบใหม่ ที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคย ทำให้เกิดคำถามว่า ครูจะสามารถนำการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ได้อย่างไร และจะส่งผลต่อความคิดเห็น ความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินของครูอย่างไร และส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างไร และส่งผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างไร ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นงานวิจัยที่ใช้ระยะเวลาต่อเนื่อง 2 ปี โดยในปีแรก เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในระดับปฐมวัย ส่วนในปีที่ 2 นี้ เป็นการพัฒนาโครงการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย ให้ครูปฐมวัยนำไปใช้ทดลองปฏิบัติกับเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ โครงการปีที่ 2 นี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญที่ดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ว่ามีผลต่อครูและเด็กอย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือ

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ

3. เพื่อศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการจัดการวัดประเมินของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ

4. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการจัดการวัดประเมินของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาโครงการการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาหารูปแบบการวัดประเมินที่ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการวัดประเมินแนวใหม่ที่มีความหลากหลาย ผสมผสานระหว่างวิธีวัดประเมินแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีทั้งแบบวัดประเมินพัฒนาการเด็กด้วยการสร้างความรู้จักนักเรียน แบบตรวจสอบรายการทางด้านภาษาของเด็ก แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มและใช้พอตโฟลิโอเด็ก เป็นรูปแบบการวัดประเมินที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การวิจัยครั้งนี้จึงมีประโยชน์และคุณค่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้ประพฤติปฏิบัติในชั้นเรียนให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี อย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนและเด็กนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับอนุบาลทั้งหมด 428 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลทั้งหมด 7552 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 188 โรง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนและเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เป็นครูผู้สอนประจำระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง จำนวน 31 คน กระจายอยู่ในโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 9 โรงเรียนที่เลือกมาด้วยวิธีการอาสาสมัคร

กลุ่มตัวอย่างนักเรียน เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนข้างต้น จำนวนทั้งหมด 1,307 คน ของโรงเรียนอนุบาลราชบุรี โรงเรียนวัดเขาวัง โรงเรียนวัดแคทราย โรงเรียนวัดดอนตลุง โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี โรงเรียนวัดเกาะลอย (ชุณหวัติ) โรงเรียนคุ้งกระถิน โรงเรียนวัดเหนือวนและโรงเรียนอนุบาลวัดเพลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมนิเทศเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวแปรตาม ได้แก่

-ความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

-ผลจากการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

-พัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

-ผลการเรียนรู้ของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง วิธีการวัดประเมินแนวใหม่ที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้วิธีการผสมผสานที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การประเมินพัฒนาการเด็ก การตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก การประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก การสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน การบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ การบันทึกจากการสนทนาพูดคุยกับเด็ก และการประเมินด้วยพอตโฟลิโอเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างรายบุคคลบุคคล เป็นการวัดประเมินที่เปิดเผย ให้โอกาสเด็กเลือกวิธีการทำกิจกรรม ลักษณะกิจกรรมมีความท้าทาย และให้เวลาทำเพียงพอ

2. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมนิเทศเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง การให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งการนำไปปฏิบัติในชั้นเรียนและทำการนิเทศติดตามผล โดยดำเนินการ ประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ อบรมชี้แจงการใช้คู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือวัด และนิเทศติดตามผลใช้การนิเทศทางไปรษณีย์ และการนิเทศลงพื้นที่

3. ความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการประเมินตนเองของครู ใน 3 ด้าน คือการวัดประเมินทั่วไป การวัดประเมินแนวใหม่ระดับปฐมวัย และการนำความรู้การวัดประเมินไปใช้ปฏิบัติ

4. ผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู หมายถึง การปฏิบัติที่ได้จากการประเมินตนเองเกี่ยวกับการจัดการวัดประเมินในด้านต่างๆ ได้แก่ วิธีการที่ครูใช้ในการวัดประเมินเด็ก การปฏิบัติการวางแผนของครูในการวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการเรียนรู้ และการติดตามผลการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในการนิเทศน์ไปรษณีย์

5. พัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ประกอบด้วย

5.1 พัฒนาการโดยรวมของเด็ก หมายถึง พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ของเด็ก

5.2 พัฒนาการทางภาษา หมายถึง พัฒนาการด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

5.3 ทักษะการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหา

6. ผลการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง การแสดงพฤติกรรม ผลงานของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน และพอดโฟลิโอ

7. ครู หมายถึง ครูปฐมวัย ประจำชั้นที่สอนนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 31 คนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย

8. เด็ก หมายถึง เด็กชายและเด็กหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีในห้องเรียนของครูที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นโครงการวิจัยต่อเนื่อง 2 ปี ปีที่ 1 พ.ศ. 2545 เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะเด็กเป็นนักวิจัยที่มีต่อครูและนักเรียนอย่างไร และปีที่ 2 พ.ศ. 2546 เป็นการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญที่ดำเนินการควบคู่ผสมผสานกันไปกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ด้วยวิธีการวัดประเมินที่หลากหลาย ให้ครูนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน

การพัฒนาโครงการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีขอบข่ายการวิจัย เพื่อมุ่งตอบคำถามว่า เมื่อครูที่เข้าร่วมโครงการใช้การจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญแล้วจะส่งผลต่อครูผู้สอนและนักเรียนอย่างไร โดยพิจารณาข้อมูลของครูที่ได้จากแบบสอบถามประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้การวัดประเมินเด็กเป็นสำคัญ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้การวัดประเมินทั่วไป ความรู้การวัดประเมินแนวใหม่ระดับปฐมวัย และ การนำความรู้การวัดประเมินไปใช้ปฏิบัติ และจากแบบประเมินตนเองของครู ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ วิธีการที่ครูใช้ในการวัดประเมินเด็ก การปฏิบัติการวางแผนของครูในการวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการเรียนรู้ และการติดตามผลการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในการนิเทศน์ไปรษณีย์ และพิจารณาข้อมูลของเด็กที่ได้จากแบบประเมินพัฒนาการโดยรวมทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ของเด็ก แบบตรวจสอบรายพัฒนาการทางภาษาด้านการของเด็ก ด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของ

เด็ก ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหา และแบบประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเกี่ยวกับ การแสดงพฤติกรรมและผลงานของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน และพอตโฟลิโอเด็ก

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1.0 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

1.1 ปรัชญาการศึกษา

1.2 หลักการ

1.3 หลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี

1.4 รายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพิ่มเติม

2.0 แนวคิดพื้นฐานการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดประเมินเด็กปฐมวัย

2.2 หลักการวัดประเมินเด็กปฐมวัย

2.3 ความหมายของการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.4 แนวโน้มการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.5 ขอบข่ายการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.6 วิธีการที่ใช้วัดประเมินพัฒนาการเด็ก

2.7 บทบาทของครูในการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.0 การจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.1 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง

3.1.1 ขอบเขตการวัดประเมินเด็กด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง

3.1.2 ชนิดแบบทดสอบที่ครูสร้างสำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยการสร้างความรู้จักนักเรียน

3.2.1 ความหมายการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน

3.2.2 ลักษณะเฉพาะของการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน

3.3 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยการสังเกต

3.3.1 ความหมายของการสังเกต

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต

3.4 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยการประเมินสภาพจริง

3.4.1 ความหมายของการประเมินสภาพจริง

3.4.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินสภาพจริง

3.4.3 ลักษณะของการประเมินสภาพจริง

3.5 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยพอดโฟลิโอเด็ก

3.5.1 ความหมายของพอดโฟลิโอเด็ก

3.5.2 หน้าที่ของพอดโฟลิโอเด็ก

3.5.3 ประเภทของพอดโฟลิโอเด็ก

4.0 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.0 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งสรุปสาระสำคัญดังนี้

1.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้ บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

1.2 หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

1.) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2.) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3.) พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4.) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5.) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

1.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งรายละเอียดของหลักสูตรมีดังนี้

1.3.1 จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

- ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
- กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
- อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย
- ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- มีจิตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

1.3.2 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขทันท่วงที คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 – 5 ปี ดังนี้

อายุ 3 ปี :

- **พัฒนาการด้านร่างกาย**
  1.) กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
  2.) รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว

3.) เดินขึ้นลงบันไดสลับปลายเท้าได้
4.) เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
5.) ใช้กรรไกรมือเดียวได้
6.) วาดและระบายสีอิสระได้

- **พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ**
  1.) แสดงอารมณ์ตามความรู้สึกได้
  2.) ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
  3.) กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง
- **พัฒนาการด้านสังคม**
  1.) รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
  2.) ชอบเลนแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
  3.) เล่นสมมติได้
  4.) รู้จักการรอคอย
- พัฒนาการด้านสติปัญญา
  1.) สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
  2.) บอกชื่อของตนเองได้
  3.) ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
  4.) สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
  5.) สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
  6.) ร้องเพลงท่องคำกลอน คำคล้องจองง่าย ๆและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
  7.) รู้จักใช้คำถาม "อะไร"
  8.) สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
  9.) อยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว

อายุ 4 ปี :

- พัฒนาการด้านร่างกาย
  1.) กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
  2.) รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
  3.) เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
  4.) เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
  5.) ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
  6.) กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย
- พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ

1.) แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
2.) เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
3.) ชอบท้าทายผู้ใหญ่
4.) ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

- พัฒนาการด้านสังคม
  1.) แต่งตัวได้เอง ไปห้องส้วมได้เอง
  2.) เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน – หลัง
  3.) แบ่งของให้คนอื่น
  4.) เก็บของเล่นเข้าที่ได้
- พัฒนาการด้านสติปัญญา
  1.) จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
  2.) บอกชื่อและบอกนามสกุลของตนเองได้
  3.) พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
  4.) สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
  5.) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม
  6.) รู้จักใช้คำถาม "ทำไม"

อายุ 5 ปี

- พัฒนาการด้านร่างกาย
  1.) กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
  2.) รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
  3.) เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
  4.) เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
  5.) ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
  6.) ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ติดกระดุม ผูกเชือกรองเท้า ฯลฯ
  7.) ยืดตัว คล่องแคล่ว
- พัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ
  1.) แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
  2.) ชื่นชอบความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
  3.) ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง
- พัฒนาการด้านสังคม
  1.) ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
  2.) เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้

3.) พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ

4.) รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่

5.) รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

- พัฒนาการด้านสติปัญญา

1.) บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้

2.) บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้

3.) พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง

4.) สนทนาโต้ตอบ / เล่าเป็นเรื่องราวได้

5.) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่

6.) รู้จักใช้คำถาม "ทำไม" "อย่างไร"

7.) เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม

8.) นับสิ่งต่าง ๆ จำนวนมากกว่า 10 ได้

1.3.3 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย

1.3.4 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

- ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

1.) การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
   - การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนที่
   - การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
   - การเล่นเครื่องเล่นสนาม
2.) การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
   - การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
   - การเขียนภาพและการเล่นสี
   - การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แท่งไม้ เศษวัสดุ
   - การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

- ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ได้แก่

1.) ดนตรี
   - การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
   - การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆเช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทดี ฯลฯ
   - การร้องเพลง
2.) สุนทรียภาพ
   - การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม
   - การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขำขันและเรื่องราว / เหตุการณ์ที่สนุกสนาน
3.) การเล่น
   - การเล่นอิสระ
   - การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
   - การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
4.) คุณธรรมจริยธรรม
   - การปฏิบัติตนตามศาสนาที่นับถือ

- ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่การเรียนรู้สังคม
   - การปฏิบัติกิจวัตรตามหลักศาสนาที่นับถือ
   - การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
   - การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ
   - การมีโอกาสได้รับความรู้สึก ความสนใจและความต้องการของตนเองและผู้อื่น
   - การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย

● ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1.) การคิด

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่น
- การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่ายและรูปแบบต่างๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่าง ๆ

2.) การใช้ภาษา

- การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
- การพูดกับคนอื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
- การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน / เรื่องราวที่สนใจ

3.) การสังเกต

- การสำรวจและอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งของ
- การจับคู่ การจำแนก และการจับกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น ยาว / สั้น ขรุขระ / เรียบ ฯลฯ
- การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ
- การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ
- การตั้งสมมติฐาน
- การทดลองสิ่งต่าง ๆ
- การสืบค้นข้อมูล
- การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4.) จำนวน

- การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การนับภาพสิ่งต่าง ๆ
- การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

- การมีประสบการณ์กับจำนวนหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง

5.) มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

- การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และการเทออก
- การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน
- การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
- การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่าง ๆ
- การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

6.) เวลา

- การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
- การมีประสบการณ์และเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวาน พรุ่งนี้ ฯลฯ
- การมีประสบการณ์และการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ
- การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

1.3.5 สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สาระที่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

- **เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก** เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี
- **เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก** เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องการเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน
- **ธรรมชาติรอบตัว** เด็กควรได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

- **สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก** เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

1.3.6 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

- หลักการจัดประสบการณ์

1.) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

2.) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3.) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4.) จัดการประเมินพัฒนาให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการ

5.) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

- แนวทางการจัดประสบการณ์

1.) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับการพัฒนา เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3.) จัดประสบการณ์รูปแบบบูรณาการ คือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

4.) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำ

5.) เสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกันเด็ก

6.) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้กับการทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

7.) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

8.) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

9.) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

10.) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

11.) จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตรตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

- การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจำทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1.) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแต่ละวัน

- กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

- กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที

- กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2.) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่นำมาจัดแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

- การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

- การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาจึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับซ้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

- การพัฒนาอารมณ์ จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย

- การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

- การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

- การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมี ประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

- การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ

รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ทรงต่าง ๆ ฯลฯ

1.3.7 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้

- ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- ประเมินอย่างเป็นระบบมีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะกับเด็กรวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

1.4 รายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1.4.1 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

- จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน กำหนดจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างของบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก

- การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1.) ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และเอกสารหลักสูตรอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3.) การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดและการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

1.4.2 การจัดการศึกษาปฐมวัย(เด็กอายุ 3 – 5 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เป็นการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท

1.4.3 การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับปฐมศึกษาปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจ ในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ผู้สอน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ทั้งระบบ การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จะประสบผลสำเร็จได้ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อโดยเฉพาะระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงอายุ 3 – 5 ปี กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจ จัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงการศึกษาโดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อ ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

1) จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษาร่วมกันพัฒนารอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อผู้สอนทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

2) จัดหาเอกสารด้านหลักสูตร และเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่น ๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกเพียงพอ

3) จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับจากการอบรม ดูงาน ซึ่งไม่ควรจัดให้เฉพาะผู้สอนในระดับเดียวกันเท่านั้น

4)จัดเอกสารเผยแพร่ตลอดจนกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

5) ระหว่างที่เด็กอยู่ในระดับปฐมวัย ผู้บริหารควรจัดให้มีการพบปะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

6) สถานศึกษาที่มีเด็กทั้งสองระดับควรจัดกิจกรรมที่ผู้สอน ผู้ปกครองและเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันในบางโอกาส

7) สถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมทั้งสองระดับ ควรจัดปฐมนิเทศผู้ปกครอง 2 ครั้งคือ เด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัย และก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงการศึกษาทั้งสองระดับ และให้ความร่วมมือช่วยเด็ก ๆ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น

- ผู้สอนระดับปฐมวัย นอกจากจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กของตนแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและบุคลากรอื่น ๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้สอนอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะทำให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

2) พูดคุยกับเด็ก ๆ ถึงประสบการณ์ที่ดี ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้เด็กเกิดเจตนาคติที่ดีต่อการเรียนรู้

3) จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอนตลอดจนสภาพแวดล้อมบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือสถานศึกษาอื่น

- ผู้สอนระดับประถมศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของตนให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) จัดกิจกรรมให้เด็กและผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียนจัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้องเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เช่น มุมหนังสือ มุมเกม

2) การศึกษา มุมของเล่น เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3) จัดกิจกรรมสร้างข้อตกลงที่เกิดจากเด็กร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติ

4) เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน

- ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาต้องทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับและเข้าใจว่าถึงแม้เด็กจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วแต่เด็กยังต้องการความรัก ความเอาใจใส่ การดูแลและการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากระดับปฐมวัยและควรให้ความร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น

1.4.4 การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัย มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องโดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบ

ของคณะกรรมการที่มาจากบุคลากรทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

2.0 แนวคิดพื้นฐานการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดประเมินเด็กปฐมวัย

การพัฒนาการจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทุกๆ ส่วนปัจจัยตั้งแต่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ (Mcafee& Leong.1994, Puckett & Black. 1994) สำหรับกระบวนการทางการศึกษา (Educational Process) เป็นกระบวนการที่มีระบบแบบแผนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์อย่างถาวร กระบวนการทางการศึกษาประกอบด้วย คุณลักษณะพื้นฐาน 3 ส่วนได้แก่

1) เป้าประสงค์ทางการศึกษา (Learning Goal) คือการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (Learning Objectives)

2) ประสบการณ์เรียนรู้ (Learning Experiences) คือ การจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้ผู้เรียน (Learning Process)

3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation of Learning) คือ วิธีการประเมินผลเป็นตัวที่ใช้ตรวจสอบประสบการณ์ (Evaluation Procedure) ซึ่งเป็นผลมาจากจุดมุ่งหมาย และวิธีสอน

ทั้งสามองค์ประกอบนี้จะมีปฏิสัมพันธ์สอดคล้องกัน เป็นกระบวนการที่ผสมผสานกลมกลืนกันไป การกำหนดหลักสูตร และ กระบวนการเรียนการสอน มีผลต่อแนวทางการกำหนดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อะไรและจะทำการประเมินนักเรียนอย่างไร ดังแสดงในภาพประกอบ 1-1 (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์.2547:6)

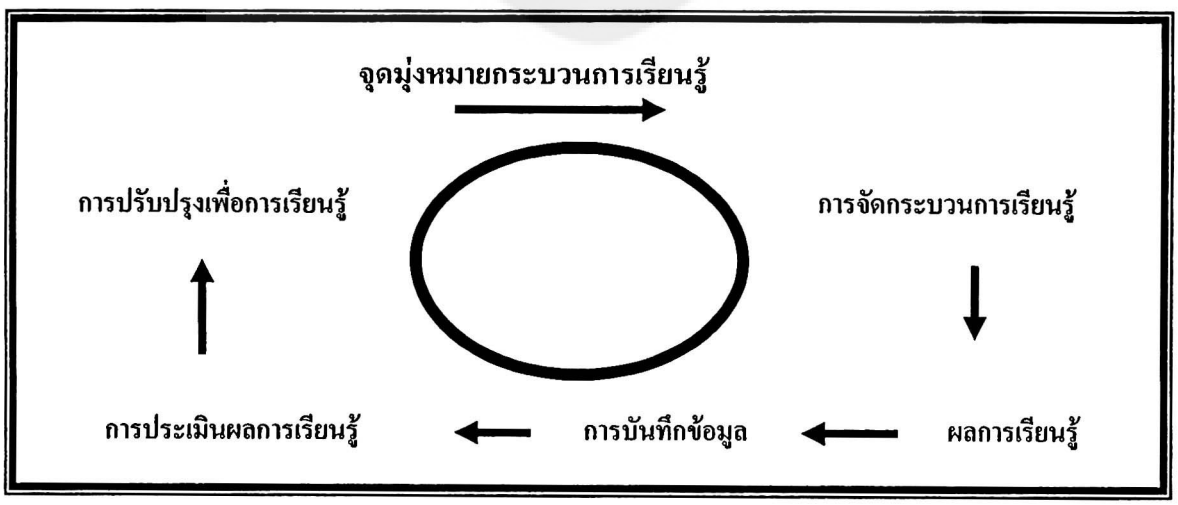

ภาพประกอบ 1-1 ภาพแสดงองค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา

ดังนั้นการสอนและการประเมินจึงเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Nitko.1996) ดังแสดงในภาพประกอบ 1-1 ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนเป็นการระบุลักษณะของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดจากการเรียนรู้อะไร เช่น การเรียนรู้ด้านไหน ระดับใด และปริมาณมากน้อยเพียงใด เป็นต้น โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนว่าเป็นใคร มีประสบการณ์ขั้นพื้นฐานตามความรู้เดิมแค่ไหน จะได้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสิ่งที่ต้องการเรียนรู้นั้น ๆ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปจนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่วางแผนไว้ ส่วนผลที่ได้รับจะเป็นไปตามที่คาดหวังไว้มากน้อยอย่างไร จำเป็นต้องอาศัยการวัดและการประเมินมาเป็นเครื่องมือสร้างเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่การประเมินผู้เรียน การประเมินกระบวนการเรียนรู้ จนถึงการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามลำดับแนวคิดในการจัดกระบวนการวัดและประเมิน ครูผู้สอน/บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทำให้รัดกุม ให้ครอบคลุมองค์ประกอบพื้นฐานและมีการจัดลำดับขั้นตอนที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและเมื่อไรที่มีการสอนก็ควรต้องมีการประเมินผลตามมาเสมอ สำหรับแนวคิดการวัดและประเมินตัว นักเรียนโดยเฉพาะในระดับปฐมวัยจึงต้องกำหนดให้รัดกุมมีแนวคิดลักษณะดังนี้ ต้องตรงกับจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ต้องสามารถชี้ถึงว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้นั้นได้ผลหรือไม่ ต้องสามารถชี้แนะได้ว่าควรจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เด็กอย่างไรและต้องสามารถชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการเรียนรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนไปจริงหรือไม่ อย่างไร ปรับปรุงเพื่อการเรียนรู้ได้เพียงใด และอย่างไร

2.2 หลักการวัดประเมินเด็กปฐมวัย

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2544) เสนอหลักการวัดการประเมินการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 เพื่อเป็นหลักและแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง มีกรอบความคิดในการดำเนินการปฏิบัติการวัดประเมินนักเรียน สรุปได้ดังนี้

หลักการที่ 1 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องมีความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารเข้าใจ การวัดประเมินเด็กต้องสร้างความเข้าใจว่า ตัวเลขหรือคำปริมาณ ไม่ใช่เพียงวิธีการวิธีเดียวในการบอกความหมายของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แต่ยังสามารถใช้คำ ภาพ การแสดงตัวอย่าง และวิธีการอื่น ๆ ในการสื่อความหมาย

- ต้องมีความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารเข้าใจ
- ต้องเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน
- ผู้ใช้ผลการประเมินที่สำคัญที่สุดคือนักเรียน
- จุดหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการประเมิน
- การประเมินเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง

- ต้องเข้าใจความรู้สึกส่วนบุคคล
- การประเมินต้องมีคุณภาพ

หลักการที่ 2 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องเป็นการวัดประเมินในระดับชั้นเรียน ครูผู้สอนใช้การวัดประเมินเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างและมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเรียนรู้นั้น ดังนั้นการวัดประเมินในระดับชั้นเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มต้นปีจนสิ้นปีการศึกษา เป็นการวัดประเมินที่เกื้อบต่อเนื่องติดต่อกันในระดับชั้นเรียน ครูผู้สอนต้องทำการตัดสินใจว่าจะดำเนินกิจกรรมอย่างไรกับผู้เรียนโดยทั่วไปในอัตราเฉลี่ยหนึ่งในทุก ๆ สองสามนาทีด้วยการถามคำถาม ตีความหมายคำตอบ เฝ้าดูการแสดงการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจการบ้านที่มอบหมายและใช้การทดสอบและสอบย่อย ๆ

หลักการที่ 3 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ใช้ผลการวัดประเมินที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียน สารสนเทศของการวัดประเมินในชั้นเรียนเป็นเหมือนแรงกระตุ้นที่จำเป็นก่อให้เกิดเป็นพลังสำคัญในระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะถ้าผู้เรียนได้พบหลักฐานแสดงว่าตนเองมีความสำเร็จแล้ว ผู้เรียนจะสร้างความหวังในความสำเร็จและคาดหวังความสำเร็จที่สูงขึ้นต่อไป ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อป้องกันความล้มเหลวต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เราต้องค้นหาวิธีการที่ต่างไปเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความหวังต่อความสำเร็จในอนาคตและต้องใช้การประเมินในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดเผยความสำเร็จต่อผู้เรียน

หลักการที่ 4 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีจุดหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสม ต้องนิยามจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการวัดประเมินให้ชัดเจนและเหมาะสมเพื่อผู้เรียนรู้หรือไม่ว่าสิ่งที่จะทำให้ดีหมายถึงอะไร หรือสิ่งที่จะทำให้สำเร็จทางวิชาการคืออะไร เราพร้อมที่จะวัดประเมินในสิ่งที่เราสามารถตอบคำถามได้ชัดเจนและมั่นใจเท่านั้น

หลักการที่ 5 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถือว่าการวัดประเมินเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง โดยให้กระบวนการวัดประเมินกลายเป็นเครื่องมือของการสอนที่มีคุณภาพได้ วิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำได้คือ การให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมประเมินคนหนึ่ง โดยการนำผู้เรียนเข้ามาเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้ เข้ามารับทำการทดสอบและรับเกรด เชิญมาให้ข้อคิดเห็นต่อครูในการปรับปรุงแบบทดสอบ แนะนำชิ้นงานสำหรับการประเมินเท่าที่จะทำได้ พัฒนาแบบประเมินจริง ช่วยครูสร้างเกณฑ์การให้คะแนน สร้างเกณฑ์การให้คะแนนของตนเอง ใช้เกณฑ์การให้คะแนนประเมินผลการปฏิบัติของตนเอง มีความเข้าใจในวิธีการประเมินและกระบวนการตัดสินผลว่ามีผลกระทบต่อความสำเร็จทางวิชาการอย่างไร สามารถเห็นชัดว่า การประเมินตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการประเมินของครูและความสำเร็จทางวิชาการของตนเอง ผู้เรียนในฐานะผู้ร่วมประเมินต้องมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์งานที่มีคุณภาพจนสามารถบอบส่วนประกอบที่สำคัญหรือเห็นคุณค่าของจุดหมายการ

เรียนรู้ที่จะเป็นผู้ปฏิบัติที่ดีขึ้น เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้มาตรฐานเหล่านั้นทั้งหมดจนสามารถประเมินผลงานของตนเองและคนอื่น ๆ ได้ด้วยความมั่นใจแล้วจึงสามารถให้เป็นผู้ร่วมประเมินได้

หลักการที่ 6 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องมีความเข้าใจรู้สึกส่วนบุคคล ซึ่งมีลักษณะสำคัญสองข้อคือ 1) การวัดประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงในชั้นเรียนเนื่องจากนักเรียนเป็นคนและครูผู้สอนก็เป็นคน ย่อมมีความรู้สึกรักและเกลียดเกิดขึ้นเสมอ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงยืนอยู่บนความเสี่ยงต่อการขาดความแม่นยำถูกต้อง การวัดประเมินด้วยดุลยพินิจดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับได้อย่างแท้จริงเมื่อเราสามารถควบคุมแหล่งความลำเอียงส่วนตัวได้ 2) การวัดประเมินเป็นกิจกรรมระหว่างบุคคลที่สลับซับซ้อนมาก ซึ่งเป็นจริงควบคู่ไปกับสิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนและผลที่ตามมาของแต่ละคน การวัดประเมินในชั้นเรียนไม่มีทางเป็นกลางจริง ๆ ได้เลย การทำให้การวัดประเมินมีคุณภาพสูงสุดนั้น ทำการสื่อสารผลการประเมินที่มีความไวต่อความรู้สึก และเป็นข้อมูลส่วนตัวและคาดผลล่วงหน้า เพื่อจัดเตรียมความช่วยเหลือที่เฉพาะเจาะจงแก่ผู้เรียนทุกระดับ เมื่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำลง

หลักการที่ 7 การประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องมีคุณภาพสูงวิธีการประเมินที่มีคุณภาพสูงมีเกณฑ์มาตรฐานดังนี้ จุดมุ่งหมายของการวัดประเมินชัดเจน จุดมุ่งหมายการเรียนชัดเจนและเหมาะสม วิธีการวัดประเมินเหมาะสม สุ่มตัวอย่างการปฏิบัติได้ดี การประเมินต้องแม่นยำปลอดจากความลำเอียงและสิ่งบิดเบือน

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2547:10-12) กล่าวว่า ในระดับปฐมวัยมีหลักการวัดประเมินเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังต่อไปนี้ 1.) หลักการวัดประเมินเน้นพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กปฐมวัย หลักในการวัดประเมินเด็กปฐมวัยนั้น ควรคำนึงถึงพัฒนาการและธรรมชาติของเด็ก พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในการจัดกระบวนการวัดประเมินเด็กปฐมวัยควรพิจาณาทฤษฎีพัฒนาการเด็กเป็นหลักพัฒนาการของเด็กมีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินอย่างไร การนำหลักการทางทฤษฎีพัฒนาการ มาเป็นแนวทางในการวัดประเมินเด็กปฐมวัยนั้นจะได้คำตอบที่ว่าการวัดประเมินเด็ก หมายถึง การที่อยากรู้ว่าเด็กเรียนรู้อะไร สิ่งใดที่เด็กสามารถทำได้หรือทำไม่ได้ ประสบการณ์หรือข้อมูลอะไรบ้างที่เด็กควรได้เรียนรู้ และควรเรียนรู้ถึงระดับใด คำถามเหล่านี้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับเด็กสามารถที่หาแนวทางและวิธีการทำการวัดประเมินเด็กได้อย่างเหมาะสม และปฏิกิริยาการเรียนรู้ของเด็กสะท้อนออกมาที่เราเข้าใจในตัวเด็กไม่ว่าจะเป็นการจัดสถานการณ์ กิจกรรม การใช้คำถาม และการใช้คำต่าง ๆ ดังนั้นในระดับปฐมวัยหลักการวัดประเมินเด็กระดับนี้ ควรมีลักษณะเป็นการวัดประเมิน โดยคำนึงถึงทฤษฎีพัฒนาการเด็กและทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อพัฒนาสนับสนุนศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา 2.) หลักการวัดประเมินเน้นสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาปฐมวัย แนวการจัด

ประสบการณ์หรือการจัดหลักสูตรในระดับปฐมวัยนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี เป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะและต่างจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น เพราะเด็กปฐมวัยที่อยู่ในช่วงพลังแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น แนวการจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับนี้จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีชีวิตการเรียนรู้เต็มที่หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนสี่เหลี่ยมเล็กๆ นั้นเด็กควรเกิดการเรียนรู้จิตใจร่วม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สรรค์สร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเอง มิได้อยู่ที่ตัวครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดหรือส่งทอดไปยังตัวเด็ก เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เรียนโดยผ่านการเล่น หลักการวัดประเมินการเรียนรู้ ควรดำเนินให้กลมกลืนไปกับการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมและสามารถตอบสนองการเรียนรู้มิติใหม่ได้ให้กับนักเรียน หลักการวัดประเมินควรต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ประเด็นสำคัญคือ ครูปฐมวัย/ บุคลากรที่ เกี่ยวข้อง ใช้หลักอะไรในการวัดและประเมินการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัยของเขา 3.)หลักการวัดประเมินเน้นหลักความถูกต้องของการประเมิน หลักความถูกต้องของการวัดประเมิน หมายถึง กระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินต้องมีลักษณะที่มีความเที่ยงตรง (Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ในส่วนนี้หลักการสำคัญของการวัดประเมินเด็กปฐมวัย ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อตัวเด็กหลังจากทำการวัดประเมินตัวเด็กความถูกต้องในการวัดประเมินเป็นสิ่งสำคัญ (Gullo. 1994 : 5) ดังนั้นในการวัดประเมินต้องใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลเพื่อช่วยในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่โดยได้พยายามเอาเครื่องมือหลายๆ ตัวมาใช้ในการวัดผลการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test) และแบบวัดต่าง ๆจากการปฏิบัติและผลงานของนักเรียน ดังนั้น ถ้าครูวัดประเมินตัวเด็กและใช้ข้อมูลที่ได้มาตัดสินเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถทางด้านวิชาการและทำนายอนาคตหรือใช้ข้อมูลในทางที่ไม่เหมาะสมในการจัดกลุ่มให้เด็กเป็นเด็กกลุ่มสูงหรือเด็กความสามารถต่ำ ผลการวัดประเมินควรต้องอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องดังกล่าวแล้วข้างต้น

2.3 ความหมายของการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

คำศัพท์เกี่ยวกับการวัดประเมินการเรียนรู้เด็ก มีหลายคำ ทำให้ครูผู้สอน สับสนใช้คำต่างๆ ไม่ถูกหน้าที่หรือใช้แทนกันเสมอ อาทิคำว่า “การทดสอบ” “การวัด” “การประเมินผล” และ “การวัดประเมิน” ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วแต่ละคำทำหน้าที่ต่างๆ กัน ดังนั้น การที่ทำความเข้าใจเรื่องคำศัพท์ต่างๆ กันนี้ช่วยให้ครูรู้จักใช้การวัดและการประเมินได้ถูกต้องและเหมาะสม คำศัพท์ที่ใช้ในแวดวงการวัดประเมินที่ใกล้เคียงของแต่ละคำ มี 4 คำ คือ การทดสอบ (Test) การวัด (Measurment) และการประเมินผล (Evaluation) แลการวัดประเมิน (Assessment) ซึ่งคำศัพท์ทั้ง 4 คำ มีความหมายดังต่อไปนี้ 1.) การทดสอบ (Testing) มีนักการศึกษาและนักวัดผลหลายท่านได้ให้คำนิยามของการทดสอบไว้ดังนี้ ครอนบัค (Cronbach. 1990) ให้ความหมาย

ของการทดสอบว่าการทดสอบเป็นกระบวนการที่มีระบบสำหรับที่สังเกตพฤติกรรมของบุคคล และอธิบายออกมาในรูปของคะแนน เป็นตัวเลขที่มีระบบ หรือเกณฑ์การทดสอบ อาจใช้ข้อสอบหลาย ๆ ชนิด เป็นข้อสอบแบบเขียน ข้อทดสอบ การให้พิมพ์ดีด การว่ายน้ำ ดำน้ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับคำว่าข้อทดสอบนั้นจะกำหนดว่าทดสอบเด็กอย่างไร ใช้อุปกรณ์อะไร กระบวนการให้คะแนนเป็นอย่างไร ส่วนมากออกมาในรูปของข้อสอบมาตรฐาน (Standardize test) ซึ่งมีกฎเกณฑ์การตีความผลของคะแนนนั้นเป็น อย่างไร เพน (Payne. 1997) ให้ความหมายว่า การทดสอบหรือการสอบเป็นอีกคำหนึ่งที่นำมาใช้มากในการวัดผลการศึกษา เป็นระบบของการเก็บข้อมูลที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบในตัวนักเรียนเองและกับนักเรียนในกลุ่ม และใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดผลที่ได้ออกมาเป็นคะแนนหรือตัวเลข สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์(2547:14) ให้ความหมายว่าการทดสอบ ในระดับปฐมวัย หมายถึง วิธีการประเมินรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นทางการ ใช้อย่างกว้างขวางในการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนและให้ผลการวัดออกมาเป็นคะแนน มีรูปแบบและระบบที่ใช้ในการตอบด้วยกระดาษและดินสอ ซึ่งข้อทดสอบส่วนใหญ่ในระดับปฐมวัยเป็นรูปภาพ มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก มีรูปแบบข้อทดสอบเป็นภาพให้เลือกตอบ กากบาท โยงเส้น หรือทำแบบทดสอบมาตรฐาน หรือเป็นการสอบปฏิบัติจริง เช่นให้ว่ายน้ำ เดินบนไม้แผ่นเดียว เป็นต้น ทั้งนี้ข้อทดสอบ มีกระบวนการให้คะแนนที่เป็นแบบแผนเดียวกันและคะแนนสามารถมาเปรียบเทียบกันได้ การทดสอบเพื่อมุ่งหวังดูความสามารถ ของเด็ก 2.) การวัด (Measurement) สำหรับคำนี้มีความหมายดังนี้ เวิด (Word. 1999) ให้ความหมายว่า การวัดเป็นกระบวนการของการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งต่างๆ โยมีหลักการกำหนดตัวเลขด้วยหลักเกณฑ์ หรือกฎที่ชัดเจน แทนปริมาณคุณลักษณะของสิ่งนั้นด้วยกฎเทคนิคที่มีการยอมรับหรือข้อตกลง ล้วน และอังคณา สายยศ (2541) ให้ความหมายว่า การวัดเป็นการตรวจสอบขนาดหรือปริมาณของสิ่งต่าง ๆ เช่น ส่วนยาว ส่วนกว้าง ส่วนสูงหรือความรู้ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์(2547:15) ให้ความหมายว่า การวัด (Measurment) ในระดับปฐมวัย หมายถึง การวัดเป็นกระบวนการเทียบปริมาณ เพื่อแสดงค่าตัวเลข เป็นการกำหนดเซตของจำนวนให้กับเซตของสิ่งของที่ต้องการวัด โดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งตามคำนิยามแสดงว่า การวัดจะได้ค่าเป็นตัวเลข และกฎเกณฑ์ที่ใช้นั้นก็คือ เครื่องมือวัด ซึ่งทางการศึกษามีเครื่องมือวัดที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ แบบทดสอบ ครูสามารถวัดคุณลักษณะบางอย่างของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบเรียนตอบหรือลงบนกระดาษ, ใช้มาตรวัดน้ำหนักส่วนสูงและ ใช้การทดสอบแบบปฏิบัติ 3.) การประเมินผล (Evaluation) กัลโล (Gullo. 1994 : 11) ให้ความหมายว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการตัดสินค่านิยมและคุณค่าขั้นสุดท้ายของโปรแกรมการศึกษา โครงการต่าง ๆ หรือเทคนิคต่าง ๆ การตัดสินและการสรุปผลนั้นเป็นการประเมินผลที่มีหลักฐาน หลักฐานต่าง ๆ ได้มาทั้งวิธีการสังเกตอย่างเป็นระบบและไม่เป็นระบบ ส่วน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2544) กล่าวว่าคำนี้มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมได้ 4 นิยามดังนี้ 1) หมายถึง การวัดผล (Measurement) เพราะการประเมินผลเอา

ผลต่าง ๆมาจากการวัดผลทั้งสิ้น 2) หมายถึง ความสอดคล้อง (Congruence) เป็นการหาความสอดคล้องกันระหว่างผลการปฏิบัติกับจุดประสงค์ (เชิงพฤติกรรม) 3) หมายถึง ดุลยพินิจพิจารณา (Judgement) อย่างลึกซึ้ง (Professional Jugdament) ในการใช้กระบวนการ เน้นถึงผลสุดท้ายและ4) หมายถึงการตัดสินใจ (Decision) โดยนำข้อมูลต่าง ๆ มาตัดสินเพื่อหาทางเลือก สรุปการประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินที่อาศัยดุลยพินิจพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการวัดผล มีความหมายกว้างขวางกว่าการทดสอบและการวัด สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2547:15) ให้ความหมายว่าการประเมินผล (Evaluation) ในระดับปฐมวัย เป็น กระบวนการในการตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าในสิ่งที่ต้องการวัดเน้นกระบวนการทั้งต่อจากการวัด แล้วตัดสินใจสรุปคุณค่าอย่างมีเกณฑ์ การประเมินผลจึงเน้นผลการตัดสินใจจากผู้ประเมินไม่ใช่ผลจากการวัดโดยตรง 4.) การวัดประเมิน (Assessment) ครอนบัค (Cronbach.1990) ให้ความหมาย การวัดประเมินว่า เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกระบวนการวัดประเมินในตัวเด็ก เน้นการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดที่มีจุดมุ่งหมายและระบบในการมองความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ โบม (Boehm.1992 citing to Gullo.1994) กล่าวว่า การวัดประเมิน (Assessment)เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กซึ่งสร้างความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเด็กโดยมีกระบวนการแยกแยะในรายละเอียดของความสามารถหรือศักยภาพของเด็ก บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2543) กล่าวว่า การวัดประเมิน (Assessment)เป็นกระบวนการวัดประเมินเพื่อให้สอดคล้องวิธีเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับความต้องการคำตอบหรือผลลัพธ์ (outcome) และผลลัพธ์นั้นมีหลายแบบและหลายระดับ อาทิ คำถามเป็นแบบปรนัย ดังนั้นลักษณะการประเมินจึงมีความยืดหยุ่นและปรับขยายจึงเป็นกระบวนการคัดเลือกข้อมูล (Collecting Data) ซึ่งครอบคลุมการประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดการปรับเปลี่ยนการประเมิน ได้แก่ ความหมาย แนวความคิดรวบยอด (Concept) ของการประเมิน การนำผลที่ใช้จากการประเมินไปช่วยวางแผนการสอนมากกว่าที่จะไปติดตาม หรือตรวจสอบนักเรียนเพียงอย่างเดียว การวัดประเมินควรเน้นไปที่การปรับปรุงหรือข้อบกพร่องของนักเรียนและมีการนำเรื่องความสามารถทางการปฏิบัติ (Performance) มาใช้ด้วยเพื่อจะทำให้การเรียนการสอนพัฒนาได้มาก รูปแบบวิธีจึงเป็นการวัดประเมิน ในชั้นเรียน (Classroom Base) มีดังนี้ 1). ควรมีการเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนเพื่อใช้ในการประเมิน 2). ควรทำการวัดประเมินในลักษณะแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงความคิดเด็กตลอดเวลา 3). ควรมีการวัดประเมินที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การประเมินสภาพจริงที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในขณะนั้น ส่วนสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2547:17) กล่าวว่า การวัดประเมินเป็นคำที่มีความหมายกว้าง สำหรับในระดับปฐมวัย การวัดประเมินครอบคลุมถึงกระบวนการวัดประเมินผลตัวเด็ก เน้นการใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายในการวัดทีมีระบบ และจุดมุ่งหมายในการมองความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์นักเรียน การวัดประเมินเป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเลขปริมาณ (Quantitative) และค่าทาง

คุณลักษณะ (Qualitative) เพื่อใช้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินเป็นข้อมูลให้ย้อนกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนและใช้การวัดประเมินตัดสินประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความพอเพียงของหลักสูตร ดังนั้นการวัดประเมินเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มครอบคลุมเป็นความหมายนี้ซึ่งมีความหมายในการวัดประเมินกว้างขวาง

2.4 แนวโน้มการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

แนวโน้มการวัดประเมินเด็กกลุ่มระดับนี้ ในช่วงศตวรรษตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมามีแนวโน้มใช้คำว่า การวัดประเมิน (Assessment) มากกว่าคำว่าการทดสอบ (Test) หรือการวัด (Measurement) หรือการประเมินผล (Evaluation) คำใดคำหนึ่งอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากการวัดประเมินมีความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมถึงการทดสอบ การวัด และการประเมินผล เน้นการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย อาทิ การทดสอบ การวัด การทดสอบฝึกปฏิบัติจริง การใช้ข้อสอบมาตรฐาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การเก็บ รวบรวมผลงานเด็ก เป็นต้น จากวิธีการที่หลากหลายนี้ ข้อมูลต่าง ๆที่ได้จากตัวเด็ก สามารถนำมาประมวลและวัดประเมินเด็กได้อย่างลึกซึ้งถึงการทำงานของเด็กจากทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ หรือเป็นทางเลือกใหม่ในการวัดประเมิน (Alternative Assessment) เป็นลักษณะการวัดประเมินเน้นตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการเรียนรู้เด็ก ไม่นำผลการประเมินไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่นๆ รวมทั้งทำการวัดประเมินเด็กตามสภาพจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทั้งนี้ยึดหลักการวัดประเมินสอดคล้องแนวคิด หลักการ และข้อตกลงเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนของระดับปฐมวัย ซึ่งเมื่อมองภาพการจัดการศึกษาในระดับนี้โดยรวมแล้วมุ่งเน้นพัฒนาเด็กโดยส่วนรวมทุกด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา แนวโน้มการวัดประเมินในระดับปฐมวัยจึงมีแนวโน้มการวัดประเมินเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยงานวิจัยฉบับนี้ผู้เขียนใช้คำว่าการวัดประเมิน โดยมีลักษณะของการจัดการวัดประเมินดังนี้ เน้นรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิภาวะพัฒนาการ จุดเด่นของผู้เรียน ผลจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน สถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง การปฏิบัติจริง สอดคล้องกลมกลืนกับการเรียนการสอน ดำเนินควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม ให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนทั่วๆ ไปและกว้างขวาง และ อาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียนรวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.5 ขอบข่ายการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ขอบข่ายในการวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครอบคลุมวัดประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์ – จิตใจ ทางด้านสังคม และทางด้านสติปัญญา ดังนี้

2.5.1 พัฒนาการทางร่างกาย หมายถึง การเจริญเติบโตของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนปฐมวัย จะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารก แต่จะเป็นไปในอัตราที่คงที่ ส่วนที่พัฒนามาก ได้แก่ วุฒิภาวะระบบประสาท กล่าวคือ กล้ามเนื้อมัดต่างๆ จะแข็งแรงและทำงาน

ประสานกัน ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว สามารถทรงตัวได้ดีขึ้น อาจกล่าวแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้ 1.) กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กวัยก่อนประถมศึกษา จะมีอัตราการพัฒนาเป็นไปตามวัย เช่นเด็กอายุ 4 ปี จะสามารถเดินลงบันไดแบบสลับเท้าได้ดีกว่าเด็กอายุ 3 ปี หรือในการกระโดด เด็กอายุ 3 ปี จะกระโดดสองเท้าพร้อมกัน ครั้นอายุ 4 ปี จะสามารถกระโดยด้วยเท้าข้างเดียว และจะกระโดดสลับเท้าได้ เมื่ออายุ 5 ปีเป็นต้นไป และ 2.) กล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือจะพัฒนาอย่างมากเช่นกัน ในการวาดภาพตามแบบ เด็กจะวาดรูปวงกลมได้ที่อายุ 3 ขวบ วาดรูปสี่เหลี่ยมได้ที่อายุ 4 ขวบ และวาดรูปสามเหลี่ยมได้ที่อายุ 5 ขวบ เป็นต้น

การจะพัฒนาด้านร่างกายให้ได้ผลดีนั้น เด็กวัยนี้ควรได้วิ่งเล่นออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ส่วนกล้ามเนื้อเล็ก ควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้มือหยิบจับ เช่น เล่นต่อไม้บล็อก ปั้นดินน้ำมัน วาดรูป แปรงฟัน ช่วยทำงานบ้านง่ายๆ เป็นต้น ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายประกอบด้วย

- กล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การยืน การเดิน การวิ่ง การกระโดด การโยน การรับลูกบอล การเตะลูกบอล เป็นต้น
- กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เช่น การร้อย การตัดกระดาษ การวาดภาพอย่างอิสระ เป็นต้น

2.5.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม หมายถึง พัฒนาการที่มีรากฐานมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ในช่วงแรกเริ่มของชีวิติ เด็กเล็กๆ จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างทันทีและเปิดเผย โดยแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ต่างๆ นั้นเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และทำให้เด็กแต่ละคนมีอารมณ์ผันผวนและซับซ้อนแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ดีสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรับรู้ ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

2.5.3 พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพาผู้อื่นไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กระดับก่อนประถมศึกษามีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะ พฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์- จิตใจ และสังคมมีดังนี้

- การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ เช่น บอกหรือแสดงความรู้สึก ความต้องการและอารมณ์ของตนเอง รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ และยอมรับผู้อื่น พึงพอใจในตนเอง บอกหรือแสดงความพอใจผู้อื่น

- การช่วยเหลือตนเอง เช่น ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง ระมัดระวังและ ดูแลตนเองให้ปลอดภัย

- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม

- คุณธรรม จริยธรรม เช่น ปฏิบัติตามข้อตกลง รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือและแบ่งปัน

- มารยาทตามวัฒนธรรมไทย ปฏิบัติตนถูกต้องตามกาลเทศะ

2.5.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง พัฒนาการในระยะความคิดแบบก่อนกฎเกณฑ์ คือ เด็กมีความคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ที่รับรู้ และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ ลักษณะที่สำคัญของความคิดในเด็กวัยนี้ มีความคิดฝันและจินตนาการค่อนข้างมาก จะถือตนเองเป็นศูนย์กลาง คิดว่าคนอื่นจะคิดแบบเดียวกับตน มีความสนใจใคร่รู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญาของเด็กวัยนี้ ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 การจำแนก เปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การหาความสัมพันธ์ การแก้ปัญหา การรู้ค่าจำนวน การใช้ ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ สรุปพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นแกนกลางของพัฒนาการในวัยนี้ ดังนั้นการกำหนดแนวทางการวัดประเมินเด็กปฐมวัยนี้ครูผู้สอนควรมีทิศทางในการวัดประเมินที่ถูกต้องและเหมาะสม ครูผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในเรื่องการสังเกต การคิด ความเข้าใจ การใช้เหตุผล การเปรียบเทียบ การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้พื้นฐานโดยทั่วไปของเด็ก และกระบวนการพัฒนาสติปัญญา จะได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย

2.6 วิธีการที่ใช้วัดประเมินพัฒนาการเด็ก

ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวิธีการและเครื่องมือการวัดประเมินดังต่อไปนี้

2.6.1 วิธีการวัดประเมินแบบเป็นทางการ (Formal techniques) ได้แก่ การทดสอบชนิดต่างๆ การสอบปลายภาค และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาต่างๆ หรือการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน

2.6.2 วิธีการวัดประเมินแบบไม่เป็นทางการ (Informal techniques) ได้แก่ วิธีการประเมินแบบสื่อสารส่วนบุคคล (Personal Communication) ซึ่งมีรูปแบบเน้นการสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมของเด็กในด้านกิจกรรมการแสดงออกอาจเป็นการซักถามพูดคุยกับ

เด็ก ครู เพื่อน ครูผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยงที่ใกล้ชิดเด็ก การสร้างความรู้จักนักเรียน การปฏิบัติจริง การประเมินสภาพจริง และพอตโฟลิโอ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ดังนี้

1.) การสังเกต เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดว่าจะเกิดขึ้น และครูจดบันทึกไว้ เช่น การจดบันทึกราย การใช้แบบสำรวจรายการ และการจดบันทึกสิ่งที่เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรมหรือเลือกมุมเล่น

2.) การใช้การสนทนา ใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

3.) การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวล ครูควรใช้คำถามที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ครูสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก และค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

4.) การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลแบบต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆ รวบรวมไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน เพื่อครูจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง

5.) การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วๆ ไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก เป็นต้น

2.7 บทบาทของครูในการวัดประเมินเป็นสำคัญ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะเข้าใจพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กในแต่ละช่วงข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะช่วยให้ครูวางแผนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครูควรมีบทบาทและหลักในการวัดประเมินดังนี้

2.7.1 ครูควรจะมีความรู้และความเข้าใจในวิชาการประเมินผลการศึกษา ซึ่งกระบวนการของการดำเนินการในการประเมินเรื่องที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านเทคนิคและทักษะความสัมพันธ์ของผู้ทดสอบในการปฏิบัติ เหล่านี้จำเป็นต้องใช้กระบวนการของการดำเนินการเพื่อให้การวัดประเมินพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสังเกตจะทำให้ผู้ประเมินได้เรียนรู้และมีกระบวนการเรียนรู้ในตัวเด็กด้วย ซึ่งจะเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้ประเมินในผลของการประเมินมากขึ้น

2.7.2 ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลแต่ละครั้งโดยละเอียด เด็กระดับปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ความสามารถและการแสดงออกอาจจะเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม การวัดประเมินผลควรเป็นเรื่องของการวัดความพร้อมและพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อสนองความมุ่งหมายที่วางไว้ ไม่ใช่วัดเพื่อตัดสินว่าได้หรือตก

2.7.3 ควรพิจารณาเลือกเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้และควรใช้เครื่องมือและวิธีการหลายๆ อย่างประกอบกัน ดังต่อไปนี้

1.) การสังเกต ครูสังเกตเด็กขณะเล่น เรียน และทำงาน ควรสังเกตโดยสม่ำเสมอ ทั้งเป็นหมู่คณะ เป็นรายบุคคล เพื่อทราบความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านต่างๆ เมื่อมีอะไรผิดปกติขึ้นในตัวเด็ก ครูจะได้ทราบ เข้าใจสาเหตุและแก้ไขปัญหานั้นได้ ดังนั้นควรมีแบบบันทึกการสังเกต โดยมีรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรสังเกตซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม การเก็บข้อมูลที่ดีที่สุดคือการสังเกตพฤติกรรม (การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ)

2.) การสนทนาพูดคุย วิธีนี้ใช้ได้ดีตั้งแต่พบเด็กในตอนเช้า เริ่มต้นสอน กำลังสอน หลังจากสอนแล้ว และเวลาตอนเย็น โดยครูใช้วิธีซักถามเรื่องราวและประสบการณ์ตามที่เด็กได้พบเห็น ซึ่งถ้าครูต้องการจะวัดผลการสนทนา สามารถจัดเป็นอันดับ ดีมาก ดี พอใช้ เด็กคนใดที่จะต้องแก้ไขหรือส่งเสริมควรบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุ

3.) การตรวจผลงาน วิธีนี้ได้จากการนำผลงานของเด็ก เช่น สมุดงาน ภาพวาด สิ่งประดิษฐ์ งานปั้น ฯลฯ มาตรวจ ทั้งนี้โดยจัดเป็นกลุ่มตามอันดับคุณภาพของงาน อันดับคุณภาพของงานควรมี 3-5 อันดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก หรือ ดี ปานกลาง อ่อน การจัดอันดับคุณภาพเพื่อจะได้ดูความเคลื่อนไหวทางการพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในอันดับดี แสดงว่าการเรียนมีผลดี เป็นที่ต้องการ ตรงข้ามถ้าเด็กอยู่ในอันดับต่ำ ครูต้องรีบแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ควรจะได้เก็บผลงานของเด็กไว้ เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กแต่ละครั้งด้วย

4.) การใช้ข้อสอบปากเปล่า วิธีนี้เหมาะกับเด็กอนุบาล ซึ่งยังอ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ ครูควรปฏิบัติได้โดยการสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน น่าสนใจ และเป็นกันเอง ควรเตรียมข้อสอบไว้ล่วงหน้าว่าจะถามอะไร และถามอย่างไร ข้อสอบอาจจะเป็นรูปภาพหรือของจริงทั้งนี้ก็เพื่อความยุติธรรม จะได้ถามเด็กในเนื้อหาชุดเดียวกัน ควรลำดับเนื้อเรื่องให้เป็นที่น่าสนใจและต่อเนื่องด้วย ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง เพื่อทราบผลการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก การบันทึกการวัดผลใช้แบบการจัดอันดับคุณภาพ

5.) การใช้ข้อทดสอบ ใช้สอบเด็กเพื่อบันทึกคะแนนไว้เป็นหลักฐาน ควรใช้วิธีนี้ อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง ควรจัดข้อทดสอบให้มีคุณภาพเหมาะสมกับเด็ก และควรคำนึงถึง สิ่งเหล่านี้คือ ภาพชัดเจน เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน

การวัดประเมินเด็กปฐมวัยเป็นการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ใช่วัดว่าได้หรือตก ครูควรเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม ดำเนินบทบาทเป็นผู้สังเกต เฝ้าดูผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน น่าสนใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง สามารถนำมาวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

3.0 การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.1 การวัดประเมินเด็กปฐมวัยด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง

การสอนอย่างมีคุณภาพ เป็นงานสำหรับครูวิชาชีพที่ต้องมีการตระเตรียมและวางแผนอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะครูในระดับปฐมวัยต้องใช้ศิลปะและทักษะการถ่ายทอดอย่างดีเยี่ยม ผลการเรียนรู้ของเด็กได้รับจะเป็นอย่างไรนั้น ต้องอาศัยการวัดประเมินที่ถูกต้องแม่นยำและละเอียดครอบคลุม นับตั้งแต่เริ่มต้นสอนจนเสร็จสิ้นการสอน กระบวนการในการทำการทดสอบนั้นมีหลักการที่สำคัญคือ ทดสอบก่อนทำการสอนเป็นการตรวจสอบ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม การทดสอบระหว่างสอนเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนอันเป็นแนวทางให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสม การทดสอบหลังจากการสอนเสร็จสิ้น เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้ายของผู้เรียนทุกคนว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด ดังนั้นการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นจะมีการทดสอบอยู่ตลอดระยะ สำหรับการวัดประเมินแบบเป็นทางการด้วยการใช้แบบทดสอบชนิดครูสร้างสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งความรู้ที่ครูควรยึดไว้เป็นหลักในการสร้างข้อทดสอบแก่เด็กมีดังนี้

3.1.1 ขอบเขตการวัดประเมินเด็กปฐมวัย ควรครอบคลุมในพัฒนาการในด้านต่อไปนี้ มีดังนี้

1) ขอบเขตด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในการประเมินสิ่งที่เด็กทำได้ (what a child can do) เป็นการวัดประเมินพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ทางด้านความถนัด และผลสัมฤทธิ์ ซึ่งการวัดความถนัด เพื่อดูว่าเด็กแต่ละคนจะสามารถเรียน หรือพัฒนาอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด ในอนาคตเป็นอย่างไร นับเป็นการประเมินความรอบรู้ของเด็กก่อนสอนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตัวครูในการตัดสินใจวางแผนจัดแนวประสบการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กการวัดสัมฤทธิ์ผล เป็นการวัดดูว่าเด็กสามารถเรียนรู้อะไรมากน้อยเพียงใด เป็นการตรวจสอบความรู้ของเด็กขณะเรียนขณะสอนหรือตอนสิ้นสุดลงปลายเทอม การวัดและประเมินนี้เป็นประโยชน์ต่อการติดตามดูความก้าวหน้าหรือพัฒนาการในการเรียนรู้ตลอดจนจุดบกพร่อง ในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom) ได้จำแนกพฤติกรรมในขอบเขตด้านนี้ออกเป็นระดับใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้ และพฤติกรรมขั้นสูง ได้แก่ ทักษะ โดยความสามารถต่างๆ นี้ จำแนกออกเป็น 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า สำหรับในเด็กปฐมวัยเป็นสมรรถภาพทางสติปัญญาในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ กับตนเอง การรับรู้ รู้จักสังเกต วิเคราะห์สังเคราะห์ การรู้คิด รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา

2) ขอบเขตด้านความรู้สึก (Affective Domain) เน้นวัดประเมินสิ่งที่เด็กจะทำ (What a child will do) เป็นการวัดประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ (emotional

development) พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development) หลักการข้อนี้นับเป็นการวัดประเมินเพราะความรู้สึกของบุคคลเป็นสิ่งที่มักเก็บซ่อนไว้มากกว่าจะแสดงออกมาอย่าง เต็มที่ องค์ประกอบของบุคลิกภาพที่ควรวัดในเด็กปฐมวัย ได้แก่

- ลักษณะนิสัย เป็นคุณสมบัติที่สังคมยกย่องว่าเป็นส่วนดีหรือส่วนเสีย อาทิ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี คุณธรรม ซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ การแบ่งปัน การร่วมมือ

- การปรับตัว เป็นระดับความสามารถของเด็กที่ควบคุมตนเองช่วยเหลือตนเองรู้จักการแสดงออกและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

- อารมณ์ เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับกำลังใจ ความรู้สึกตอบโต้ สิ่งที่มาปะทะตน อารมณ์ของเด็กเป็นความรู้สึกที่ผิวเผินและกว้าง อาทิ ชอบไม่ชอบ อารมณ์ที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง อาทิ รัก มีความสุข โกรธ เกลียด เศร้า เสียใจ และการรู้จักอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

- ความสนใจ เป็นสภาพจิตใจอย่างหนึ่งที่อยากจะกระทำในสิ่งที่ตนมีความพึงพอใจ

- ทัศนคติ เป็นสภาพจิตใจของเด็กที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองปรากฏการณ์ต่างๆ โดยแสดงออกถึงความสนใจ มองหน้า ฟังเสียงหรือเลียนแบบพ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดและมีโอกาสใกล้ชิดนานพอและมีปฏิสัมพันธ์บ่อยมากพอ กลายเป็นความผูกพัน ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวกับความรู้สึกปรุงแต่งทางจิตใจ เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในของแต่ละบุคคล มีความละเอียดอ่อน และซับซ้อนมากกว่าการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม แล้วเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งแวดล้อม แล้วขยายกลายเป็นความรู้สึกต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยมระดับต่างๆ แล้วพัฒนาต่อไปเป็นความคิดในอุดมคติ ซึ่งเป็นตัวควบคุมทิศทางของพฤติกรรมของคนนั้นๆ ขอบเขตด้านนี้จำแนกออกเป็น 5 ระดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การสร้างมโนภาพและการจัดระบบค่านิยม และลักษะนิสัยที่เกิดจากค่านิยม สำหรับในเด็กปฐมวัยเป็นสมรรถภาพทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม ด้านจิตใจ-อารมณ์ (emotional development) เป็นความสามารถในการรู้สึก และแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ เกลียด และเป็นสุข ความสามารถในการ แยกแยะ ความลึกซึ้งและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ จนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือต่อตนเอง (self-esteem) ด้านสังคม (social development) เป็นความสามารถในการสร้าง สัมพันธภาพ มีทักษะการปรับตัวในสังคม สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง รู้กาลเทศะ การช่วยตัวเองในชีวิตประจำวัน (personal-social) พัฒนาการด้านจิตวิญญาณ คุณธรรมทำให้รู้จักแยกแยะความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

3.) ขอบเขตด้านทักษะ (Psychomotor Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ฝึกฝนทักษะ การเคลื่อนไหวของร่างกาย มี 4 ระดับ เรียงจากลำดับทักษะ

จากง่ายไปสู่ทักษะที่สลับซับซ้อน คือ การเคลื่อนไหวร่างกาย การเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทรวมๆ กัน การสั่งการโดยใช้ท่าทาง และพฤติกรรมทางภาษาสำหรับในเด็กปฐมวัยเป็นสมรรถภาพทางด้านความสามารถของร่างกายในการทรงตัวในอิริยาบถต่างๆ และการเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ไปโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (gross motor) เช่น การนั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด เป็นต้น การใช้สัมผัสรู้ และการใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่างๆ (fine motor adaptive) เช่น การหยิบจับของการขีดเขียน ปั้น ประดิษฐ์ เป็นต้น

3.1.2 ชนิดแบบทดสอบเหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย ที่นิยมใช้ในระดับปฐมวัย มีดังนี้

1) แบบทดสอบปฏิบัติจริง (performance test) เป็นการสอบที่ให้ผู้สอบแสดงพฤติกรรมโดยการกระทำหรือลงมือทำจริง แบบทดสอบลักษณะนี้ ความสำคัญจึงอยู่ที่ผลงานการปฏิบัติ (Product) และวิธีการปฏิบัติ (Procedure) ดังนั้นการตรวจสอบผลการปฏิบัติ จึงต้องกำหนดประเด็นที่จะสังเกตหรือเรื่องราวที่จะต้องตรวจให้คะแนน พร้อมกำหนดสัดส่วนของการให้คะแนนในแต่ละลักษณะ

2) แบบทดสอบปากเปล่า (Oral test) เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลในด้านเนื้อหาและวิธีการ ตลอดจนแนวคิดจากเรื่องนั้นๆ โดยผู้สอบมีโอกาสโต้ตอบได้ ดังนั้น การสอบในลักษณะนี้จะต้องเตรียมประเด็นปัญหาและขอบเขตของการถามตอบซึ่งการสอบนี้ใช้เวลามาก จึงเหมาะสมกับผู้สอบที่มีจำนวนน้อย การใช้แบบทดสอบแบบปากเปล่ามีความเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งแบบทดสอบแบบนี้มีข้อดี คือถามได้กว้างและลึก เหมาะที่จะใช้วัดความคิดเห็น ความริเริ่ม เห็นบุคลิกลักษณะ พฤติกรรมของเด็กแต่ใช้เวลานานในการสอบ ครูต้องมีความพร้อมเตรียมตัวเป็นอย่างดี อาจมีรูปแบบการถามหลายวิธี ดังนี้

2.1) แบบทดสอบสัมภาษณ์ปากเปล่า เป็นแบบทดสอบที่ครูไม่ได้เตรียมมาก่อนสัมภาษณ์นักเรียน

2.2) แบบทดสอบตอบปากเปล่าหลังจากคำถามที่ครูจัดเตรียม แบบทดสอบชนิดนี้ทำเป็นภาพ เพื่อให้เด็กแสดงคำตอบออกมา โดยมีจุดมุ่งหมายในการวัดเฉพาะที่ชัดเจน

2.3) แบบทดสอบตอบปากเปล่าโดยการตั้งคำถามจากภาพ ข้อสอบแบบนี้สร้างง่าย เตายาก วัดการระลึกได้ดี แต่มีข้อจำกัด คือ ขาดความเป็นปรนัย ทั้งในส่วนการถามตอบและการให้คะแนน สำหรับลักษณะข้อสอบแบบนี้ในเด็กปฐมวัย แบบทดสอบครูต้องตั้งคำถามเพื่อให้เด็กตอบโดยออกข้อสอบเป็นรูปภาพและครูจดบันทึกคำตอบเด็กลงไปในแบบทดสอบ ข้อคำถามนั้นนั้นควรสั้นๆ ให้ได้ใจความเพื่อเด็กฟังสามารถจับใจความข้อสอบได้

3) แบบวาดภาพเป็นคำตอบ คำถามจากแบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบ ที่ไม่ใช่เป็นการให้เด็กเขียนตอบ เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการด้านการเขียนตัวหนังสือไม่คล่อง อาจเป็นการเขียนตามความคิด วาดภาพ เขียนตัวอักษรเท่าที่เด็กสามารถเขียนได้ แต่ครูจดบันทึกดูความคิดและจินตนาการของเด็ก

4) แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก (Multiple Choices) ข้อสอบแบบนี้จัดว่าเป็นข้อสอบปรนัย (Objectives or short answer test) สำหรับเด็กปฐมวัย แบบทดสอบนี้มีลักษณะคำถามและคำตอบเป็นรูปภาพ โดยครูอ่านคำถามข้อความให้ฟัง จากนั้นให้เด็กดูคำถามสื่อเป็นภาพ แล้วเลือกคำตอบที่เป็นรูปภาพ ซึ่งมีคำตอบหลายตัวเลือก ประมาณ 2 หรือ 3 ตัวเลือก โดยการให้เด็กทำเครื่องหมาย กากบาท (X) หรือ (✓) ลงบนคำตอบที่ถูกต้อง

5) แบบโยงจับคู่ (Matching) แบบทดสอบแบบนี้ตรวจให้คะแนนง่าย ส่วนข้อจำกัด คือขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน เพราะแต่ละข้อมีโอกาสการเดาไม่เท่ากัน ถ้าทำผิดหนึ่งข้อมีโอกาสผิดมากกว่าสองข้อ สำหรับข้อสอบเด็กปฐมวัย การจับคู่ออกมาในลักษณะการจับคู่ภาพซึ่งครูอ่านคำสั่งให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนโยงภาพที่สัมพันธ์กัน

สรุปการสอนกับการทดสอบนับว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษาต้องมีความประสานสัมพันธ์กันตลอด และต้องยึดจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน การทดสอบที่ดีจึงต้องเลือกใช้หรือสร้างแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถของเด็กได้ ดังนั้น ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับแบบทดสอบชนิดครูสร้างขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นด้วยตนเอง อันนำไปสู่การวัดและประเมินเด็กปฐมวัยให้อย่างถูกต้องและเหมาะสมการนำธรรมชาติของเด็กนั้นมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แปรเปลี่ยนเร็ว ดังนั้นการใช้แบบทดสอบในการวัดประเมินเด็ก ยังเป็นแนวทางที่ครูสามารถนำมาวัดประเมินเด็กได้

3.2 การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการสร้างความรู้จักนักเรียน

3.2.1 ความหมายการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน (Sizing - Up Assessment) (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์.2547) เป็นการประเมินการสอนแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการวัดประเมิน (focus of Assessment) นับเป็นทางเลือกใหม่ที่ไม่ใช้การทดสอบแบบทางการ แต่จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศแบบไม่เป็นทางการ โดยวิธีการสังเกตนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ครูได้รับรู้ และรู้จักคุณลักษณะของนักเรียนอย่างรวดเร็ว โดยทำการประเมินในช่วงระยะเวลา 1 หรือ 2 สัปดาห์แรกของการเปิดเรียนหรือขึ้นสอนในรายวิชาใหม่ หรือเข้าสอน นักเรียนกลุ่มใหม่ วิธีการในการเก็บรวบรวมหลักฐานใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการที่หลากหลาย ชนิดของหลักฐานที่รวบรวม จะเก็บรวบรวมหลักฐาน ข้อมูลทั้งด้านพุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย การเก็บหลักฐานส่วนใหญ่จะเก็บไว้ในใจครูเสมือนรอยพิมพ์ในใจครู โดยจดบันทึกเป็นข้อเขียนเพียงเล็กน้อยหรือ แทบจะไม่ต้องจดบันทึก

3.2.2 ลักษณะเฉพาะของการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียนมีลักษณะเฉพาะ 7 ประการ (Airasian. 2000) ดังนี้

1) การสร้างความรู้จักนักเรียน จะกระทำตอนเปิดเทอมวันแรก ๆ ของต้นปีการศึกษาหรือของตอนต้นของการสอนวิชาใหม่ หรือตอนต้นของการสอนเด็กกลุ่มใหม่ โดย

ส่วนรวมแล้วครูสามารถที่จะบอกลักษณะ บุคลิกภาพ สังคม และวิชาการ ของนักเรียนแต่ละคน และนักเรียนทั้งชั้นหรือหลังจากที่ได้คุ้นเคยกับนักเรียนในช่วง 2-3 สัปดาห์แรกของการสอน

2) การสร้างความรู้จักเป็นการเน้นเด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการประเมินที่มีลักษณะเป็นสภาพจริงแบบไม่เป็นทางการ ใช้ตัวนักเรียนและลักษณะเฉพาะของนักเรียนเป็นศูนย์กลางการประเมิน

3) การสร้างความรู้จักนักเรียน ใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการสารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน จะถูกการเก็บรวบรวมไป พร้อม ๆกัน ครูจะใช้ลักษณะการสังเกตตามรูปแบบของตนเอง (Idiosyncratic way) เพื่อสร้างข้อสรุปการรับรู้และรู้จักตัวนักเรียน

4) การสร้างความรู้จักนักเรียน เป็นการสังเคราะห์จากการสังเกต จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ที่ รวดเร็ว การประเมินลักษณะนักเรียนที่ประกอบด้วยสารสนเทศที่ได้มาจากแหล่ง ต่าง ๆที่หลากหลาย

5) การสร้างความรู้จักนักเรียน ใช้รอยพิมพ์ใจโดยไม่ต้องเขียนบันทึกอย่างไม่เป็นทางการหรือแทบไม่ต้องเขียนลงไป วิธีการนี้จะต่างจากการให้คะแนน เกรด ผลการเรียนซึ่งต้องทำการเขียนหรือจดบันทึกลงในสมุดรายงานอย่างมีหลักฐาน

6) การสร้างความรู้จักนักเรียน เป็นการสังเกตอย่างอิสระ กว้างขวาง ไม่จำกัดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของเด็ก เป็นการบันทึกแบบหยาบ ๆ แต่ได้ภาพรวมของเด็กรู้พฤติกรรม ลักษณะนิสัยของเด็กอย่างลึกซึ้ง

7) การสร้างความรู้จักนักเรียน เป็นการสร้างรอยพิมพ์ใจครั้งแรกที่มีความถาวรต่อตัวนักเรียนตลอดไปจนสิ้นปีการศึกษาและช่วยให้ครูได้กำหนดทิศทาง วางแผนการสอนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนเด็กให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพของเขาที่ดีต่อไป

3.2.3 ประโยชน์ของการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน

1) ช่วยการตัดสินใจในการวางแผนการสอนหรือโครงการสอน ข้อมูลที่ครูสังเกตเด็กในระยะเริ่มแรกของการเรียนการสอน จะทำให้ครูได้รู้จักเด็กแต่ละคน นับเป็นข้อมูลรากฐานที่มีความสำคัญ เป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนและพัฒนาปรับโปรแกรมให้มีความเหมาะสม การประเมินเพื่อทำความรู้จักนักเรียน ช่วยในการตัดสินใจว่าที่ไหนและเมื่อไรจะเริ่มต้น นานแค่ไหนถึงจะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จะทบทวนเมื่อไร และเมื่อไรจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การประเมินระยะแรกนี้ สามารถช่วยครูกำหนดแผนระยะยาวและระยะสั้น "สิ้นปีเราสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาไปอย่างไร" "เราให้ประสบการณ์นี้ดังนั้นนักเรียนสามารถ...." อีกประการหนึ่งการประเมินสภาพจริงช่วยครูวางแผนชั้นเรียนวันต่อวันด้วย เช่น นักเรียนเรียนวันนั้นแล้วจะเปลี่ยนแผนทันทีสำหรับสิ่งที่จะทำในวันต่อไป ถ้ากิจกรรมการสอนศิลปะยึดความสนใจของนักเรียนเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้ครูได้ใช้ข้อมูลจากการประเมินก่อนสอนระยะแรก "เพื่อให้เข้าใจเด็กเฉพาะกลุ่มและเพื่อจะได้

ข้อมูลที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจฉับพลันนั้นว่าจะบอก ชี้แนะ สอน หรือตอบสนองเด็กอย่างไร" ภาพต่าง ๆ ที่เป็นรอยพิมพ์ใจที่ครูรับรู้ สังเกต ทำให้ครูพยายามค้นหาและทำความเข้าใจความคิดและกระบวนการเรียนของเด็ก ๆ ไม่เพียงแต่รู้ว่านักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้เท่านั้น ปฏิกิริยาร่วมกันระหว่างการสอนในห้องเรียน ครูปรับแก้ไขส่วนที่ประเมินระดับความเข้าใจของเด็กไปแล้ว และพยายามทดลองข้อความหรือ กลวิธีอื่นเพื่อเพิ่มพูนระดับความเข้าใจให้เกิดมากขึ้น การตอบสนองของเด็กทำให้ครูทบทวนและพยายามทำความเข้าใจในความคิดและพฤติกรรมของเด็ก วิธีทำให้ครูดำเนินการวางแผนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพการปรับเปลี่ยนโปรแกรมให้เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลประเมินผลบางอย่างไม่ว่าโปรแกรมนั้นจะเป็นทางการหรือไม่ หรือกลุ่มเด็กจะอายุมากหรืออายุน้อยก็ตาม

2) ช่วยในการคัดแยกเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ การประเมินเพื่อรู้จักนักเรียนอาจช่วยแยกแยะเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ อาจมีน้อยคนที่ต้องส่งไปพบผู้เชี่ยวชาญ อาทิ นักบำบัดทางการพูดและภาษา นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์และบริการอื่น ๆ เด็กบางคนอาจจะต้องการสิ่งที่ท้าทายความสามารถ บางคนอาจจะเรียนช้าและต้องการความช่วยเหลือมากในชั้นเรียน ระบบการประเมินสร้างความรู้จักนักเรียนช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กกลุ่มโตก็ตาม แน่นอนเหลือเกินว่าต้องมีบางคนต้องการเอาใจใส่จากครูด้วยหลากหลายเหตุผล บางคนก็ต้องการ โดยการแสดงออกบางส่วนก็ให้ความร่วมมือหรือตอบสนองดีหรือเพราะว่าเด็กมีความต้องการจุดนั้น เด็กบางส่วนอาจจะไม่ได้รับการเอาใจใส่เลยถ้าครูไม่ดูแลอย่างใกล้ชิด และดูความต้องการของพวกเขา ดังนั้นการสร้างความรู้จัก นักเรียนแรกเริ่ม ช่วยให้ครูช่วยเหลือเด็กที่ต้องการการช่วยเหลือพิเศษได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ไม่ปล่อยเป็นปัญหาจนเนิ่นนานแล้วค่อยแก้ไข

3) ช่วยรู้พัฒนาการความเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงของเด็ก เนื่องจากเด็กมีความเจริญงอกงาม เติบโต พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ อยู่ตลอดเวลา การพัฒนาของเด็กเปลี่ยนแปลงตามเวลา อายุและ สถานภาพ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่สอนในชั้นเรียนว่า ศักยภาพ หรือความสามารถของเด็กเป็นอย่างไร ไม่ใช่มุ่งแต่เฉพาะวัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ครูต้องรู้ว่าความเป็นจริงของเด็กในช่วงระยะเวลานั้น เด็กเรียนรู้อะไรบ้างแล้ว เด็กสามารถทำอะไร ได้บ้าง ความรู้สึกความสนใจทัศนคติ รวมทั้งสภาพอารมณ์ จิตใจ ตลอดจนสุขภาพร่างกายของเด็กเป็นอย่างไร นั่นคือ ครูต้องคำนึงว่า "เด็กนักเรียนอยู่ตรงไหน" การประเมินเพื่อสร้างความ รู้จักนักเรียน เป็นจุดเริ่มต้นของครูให้รู้จักว่าเด็กคนนั้น ๆ มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลง เจริญงอกงามอย่างไร เพราะครูได้สังเกตและเรียนรู้จักเด็กตั้งแต่เริ่มต้น ความเจริญงอกงาม พัฒนาการเด็กค่อย ๆ ก่อตัวทีละน้อย ครูต้องเอาใจใส่พฤติกรรมตัวเด็กอย่างต่อเนื่อง จากนั้นนำเอา พฤติกรรมนักเรียนที่สังเกต บันทึกไว้ในครั้งแรกตอนต้นปีการศึกษา มาเปรียบเทียบดูกับพัฒนาการในเวลาต่อมา จะทำให้ครูแน่ใจอย่างชัดเจนว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการ หรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

3.2.4 ตัวอย่างของแบบบันทึกประเมินการสร้างความรู้จักนักเรียน แหล่งข้อมูลสำคัญในการที่ครูผู้สอน ทำการประเมินเพื่อสร้างความรู้จักเด็ก ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลจากพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อ .....ด.ญ....แชมพู.....
ชั้น .....อนุบาลปีที่ 2/2.....

พฤติกรรมการประเมิน	ว / ด / ป	หมายเหตุ
- การเคลื่อนไหวระหว่างทำกิจกรรมเล่นกลางแจ้งและทางพลศึกษา	8 มิ.ย. 47	ทำได้ดี
- การรายงานด้วนตนเองถึงเกมหรือกิจกรรมที่ชอบและทำไมจึงชอบ	5 มิ.ย. 47	พูดได้
- การร่วมทำกิจกรรมกล้ามเนื้อใหญ่	10 ก.ค. 47	ทำได้
- การร่วมกิจกรรมที่ยาวนานทางการออกกำลังกายโดยไม่รู้สึกเบื่อ	7 ก.ค. 47	ดีมาก
- การแสดงออกโดยการเลียนแบบ เช่น เพลง วีดีโอ หรือครู	1 ก.ค. 47	พอใช้
สรุป การประเมินสร้างความรู้จัก ด.ญ.แชมพู ในเดือนมิถุนายน ด.ญ. แชมพู มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อแขน ขา ออกกำลังกายได้ดี แต่การแสดงออกอยู่ในระดับพอใช้		

3.3 การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการสังเกต

แบนดูรา (Bandura) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ในการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมกัน เด็กปฐมวัยใช้ชีวิตแต่ละวันในสภาพแวดล้อม มีชีวิตพบพ่อ แม่ ครู เพื่อน การเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงนำมาจากประสบการณ์ของผู้คนที่แวดล้อม โดยเฉพาะพ่อ แม่ ที่ใกล้ชิดที่สุด รองลงมาคือครู โดยการได้ยิน ได้เห็นเด็กส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคม เกิดการเลียนแบบแสดงพฤติกรรมขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้วัดและประเมินเกี่ยวกับตัวเด็กวิธีการประเมินแบบไม่เป็นทางการ (informal) ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การสังเกต (Observation) การสังเกตพฤติกรรมเด็ก เป็นวิธีการประเมินแบบไม่เป็นทางการวิธีหนึ่งที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อนำผลการสังเกตนั้นมาประเมินตัวเด็ก การใช้การสังเกตเป็นเครื่องมือในการประเมินเด็กปฐมวัย มีกรอบแนวคิดมาจากการศึกษาพฤติกรรม การศึกษา มานุษยวิทยา การศึกษาระบบนิเวศวิทยา และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางธรรมชาติ

3.3.1ความหมายของการสังเกต

กัลโล และแอมบรอส (Gullo & Ambrose. 1987) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเทคนิคการประเมินเด็กอย่างไม่เป็นทางการ เป็นวิธีการที่ครูรวบรวมข้อมูลอย่างง่ายๆ โดยการสังเกตเด็กอาจเป็นคนหรือกลุ่มในเวลาใดเวลาหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าถ้าครูใช้เทคนิคการสังเกตนักเรียน เพื่อเรียงลำดับความสามารถทางวิชาการ ผลจากการสังเกตมีความสอดคล้องกับผลของความพยายามของเด็กที่แสดงออกทางด้านวิชาการ คอปเปอร์ (Cooper.1986) ให้ความหมายการสังเกต คือ การเฝ้าสังเกตดูพฤติกรรมของเด็กตลอดระยะเวลาที่มีการเรียนการสอน ทำให้ทราบว่าเด็กเรียนรู้สิ่งใดบ้าง เด็กใช้วิธีการเรียนรู้ ในการเรียนวิชาต่างๆ อย่างไร การเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กจะช่วยให้ได้รับข้อมูลในการประเมินผลละเอียดเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น อาจใช้เด็กเพียงบางอย่างมาช่วยในการเก็บข้อมูล เช่น การบันทึกข้อความ เวิร์ดแทม (Wortham.1990) กล่าวว่า การสังเกตเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมในการใช้ประเมินเด็กมากกว่าการใช้เครื่องมือการประเมินแบบเป็นทางการ ในการสอนเด็กเล็ก ครูควรให้ความสำคัญกับกระบวนการที่เด็กเรียนรู้ มากกว่าการรู้ว่าเด็กรู้อะไร แบบทดสอบไม่ได้บอกคำตอบที่เด็กเล็กมีกระบวนการเรียนรู้อย่างไร ดังนั้นการสังเกตเป็นวิธีการที่สามารถเก็บรายละเอียดพฤติกรรมทุกๆด้านของเด็กได้ดี และเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นข้อมูลที่ได้สังเกตจากเด็กสามารถบ่งชี้ความสามารถของเด็กได้ ดร.ชวาล แพรัตกุล (อารี รังสินันท์. 2536) กล่าวว่า การสังเกตเป็นการดูทั้งต่อหน้าและแอบดู เครื่องมือวัดแบบนี้ไม่ต้องลงทุน หรือตระเตรียมอะไรให้มากมาย ใช้ได้กับเด็กทุกเพศ ทุกวัย ทุกภาษา ดู เห็นทั้งตัวเด็ก และดูติดต่อนานเท่าไรก็ได้ อารี รังสินันท์ (2524) กล่าวสรุปว่า การสังเกตเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ต้องการทราบโดยเฝ้ามองจากปรากฏการณ์นั้นจริง หรือจากสภาพกรณีนั้นจริงๆ โดยไม่ให้ ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวและควรจะได้บันทึกพฤติกรรมได้ตามที่เห็นและได้ยิน โดยไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรม ตามหลักพฤติกรรมลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกต จะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก กระทำ ตอบโต้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถเห็นได้ นับได้ ได้ยินได้ และวัดได้ โดยใช้เครื่องมือหรือด้วยการสังเกต โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสของผู้สังเกตโดยตรง สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2542) ให้ความหมายว่า การสังเกตของครู เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวเด็กอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถใช้วิธีการนี้รวบรวมพัฒนาการของเด็กทุกด้านตั้งแต่สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และร่างกาย ในการสังเกตต้องมีความสามารถในการใช้หูและตาเป็นเครื่องมือสำคัญ วิธีการนี้นับว่าเป็นเครื่องวัดที่ใช้กันมานานแล้ว แต่ไม่ได้ทำอย่างเป็นระบบให้สามารถนำผลไปใช้ในการประเมินได้อย่างจริงจัง การสังเกตที่ดีครูควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน มีฟอร์มการสังเกต ตลอดจนกฎเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมจากการสังเกตนั้นๆให้ชัดเจนและมีการจดบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน จนสามารถนำมาประเมินตัวเด็กได้

ดังนั้น การสังเกตเป็นวิธีการวัดประเมินตามสภาพจริงที่มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา เป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก ด้วยการเฝ้าดูพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกตามธรรมชาติ รวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกหรือจดบันทึกลงในแบบฟอร์ม เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นเป็นหลักฐานนำไปประเมินเด็ก ช่วยพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในที่สุด

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต มีดังนี้

1) การบันทึกระเบียนพฤติการณ์ (Anecdotal Record) การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมเด็กแบบระเบียนพฤติกรรมนี้ เหมาะสำหรับครูปฐมวัยที่ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนตามสถานที่เป็นจริง เป็นการเขียนบันทึกแบบสั้น บรรยายเหตุการณ์พฤติกรรมคำพูดของเด็ก ส่วนมากเป็นพฤติกรรมที่ครูพยายามทำความเข้าใจเด็ก และพฤติกรรมเหล่านั้นสามารถวัดเด็กได้โดยตรง จะใช้ในกรณีที่ยังมิได้มีการกำหนดพฤติกรรมที่สังเกตอย่างเฉพาะเจาะจง หรือกรณีครูต้องการที่จะเห็นลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกโดยทั่วไป เป็นพฤติกรรมที่ยังไม่เฉพาะเจาะจงไม่ชัดเจน อาทิ พฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว จากนั้นจึงทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบระเบียนพฤติการณ์ไปก่อนจนกว่าจะสามารถกำหนดและแยกแยะ พฤติกรรมที่สมควรจะแก้ไข พัฒนาหรือต้องการเห็นพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดที่เด่นชัด ข้อเสนอแนะวิธีการบันทึกแบบระเบียนพฤติการณ์เด็กปฐมวัยควรมีลักษณะดังนี้

- เป็นการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง (Direct Observation)
- บันทึกเหตุการณ์ พฤติกรรมคำพูดและบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและเกิดขึ้นหลังจากที่เด็กแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อให้เห็นระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวพันกับเด็ก แต่เน้นบันทึกเหตุการณ์เดียวที่มีจุดมุ่งหมายตั้งไว้แล้ว
- เขียนบันทึกเหตุการณ์เฉพาะสิ่งที่เห็นและได้ยินเท่านั้น ไม่ติดตามแปลความหมายพฤติกรรมที่สังเกตเห็น
- จดเวลาเริ่มต้นและเวลาหยุดของแต่ละพฤติกรรมและทำการสังเกตเป็นระยะที่นานพอสมควร ตามที่กำหนดเบื้องต้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นลักษณะที่แท้จริงของพฤติกรรมของเด็กในทุกมุมพฤติกรรม
- ควรกำหนดรูปแบบของแบบบันทึก เพื่อช่วยครูในการเก็บข้อมูลได้อย่างมีระบบ และเป็นประโยชน์ต่อการนำผลจากการบันทึกมาวิเคราะห์ติดตามพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งจะทำให้ครูได้เห็นภาพและมีความเข้าใจ เพื่อช่วยพัฒนาเด็กต่อไป ตัวอย่าง รูปแบบบันทึกระเบียน พฤติกรรมที่มีเหตุการณ์และพฤติกรรมเด็ก ดังตัวอย่าง

2) การบันทึกต่อเนื่อง (Running Records) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่ใช้สำหรับการบันทึกพฤติกรรมเด็ก วิธีการบันทึกแบบนี้จะให้รายละเอียดมากกว่าแบบบันทึกระเบียน

พฤติการณ์หรือบันทึกสั้น (Anecdotal Record) ซึ่งเป็นเหตุการณ์เดียวสั้นๆ เนื่องจากเป็นการสังเกตบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตมากกว่า 1 เหตุการณ์ ต่อเนื่องกันไป โดยไม่กำหนดเวลาหรือช่วงเวลาการบันทึกแบบนี้อาจเริ่มตั้งแต่ 2 นาที ไปถึง 2 สัปดาห์ หรือใช้การสังเกตถึง 1 เดือน หลังจากบันทึกพฤติกรรมเด็กแล้ว ครูทำการวิเคราะห์พฤติกรรมหลังจากได้จดบันทึก ครูต้องนำมาแปลความอีกครั้ง และเป็นส่วนที่ให้ความเห็นอีกส่วนหนึ่ง ดังตัวอย่างรูปแบบการจดบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่อง

3) การบันทึกแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในลักษณะที่ใช้แบบฟอร์ม มีการกำหนดจุดเวลาที่สุ่มในขณะใดขณะหนึ่ง (Momentary Time Sampling) วิธีการสังเกตบันทึกพฤติกรรมแบบนี้เป็นการบันทึกความถี่ของพฤติกรรม (Frequency of a behavior) ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ครู/ผู้สังเกตต้องกำหนดพฤติกรรมที่ศึกษาในช่วงเวลาใด ทำการบันทึกแบบใด พฤติกรรมอื่นๆ ที่ มิได้มุ่งศึกษาหรือที่กำหนดสัญลักษณ์ของพฤติกรรมที่บันทึก และกำหนดช่วงเวลาของการสุ่มบันทึกประมาณ 5-10 วินาที ข้อดีของการสังเกตและบันทึกแบบสุ่มเวลา ให้ข้อมูลที่ให้ความจริง ให้ข้อมูลที่มีความแม่นยำ วิธีการนี้เหมาะสำหรับนำมาใช้สังเกตพฤติกรรมโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เร็ว มีสมาธิค่อนข้างสั้น ชอบเปลี่ยนกิจกรรมที่ทำอยู่เสมอในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือมีอารมณ์ที่ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงง่าย การสังเกตแบบสุ่มเวลา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- การบันทึกแบบสุ่มจุดเวลา (Instances Sampling or point sampling) หมายถึงการที่ครูบันทึกพฤติกรรมเด็กตามจังหวะเวลาและในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นช่วง ๆ อย่างแน่นอน วิธีนี้เหมาะสำหรับหาข้อมูลจากจำนวนเด็กกลุ่มใหญ่ โดยการสังเกตทีละคน วิธีนี้เป็นการกำหนดจุดเวลาที่สุ่ม (Sample point) ที่ทำการสังเกต ไม่ใช่เป็นการกำหนดเหตุการณ์ช่วงเวลา และจุดเวลาที่สุ่มบันทึกพฤติกรรม
- การบันทึกแบบสุ่มบันทึก 1-0 (One-zero Sampling) หมายถึง การบันทึกการเกิดหรือการไม่เกิดของกลุ่มพฤติกรรม ในแต่ละช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกัน การบันทึกจะบันทึกการเกิดหรือไม่เกิดขึ้นของแต่ละพฤติกรรม จะถูกบันทึกแยกออกจากกันในแต่ละช่วงเวลา

4) การบันทึกสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) หรือมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าการบันทึกความถี่ (Frequency Recording) เป็นวิธีการสังเกตที่ครูเก็บข้อมูลเด็กโดยบันทึกจำนวนครั้งของการเกิดพฤติกรรมในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งการบันทึกยึดหลักสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นหลักแทนที่ใช้ช่วงเวลาหรือ ณ จุดเวลากำหนดเป็นหลักแบบการบันทึกสุ่มเวลา การบันทึกแบบนี้เหมาะกับการที่ครูใช้บันทึกพฤติกรรมเด็กที่เกิดต่อเนื่องใกล้เคียงกัน คือ ในเหตุการณ์เดียว ซึ่งเลื่อนมาเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและจบลงในเวลาค่อนข้างสั้น พฤติกรรมนั้นไม่เกิดการต่อเนื่องยาวนานไปอีก อาทิ การตะโกนเสียงดังขณะครูสอน การเข้าแถวแซงเพื่อน การยกมือ

ตอบครู การได้ยินสัญญาณเข้าแถวแล้วไม่ยอมเข้าแถว ทำตัวโอ้เอ้ชักช้า และเป็นพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้เด็กแสดงพฤติกรรมอื่นๆ ออกมา ดังนั้นการบันทึกพฤติกรรมแบบเหตุการณ์นี้จะมุ่งเฉพาะสังเกตพฤติกรรมที่เด่นชัดต้องการศึกษา

5) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจดบันทึก หรือตรวจสอบลำดับพฤติกรรม หรือลำดับทักษะที่เด็กแสดงออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายในการศึกษา ลักษณะของ แบบตรวจสอบรายการ (Wortham.1990, Gullo.1994, Beaty. 1994) มีดังนี้

5.1) เหมาะสำหรับการตรวจสอบรายการพฤติกรรมที่มีจำนวนหลายข้อรายการ

5.2) รายการพฤติกรรมมีลักษณะจัดอยู่ในประเภท คือ 1) พฤติกรรมเฉพาะด้านพัฒนาการ ได้แก่ พฤติกรรมทางด้านอารมณ์และสังคม ความสนใจต่างๆ ทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการ ความรู้และความคิดรวบยอดเฉพาะ 2) พฤติกรรมธรรมชาติทั่วๆ ไป ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางด้านสังคม ทักษะกระบวนการวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาพูด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะความสามารถทางการคิด

5.3) รายการพฤติกรรมเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่มีลำดับขั้นแสดงพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของพฤติกรรมนั้นๆ

5.4) เหมาะกับการใช้ประเมินพัฒนาการและความสามารถของเด็กแต่ละคน ทำให้เห็นภาพของเด็กแต่ละคนได้ชัดเจน ทำให้พ่อ แม่ ครู รู้พัฒนาการที่จะส่งเสริม หรือปรับปรุงเด็กในด้านใดบ้าง และข้อมูลนี้มีประโยชน์นำไปเป็นข้อมูลให้ครูได้วางแผนการสอนอย่างมีจุดมุ่งหมาย

5.5) ไม่ควรใช้แบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็ก แต่ควรใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก แล้วนำมาวางแผนการเรียนการสอนให้เป็นลำดับขั้น เพื่อครูได้จัดลำดับชั้นให้เป็นลำดับชั้นความง่าย-ยาก เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก

5.6) แบบประเมินค่า หรือมาตรประเมินค่า (Rating Scales) เป็นเครื่องมือที่มีความคล้ายกับแบบตรวจสอบรายการ แต่บอกความหมายของคุณภาพของระดับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกที่ต้องการประเมิน ระดับที่แจกแจงมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาทิ ดีมาก ดี ปานกลาง ปรับปรุง มีข้อดีในการทำการประเมินในพฤติกรรมเด็กที่ไม่สามารถบรรยายหรือ พรรณนา มักใช้แสดงภาพลักษณะตัวเด็กในด้านความพยายาม แรงจูงใจในระดับเท่าใด ทั้งแบบตรวจสอบรายการ (checklists) และมาตรประเมิน (Rating Scales) จะไม่บอกว่าสาเหตุของผลพฤติกรรมที่ประเมินได้ ดังนั้นทั้งเครื่องมือวัดแบบตรวจสอบรายการและมาตรประเมิน เป็นเครื่องมือสังเกตที่เหมาะกับที่ใช้ร่วมแบบสังเกตอื่นๆ และทำให้ผลที่ได้จากการประเมินเด็กเห็นภาพรวมของตัวเด็ก

3.3.3 ประโยชน์ของการประเมินด้วยการสังเกต

ประโยชน์ของการที่ครูใช้การสังเกตในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536) มีดังนี้

1.) ช่วยให้ครูสามารถเลือกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะศึกษาได้ถูกต้อง

2.) ช่วยให้ครูสามารถเลือกวิะปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะปรับ และเป้าหมายของการปรับพฤติกรรมชนิดนั้นๆ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินที่ตรงต่อตัวเด็ก

3.) ช่วยให้ทราบถึงทิศทางของพฤติกรรมที่ประสงค์จะวัดและประเมินว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

4.) ช่วยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพื้นฐานที่ได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการวัดและประเมิน และสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง

รูปแบบการวัดประเมินด้วยการสังเกตเป็นแบบที่เหมาะสมและค่อนข้างแม่นยำ เนื่องจากการที่ผู้ใหญ่สังเกตเด็กจะทำให้เห็นว่าเด็กกำลังทำอะไร อย่างไร เด็กแต่ละคนเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างไร เป็นการติดตามพัฒนาการของเขา เด็กๆ แสดงพฤติกรรมต่างๆ เป็นหลักฐาน / ข้อมูลของการพัฒนาการของเขา ในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ และร่างกาย เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยผ่านกิจกรรมการปฏิบัติ (Children-lean best though movement) ดังนั้นการประเมินการเรียนรู้เด็ก ควรทำการวัดประเมิน โดยใช้การสังเกต

3.4 การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการประเมินสภาพจริง

3.4.1 ความหมายของการประเมินสภาพจริง คัสเตอร์ (Custer.1994) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นเทคนิคการวัดที่รวบรวมข้อมูลได้กว้างขวาง มีรูปแบบตอบสนองประสบการณ์ของเด็ก มีความเป็นจริงที่เขาเผชิญอยู่ เดอร์คา (KerKa.1995) กล่าวถึง การประเมินสภาพจริง เป็นกระบวนการประเมินที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนมีทักษะการคิด การลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนรู้ผลการสะท้อนตนเองจากผู้อื่น อันนำไปสู่การให้ครูและผู้เรียนได้ปรับปรุงทำการสอนและการเรียนรู้อย่างเป็นปรนัย ในการตัดสินการเรียนรู้นั้นเกิดกับครู เพื่อน สมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชน เป็นผู้ร่วมประเมิน ซึ่งการวัดและประเมินด้วยวิธีนี้มีลักษณะหลาย รูปแบบ สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนหลากหลาย ไม่มุ่งเน้นเฉพาะการประเมินตัวเด็กเท่านั้น การประเมินสภาพจริง (Http: //www.coe.missouri.edu) หมายถึง รูปแบบของการประเมินที่ให้ผู้เรียนแสดงความสามารถอย่างแท้จริง ซึ่งเสมือนกระจกสะท้อนความสามารถหลากหลายด้าน สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2542) ให้ความหมายการประเมินสภาพจริงเด็กปฐมวัย หมายถึง การประเมินว่าเด็กรู้อะไร และสามารถทำอะไรได้บ้าง โดยการให้เด็กลงมือทำงานที่มีความหมายต่อตัวเด็กในอนาคต หรือสอดคล้องกับความเป็นจริงจากชิ้นงานที่มีความหมายต่อเด็ก และอาศัยการประเมินทางตรงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การประเมินสภาพจริงประกอบด้วย ส่วนสำคัญสองส่วน คือ 1) ชิ้นงานหรือกิจกรรมประเมิน 2) กฎเกณฑ์การให้คะแนน ชิ้นงานหรือกิจกรรม (Scoring rubric) เพื่อประเมินดูความสามารถของเด็กหลากหลายด้าน ไม่ประเมินด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่การประเมินพัฒนาการเด็ก

โดยรอบด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งไม่จำกัดการประเมินเด็กเฉพาะที่อยู่ในห้องเท่านั้น แต่สามารถประเมินเด็กอยู่นอกห้องเรียน

3.4.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินสภาพจริง

การใช้การประเมินสภาพจริง ครูผู้สอนควรตั้งจุดมุ่งหมายให้เด็กมีความมั่นใจและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (Nitko.1996) ดังนี้ -ส่งเสริมให้เด็กนำความรู้มาสู่การปฏิบัติ คิดชิ้นงาน/กิจกรรม -ส่งเสริมให้เด็กได้นำความรู้ที่หลากหลาย ทักษะ รวมทั้งความสามารถต่างๆ มาบูรณาการสร้างชิ้นงาน/กิจกรรม -ส่งเสริมให้เด็กสามารถผลิตชิ้นงาน/กิจกรรม ที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด -ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กในการประเมินผลงาน โดยการประเมินมีเกณฑ์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กพบความสำเร็จทุกขั้นตอน

3.4.3 ลักษณะของการประเมินสภาพจริง

เพื่อที่จะนำครูผู้สอนไปสู่ขั้นตอนการใช้การประเมินสภาพจริงพัฒนาการเด็กปฐมวัย ควรสร้างความรู้จักเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินสภาพจริง อักบัลและนิวแมน (Archbald and Newman. 1988) กล่าวว่า ครูหรือนักการศึกษาที่นำการประเมินสภาพจริงมาใช้ต้องแน่ใจว่าใช้วิธีการสอนตามสภาพจริง เนื่องจากว่า หลักสูตรควรเป็นตัวขับเคลื่อนการวัดและประเมิน ไม่ใช่ใช้การวัดและประเมินไปขับเคลื่อนหลักสูตร ดังนั้นครูควรมีความชัดเจนว่าลักษณะการประเมินสภาพจริงมีระดับของความเป็นสภาพจริงตามลักษณะต่างๆ (Nitko.1996) ดังนี้

1) ลักษณะสภาพการทดสอบ การประเมินสภาพจริงมีระดับของความเป็นสภาพจริงน้อยจนถึงคล้ายสภาพจริงมาก สำหรับเด็กปฐมวัยควรกำหนดให้มีระดับสภาพคล้ายจริงให้มากที่สุด ดังตัวอย่าง ซึ่งจากตัวอย่างแสดงเป็นการประเมินตามลักษณะสถานการณ์จริงแทนการให้เด็กกาเครื่องหมาย X ลงในแบบทดสอบ ซึ่งมีสภาพคล้ายจริงน้อยมาก

2) ลักษณะรูปแบบคำตอบ การประเมินสภาพจริงมีระดับของสภาพจริงตามรูปแบบ คำตอบจากคำจำกัดถึงคำตอบขยายกว้างหลากหลายสำหรับเด็กปฐมวัย รูปแบบคำตอบที่เหมาะสมควรเป็นงาน/กิจกรรมแบบคำตอบขยายกว้าง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติความสามารถ เก็บรวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาอย่างไร เพื่อให้เด็กแสดงความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการแสดงความพยายามความสำเร็จที่มีอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่การเริ่มต้น ทำงานจนกระทั่งทำงานสำเร็จ ดังนั้นงาน/กิจกรรมมีรูปแบบที่ขยายกว้าง เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ใช้ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการปฏิบัติ ผสมผสานทำงานสำเร็จได้ ตัวอย่างของการประเมินสภาพาจริงในรูปแบบนี้ ได้แก่ การให้เด็กทำโครงงาน

3) ลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสภาพคล้ายจริงมาก เป็นการเก็บข้อมูล มีวิธีการเก็บโดยการสังเกต การสาธิตและการแสดง ส่วนวิธีการเก็บข้อมูลที่ดี สภาพจริงน้อย ได้แก่ การทดสอบด้วยข้อทดสอบต่างๆ

4) ลักษณะความถี่ในการทดสอบ ความถี่ของการทดสอบสะท้อนให้เห็นระดับ

ของสภาพจริง สำหรับเด็กปฐมวัย การประเมินที่มีสภาพจริงมาก ควรเป็นการประเมินที่ถี่มาก เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่อง (Continuous Assessment) และใช้การจดบันทึกพฤติกรรมอย่างเป็นธรรมชาติ (Naturally Occurring Activities) ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสะท้อนความสามารถของเด็กอย่างแท้จริง การประเมินลักษณะนี้ มีลักษณะต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน

การวัดประเมินแบบไม่เป็นทางการ ด้วยการประเมินสภาพจริง เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งวิเคราะห์ตัวเด็กได้ตามความเป็นจริง สำหรับการประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินว่าเด็กเรียนรู้อะไร มุ่งให้เด็กลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมและเปิดโอกาสเด็กพบกับความสำเร็จทุกขั้นตอน โดยมีเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย ซึ่งลักษณะของ การประเมินสภาพจริงมีระดับสภาพจริงของการประเมินโดยครอบคลุมลักษณะสภาพของ การทดสอบ รูปคำตอบ การเก็บรวบรวมข้อมูลและความถี่ในการทดสอบ วิธีการประเมินสภาพจริงมีหลากหลาย อาทิ การสร้างความรู้จัก การสังเกต การพูดคุย พอตโฟลิโอ การจัดสถานการณ์จำลองและการประเมินตนเอง

3.5 การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วย พอตโฟลิโอ

3.5.1 ความหมายของพอตโฟลิโอ ไอราเซียน (Airasian, 2000) กล่าวว่า พอตโฟลิโอ เป็นการรวบรวมผลงานของนักเรียน โดยเป็นการคัดเลือกชิ้นงานของนักเรียน ถึงระดับของการพัฒนาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ โดยประกอบด้วยชิ้นงานของนักเรียนที่ควรปรับปรุงชิ้นงานที่พัฒนาแล้วและชิ้นงานเอก ซึ่งนักเรียนและครูร่วมกันคัดเลือกชิ้นงานนั้นๆ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2544) ให้ความหมายว่า "พอตโฟลิโอ" เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับทักษะวิธีการและผลการเรียนรู้ตามแนวการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงจากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จากพฤติกรรมการเรียนที่แยกเป็นส่วนย่อยมาเป็นเน้นบูรณาการทักษะ และผสมผสานทักษะหลาย ๆ ด้าน วิธีการนี้อาศัยหลักการร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินในการเก็บรวบรวม การจัดระบบและการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จึงเป็นวิธีการชนิดหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับอายุสามารถนำมาใช้แสดงผลสำเร็จของผู้เรียนโดยผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและตัดสินใจเลือกผลงาน มีความเป็นอิสระในการสร้างสรรค์ คิดค้นกลวิธี และสะท้อนภาพความคิดของตนเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์ พอตโฟลิโอจึงเป็นวิธีการสำคัญที่มีความเชื่อว่าผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์(2547:215) กล่าวว่า การประเมินด้วยพอตโฟลิโอสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและ ผลงานของเด็กที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวเด็ก หรือภายใต้คำแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่งอาจเป็นแฟ้ม ซอง กล่อง หีบห่อ ฯลฯ อย่างมีระบบและมีจุดมุ่งหมาย (a purposeful collection of student) เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ผล

ในการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเด็กซึ่ง ให้ภาพสะท้อนการประเมินผลสำเร็จของนักเรียนมากกว่าภาพการรวบรวมผลงานของนักเรียน

3.5.2 หน้าที่ของพอตโฟลิโอ หน้าที่พอตโฟลิโอ เพื่อเป็นการแสดงหรือนำเสนอผลงานที่สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริงอย่างเป็นธรรมชาติ นับเป็นวิธีการสามารถวัดและประเมินเด็กตามสภาพจริงเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย พอตโฟลิโอไปใช้ในหน้าที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้นดังนี้

1) สนองความต้องการของนักเรียนรายบุคคลเนื่องจากนักเรียนเป็นผู้เตรียมและจัดทำพอตโฟลิโอด้วยตนเอง ดังนั้นแต่ละคนจึงสามารถเลือกทำงานแต่ละชิ้นได้อย่างอิสระตามความสนใจและความสามารถ งานในพอตโฟลิโอ จึงเป็นเสมือนการสอนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี

2) สะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของเด็ก พอตโฟลิโอจะถูกนำมาใช้ประเมินผลสำเร็จ ขั้นสุดท้ายของเด็ก การพิจารณาจากผลงานขั้นสุดท้ายที่เก็บไว้ในพอตโฟลิโอจะสามารถสะท้อนถึงวิธีการทำงานในแต่ละขั้นตอน การจดบันทึกรายการที่สังเกตในระหว่างการทำงานอย่างละเอียดก็สามารถทำให้ทราบถึงวิธีการทำงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ใช้เพื่อค้นหาจุดเด่นของเด็กมากกว่าค้นหาจุดด้อยของเด็ก ซึ่งทำหน้าที่แตกต่างไปจากแบบทดสอบที่ส่วนมากเป็นการสอบเพื่อหาที่ผิดพลาด การสอบจึงทำหน้าที่เป็นตัวเสริมแรงและให้กำลังใจเพราะนักเรียนสามารถเลือกและตัดสินใจว่าจะใช้งานชิ้นที่ดีที่สุดของตนในการประเมิน

4) เป็นสื่อแสดงถึงพัฒนาการและผลความสำเร็จของเด็กสามารถนำไปใช้ในการรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้กับผู้ปกครองได้ และเนื่องจากนักเรียนเป็นเจ้าของพอตโฟลิโอโดยที่ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะว่า ควรจัดเนื้อหาสาระอย่างไรเท่านั้น และพอตโฟลิโอที่ทำสำเร็จแล้วยังคงเก็บไว้ในห้องเรียนและสามารถเปิดเผยได้การประเมินจากพอตโฟลิโอจึงมีลักษณะเปิดเผยตรงไปตรงมา ซึ่งต่างจากการใช้แบบทดสอบที่ครูจำเป็นต้องปกปิดข้อสอบเป็นความลับอยู่เสมอพอตโฟลิโอจึงเป็นวิธีการที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมากกว่าครู

5) การเก็บสะสมผลงาน ผลงานที่เก็บสะสมเป็นผลงานที่ทำเสร็จแล้วเด็กโดยมีครูคอยช่วยแนะมาพิจารณาทบทวนว่าควรคัดเลือกงานชิ้นใดไว้ในพอตโฟลิโอบ้าง ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิจารณาตัดสินใจ 1-2 วัน งานทุกชิ้นที่พิจารณาคัดเลือกไว้แล้วต้องเขียนชื่อ วัน เดือน ปี แปะติดไว้เพื่อให้สามารถประเมินความเจริญงอกงามของเด็กได้ ครูควรถามเด็กและเขียนข้อความว่า ทำไมถึงเสนอชิ้นงานนี้

3.5.3 ประเภทของพอตโฟลิโอ

1) พอตโฟลิโองานยอดเยี่ยม เน้นการนำเสนอการประเมินผลงานขั้นสุดท้ายที่ดีที่สุดของ นักเรียน ตัวอย่างเช่น พอตโฟลิโองานด้านศิลปะ พอตโฟลิโอการเขียนและพอตโฟลิโอการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พอตโฟลิโอชนิดนี้สร้างขึ้นใช้สำหรับการ

ประเมินผลสรุปรวม พัฒนาการของเด็ก อาทิ พัฒนาการด้านการเข้าสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา เน้นการคิดทางคณิตศาสตร์ พัฒนาการควรใช้กล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการด้านการเขียน เป็นต้น

ตัวอย่างงานชิ้นยอดเยี่ยมที่เด็กเลือกด้วยตนเอง
ชิ้นที่ 1 งานชิ้นยอดเยี่ยม

2) พอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ พอตโฟลิโอชนิดนี้จะไม่เน้นผลงานขั้นสุดท้ายของเด็ก แต่เน้นรายงานความก้าวหน้าในพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งงานวินิจฉัยปัญหาในการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อครูได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ให้กับเด็ก ในการตัดสินใจเลือกชิ้นงานเข้าไว้ในพอตโฟลิโอ ควรให้เด็กแสดงความคิดเห็นประเมินตนเอง หรืออาจให้ครูผู้สอนเองมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นของงานชิ้นนั้นๆ ในระดับเด็กปฐมวัย ครูอาจทำสัญลักษณ์เพื่อสื่อให้เด็กเข้าใจสามารถประเมินตนเองได้ หรืออาจใช้การถามแล้วครูจดบันทึกความรู้สึก สิ่งที่เด็กประเมินตนเอง ตัวอย่างในพอตโฟลิโอชนิดนี้ ได้แก่ พอตโฟลิโอบันทึกพัฒนาการเขียนชื่อของเด็ก เก็บตั้งแต่ต้นเทอมจนถึงปลายเทอม ตัวอย่างงานศิลปะ ทำในช่วงเวลาหลายๆ เดือน ซึ่งเป็นชิ้นงานที่เด็ก คัดเลือกในงานที่ทำตอนแรกงานที่ทำในช่วงกลางๆ และงานที่ทำในช่วงท้าย

ชื่อ..... ชั้น .....

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

ส่วนการประเมินด้วยพอตโฟลิโอ เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของการประเมินเด็กตามสภาพที่แท้จริงของเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ สนองความต้องการหาจุดเด่น สะสมผลงานของเด็ก รูปแบบของพอตโฟลิโอสำหรับเด็กปฐมวัย มีที่จัดเก็บแบบฟอร์มต่างๆ ในการเก็บข้อมูลของเด็ก โดยมีประเภทของพอตโฟลิโอ ประกอบด้วย พอตโฟลิโองานยอดเยี่ยมและพอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงาม นอกจากนั้นให้นักเรียนมีโอกาสประเมินตนเองและมีการกำหนดกฎเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อสะท้อนความสามารถและผลของนักเรียนได้

4.0 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญมีดังนี้

แพรรี่ (Paley. 1988 : บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาโดยการสังเกตจดบันทึกและใช้เทปช่วยบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ในการเรียนการสอนนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพื่อวิเคราะห์การสอนและจากการศึกษาพบว่า จากการใช้วิธีดังกล่าวข้อมูลที่ได้ช่วยให้ครูตระหนักและเข้าใจการสอนการใช้คำถามต่างๆ ช่วยให้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็กทำให้เข้าใจเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนได้ดียิ่งขึ้น เมเซล (Meisels 1995 : บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาการประเมินภาคปฏิบัติสำหรับการศึกษาเด็กปฐมวัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยและเด็กประถม (อายุ 3-11 ปี)ในการศึกษาครั้งนี้นอกจากแบบทดสอบแล้วยังได้ทำการศึกษาโดยใช้กิจกรรมต่างๆ ที่เด็กได้ปฏิบัติและเกิดขึ้นจริง จากผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบจะใช้ได้ดีกับการวัดผลสัมฤทธิ์ของเด็กที่อยู่ในเกรดสูง แต่จากการทดสอบวัดเด็กปฐมวัย ข้อมูลจะบอกเราว่าเด็กได้คะแนนมากหรือน้อยแต่ไม่สามารถทดสอบเด็กในสิ่งที่ซับซ้อนและลึกๆลงไปได้ ทั้งนี้เพราะการนใช้แบบทดสอบจะได้มาซึ่งข้อเท็จจริงธรรมดาๆเท่านั้น จะด้อยในด้านของทักษะและการเน้นความจำในระยะสั้น เนื้อหาของแบบทดสอบจะเป็นนามธรรมไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริง แต่สำหรับการประเมินภาคปฏิบัติ ข้อมูลที่ได้จะบ่งบอกถึงถึงกิจกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติเป็นพัฒนาการซึ่งเป็นจริง เป็นข้อมูลที่เป็นธรรมชาติ ระบบการประเมินภาคปฏิบัตินี้ใช้วิธีการสังเกตการจดบันทึกนี้สามารถสะท้อนถึงการจัดกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนว่าจะจัดอะไรให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการประเมินภาคปฏิบัติจะได้มาโดยการผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายสอดคล้องกับพัฒนาการทุกด้านจากกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กได้ทำและเกิดขึ้นจริง มีความซับซ้อนพอที่จะสะท้อนความสำเร็จทางด้านวิชาการของเด็กแต่ละคนได้และเป็นการออกแบบการประเมินที่ใช้พัฒนาการขั้นพื้นฐานของเด็กทั้งด้านการเรียนรู้และพัฒนาการ และมุ่งใช้แต่แบบทดสอบเพียงอย่างเดียว แคมเบลล์และอีวาน (Campbell and Evans.2000 : 350-355)ได้ศึกษารูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลพัฒนาการเด็กของครูระดับก่อนประถมในมลรัฐอิลลินอย จำนวน 65 คน พบว่า ครูได้ทำการประเมินผลพัฒนาการของเด็กในขณะที่เด็กเรียนรู้และทำกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ และเป็นการประเมินเพื่อวัดความรู้ความจำของนักเรียนโดยใช้การวัดจากข้อสอบ และครูยังไม่ได้เขียน

บันทึกหรือแผนการสอนที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ความเชื่อมโยงระหว่างการสอยและการประเมินโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ข้อจำกัดทางด้านความรู้ของครู การฝึกวิธีการประเมิน ซึ่งมีผลทำให้ครูใช้วิธีการประเมินผลพัฒนาการของเด็กแตกต่างกันด้วย หลักการประเมินที่สำคัญนั้น ควรยึดหลักวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และสิ่งที่เด็กเรียนหรือปฏิบัติสิ่งที่สอนต้องมีความสอดคล้องกับระดับของพัฒนาการและความสามารถเชื่อมโยงกับการประเมินได้ ดังนั้น เมื่อเป้าหมายของการสอนกระบวนการสอนและวิธีการประเมินเน้นไปในแนวเดียวกัน ก็จะสามารถลงความเห็นได้ว่าเด็กได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงจากการศึกษาครั้งนี้จึงมีการสนับสนุนครูก่อนระดับประถมศึกษาให้มีการในด้านการประเมินและการฝึกการประเมินที่มีความสอดคล้องกันระหว่างการเรียนการสอนกับการประเมิน เพื่อให้ครูได้สร้างกิจกรรมการประเมินให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน

สมชาย มิ่งมิตร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลประเมินจากพอร์ทฟอลิโอที่มีต่อผลสัฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนประถมปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนได้รับการประเมินโดยใช้พอร์ทฟอลิโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการประเมินแบบเดิม นั่นคือ การประเมินจากพอตฟอลิโอมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมิน ผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลวิชาภาอังกฤษ มีแนวทางในการดำเนินงานตามแบบจำลองการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ ศึกษาสภาวะแวดล้อม กำหนดจุดมุ่งหมายของแฟ้ม กำหนดโครงสร้างของแฟ้มงาน พัฒนาแฟ้มสะสมงาน ประเมินผลแฟ้มสะสมงาน และประสานสัมพันธ์ร่วมชื่นชม 2) กระบวนการของแฟ้มสะสมงานช่วยทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะและสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนมาก 3)การประเมินผลดดยใช้แฟ้มสะสมงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ตัดสินคุณภาพการประเมิน ของลินน์และคณะในระดับมากทุกรายการดังนี้ คือ มีความยุติธรรมในการประเมิน สามารถถ่ายโยงและอ้างสรุปผลการประเมิน ประเมินระดับประดิปัญญาที่ซับซ้อน เนื้อหาแฟ้มสะสมงานมีคุณภาพ เนื้อหาแฟ้มสะสมงานครอบคลุม และการประเมินมีความหมายต่อผู้ถูกประเมิน มีความเที่ยงตรงตามสภาพโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แทนค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ เท่ากับ .94 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ให้คะแนนจำนวน 2 คน เท่ากับ .97 ค่าความเชื่อมั่นของคะแนนที่ได้จากค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเท่ากับ .6517 เบญจวรรณ ศรีมารุต (2541:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน 1)เด็กปฐมวัยที่ใช้ในการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานและการประเมินผลแบบปกติก่อนกับหลังการทดลองมีความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2)เด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานและการประเมินผลแบบปกติมีความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โสภิดา จิตต์ใจฉ่ำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินพัฒนาการของนักเรียนในระดับอนุบาลศึกษาโดยใช้แฟ้มผลงาน ผลการศึกษาพบว่าระบบการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับอนุบาลศึกษาโดยใช้แฟ้มผลงานสามารถนำไปปฏิบัติในกระบวนการเรียนการสอนปกติ สารสนเทศการประเมินได้จากแฟ้มผลงานมีประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนในทุกด้านและต่อการสรุปผลพัฒนาการ นอกจากนี้กระบวนการประเมินยังก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของนักเรียน และการปรับปรุงการสอนของครูตลอดจนเป็นสื่อสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ผลการประเมินที่ได้จากระบบการประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพทั้งทางตรงและทางเที่ยง รัตนา ธนธนานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการใช้อิเล็คทรอนิกส์พอตฟอลิโอในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กวัยอนุบาล ผลการศึกษาพบว่าหลังการใช้อิเล็คทรอนิกส์พอตฟอลิโอในศูนย์การเรียนแล้ว อิเล็คทรอนิกส์พอตฟอลิโอสามารถใช้ประเมินความสามารถตามแนวพหุปัญญาและจุดประสงค์การเรียนของนักเรียนได้สูงกว่าร้อยละ 80 ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ (2542:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการศึกษาระดับดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ขององค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานของพยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) และวิทยาจารย์ใน วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณะสุข ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมี 5 องค์ประกอบและดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบ มี 43 ดัชนี ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1: ข้อมูลส่วนตัว มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 2 ดัชนี องค์ประกอบที่ 2:ผลการปฏิบัติงานมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 28 ดัชนี องค์ประกอบที่ 3: ผลงานที่ภาคภูมิมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 5 ดัชนี องค์ประกอบที่ 4: การประเมินและพัฒนาตนเองมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 7 ดัชนี และองค์ประกอบที่ 5 เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 1 ดัชนี สำหรับข้อเหมาะสมของดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานตามความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในการนำไปปฏิบัติจริงทั้งหมด 43 ดัชนี พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 37 ดัชนี และอยู่ในระดับมาก 6 ดัชนี พสิษฐ์ พึ่งเดช (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงาน ใน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูช่างอุตสาหกรรมมีการใช้และหรือปฏิบัติแฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลในระดับปานกลาง ในด้านการวางแผนการใช้แฟ้มสะสมงาน และมีการใช้ในระดับน้อยคือด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้าการประเมินผลแฟ้มสะสมงาน และด้านการใช้ประโยชน์และการปรับปรุงพัฒนาแฟ้มสะสมงาน 2)ครูช่างอุตสาหกรรมมีปัญหาอุปสรรคในการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลคือขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการวาง

แผนการใช้แฟ้มสะสมงานด้านการใช้ประโยชน์และการปรับปรุงพัฒนาแฟ้มสะสมงาน 3)ครูช่างอุตสาหดรรมมีความต้องการความช่วยเหลือในการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลในระดับมากทั้ง 2 ด้านคือ ด้านความรักความเข้าใจเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานและด้านการสนับสนุนการใช้แฟ้มสะสมงาน จันทรา พวงยอด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาโดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า 1)นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1มีความรับผิดชอบในด้านการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียนสูงขึ้นในทุกสัปดาห์ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนในการเรียนสูงขึ้นเป็นรลำดับจากสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 3 แต่ในสัปดาห์ที่ 4 นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนในการเรียนลดลงเล็กน้อยและมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกในสัปดาห์ที่ 5 และสัปดาห์ที่ 6 ตามลำดับ 3)นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตนในการเรียนและด้านการยอมรับผลการกระทำของตนเองสูงขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เบญจมาศ วิไล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง ในแต่ละสัปดาห์มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 6 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กขอเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กทั้งห้าด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นงลักษณ์ สนธิสุวรรณ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน ผลการศึกษาพบว่า ครูระดับก่อนประถมศึกษามีทัศนคติต่อการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงานด้านการเรียนการสอนและกระบวนการจัดทำการประเมินด้วยการสะสมผลงานในระดับมากและไม่แตกต่าง ส่วนทัศนคติติอปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานครูเห็นว่ามีปัญหาระดับปานกลาง ยกเว้นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่ามีปัญหาเกียวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วยการสะสมผลงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุพร สินธารัตนะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ดังนี้1)สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์จากแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านกระบวนการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง 21 ข้อ ระดับมาก 9 ข้อ ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ 2) สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) 3)สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4)สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่สอนในหมวดวิชาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) 5)สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่มีเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครูต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) วัชระ สินธารา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารกับความกังวลของครูในการดำเนินการใช้แฟ้มสะสมงาน นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตดอนเมือง ผลการวิจัยสำคัญ สรุปดังนี้ 1)พฤติกรรมผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในด้านการกำหนดเป้าหมายอยู่ในระดับมาก 2)ความกังวลของครูเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนโดยรวม แต่ละขั้น และเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่อง "การไม่ทราบว่าแฟ้มสะสมงานคืออะไร" และการไม่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับน้อย 3)ครูที่มีระดับช่วงนั้นต่างกัน มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความกังวลโดยรวมและแต่ละขั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความกังวลในขั้นการเปลี่ยนจุดเน้นใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4)พฤติกรรมผู้บริหารโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความกังวลของครูโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=-.125$) พฤติกรรมผู้บริหารด้านส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับขั้นความกังวลของครูขั้นต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01 โดยทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ 5) ครูมีความเห็นว่าการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนเป็นสิ่งดี และเป็นหลักฐานสำคัญให้ครูและผู้ปกครองทราบศักยภาพของนักเรียน เห็นว่าแฟ้มสะสมงานไม่เหมาะสมกับเด็กเล็ก เป็นเรื่องเสียเวลาและเป็นภาระเพิ่มของครูและมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการอบรมและให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียน ควรมีเกณฑ์และรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรในการจัดทำแฟ้มสะสมงานให้เพียงพอ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินผลการพัฒนาความสามารถหรือศักยภาพเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อชี้บอกพัฒนาการความสามารถและการเรียนรู้ของเด็กการประเมินและเน้นการประเมินในสภาพจริงที่กระทำควบคู่ไปกับการเรียนการ

สอนเป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน สะท้อนให้เห็นความสามารถของผู้เรียนที่แสดงถึงการลงมือปฏิบัติในสภาพจริงที่เกิดขึ้น มีความสอดคล้องกับลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการประเมินมีความหมายต่อเด็กและสามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินสภาพจริงที่ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จัดในลักษณะของการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาประกอบการประเมินสภาพจริงว่าจะส่งผลต่อทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาและพัฒนารูปแบบการประเมินสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนและเด็กนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับอนุบาลทั้งหมด 428 คนและนักเรียนชั้นอนุบาลทั้งหมด 7552 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 188 โรง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนและนักเรียนระดับชั้นอนุบาล มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เป็นครูผู้สอนประจำระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง จำนวน 31 คน กระจายอยู่ในโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 9 โรงเรียนที่เลือกมาด้วยวิธีการอาสาสมัคร

2. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 และเป็นนักเรียนในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนข้างต้น รวมจำนวนทั้งหมด 1,307 คน ของโรงเรียนอนุบาลราชบุรี โรงเรียนวัดเขาวัง โรงเรียนวัดแคทราย โรงเรียนวัดดอนตลุง โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี โรงเรียนวัดเกาะลอย (ชุณหวัติ) โรงเรียนคุ้งกระถิน โรงเรียนวัดเหนือวน และโรงเรียนอนุบาลวัดเพลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยดำเนินการดังนี้

1) กำหนดโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 (เนื่องจากเป็นงานวิจัยต่อเนื่องปีที่ 2 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดเป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกัน)

2) ติดต่อศึกษานิเทศที่รับผิดชอบดูแลการศึกษาระดับอนุบาลเป็นผู้ประสานงานในการเลือกโรงเรียนครั้งนี้ โดยเชิญชวนครูระดับอนุบาลที่สนใจเข้าร่วมโครงการ การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนระดับอนุบาล ที่สมัครเข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้น 31 คน และกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียน ที่เป็นนักเรียนในชั้นของครูที่เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งหมด 1,307 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างครูและเด็กนักเรียนระดับปฐมวัย

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนครู	จำนวนเด็ก
1. โรงเรียนอนุบาลราชบุรี	16	736
2. โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี	1	37
3. โรงเรียนวัดเขาวัง	7	315
4. โรงเรียนวัดแคทราย	1	47
5. โรงเรียนวัดดอนตลุง	1	39
6. โรงเรียนวัดเกาะลอย (ชุณหวัติ)	1	36
7. โรงเรียนคุ้งกระถิน	1	22
8. โรงเรียนวัดเหนือวน	1	35
9. โรงเรียนอนุบาลวัดเพลง	2	40
รวม	31	1307

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ คู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือวัด 2 ชุดคือ

เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดครู

2.1 แบบสอบถามประเมินตนเองด้านความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.2 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินเด็ก

2.3 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับปฏิบัติการวางแผนในการวัดประเมินเด็ก

2.4 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก

2.5 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

2.6 แบบสอบถามติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์

เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดประเมินเด็ก

2.7 แบบประเมินพัฒนาการเด็ก

2.8 แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก

2.9 แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

2.10 แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

2.11 แบบบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้

2.12 แบบประเมินด้วยพอดโฟลิโอเด็ก

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **คู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ** เป็นเอกสารชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยใช้ในการอบรมครูที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในการดำเนินจัดการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย ประกอบด้วยสองส่วนสำคัญ ดังนี้

2.1 **ส่วนที่หนึ่ง** สาระความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ จุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูสามารถดำเนินจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ประกอบด้วย หัวข้อดังนี้ ความหมาย ลักษณะของการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ วิธีการที่ครูใช้การวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายที่ครูประเมินพัฒนาการเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ และบทบาทครู

2.1 **ส่วนที่สอง** เป็นเครื่องมือการวัดประเมินแบบต่าง ๆ ประกอบด้วยเครื่องมือวัด 2 ชุดคือ ชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดครู และชุดที่ 2 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดประเมินเด็ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.2 แบบสอบถามความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยทำการวัดก่อนและหลังเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครู จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) ชั้นที่สอน 3) จำนวนเด็กต่อห้อง 4) ประสบการณ์สอนอนุบาล และ 5) การผ่านการอบรมด้านอนุบาลต่อปี

ตอนที่ 2 สอบถามความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินแบบเน้นเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งหมด 45 ข้อ แยกเป็น ความรู้ทั่วไปจำนวน 15 ข้อ ความรู้แนวใหม่จำนวน 15 ข้อ และการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจำนวน 15 ข้อ

การให้คะแนนแบบสอบถามในแต่ละข้อกระทงความหรือรายการเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด ตามข้อความในประโยคทั้งหมด
4 หมายถึง มาก ตามข้อความในประโยคส่วนใหญ่
3 หมายถึง ปานกลาง ตามข้อความในประโยคเพียงครึ่งหนึ่ง
2 หมายถึง น้อย ตามข้อความในประโยคเพียงเล็กน้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด ตามข้อความในประโยคทั้งหมด

2.3 แบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินเด็กเป็นแบบตรวจสอบรายการที่ให้ครูประเมินตนเอง

การให้คะแนนแต่ละข้อกระทงความ หรือรายการ เป็นการให้คะแนนแบบสองค่า และแปลความหมายดังนี้ 1 หมายถึง ใช้ และ 0 หมายถึง ไม่ใช้

2.4 แบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับปฏิบัติการวางแผนในการวัดประเมินที่ครูใช้ในการจัดการประเมินเด็ก เป็นแบบตรวจสอบรายการที่ให้ครูประเมินตนเอง

การให้คะแนนแต่ละข้อกระทงความ หรือรายการ เป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง ปฏิบัติมาก
1 หมายถึง ปฏิบัติกิจปานกลาง
0 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

2.5 แบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับขอบข่ายที่ครูประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นแบบตรวจสอบรายการที่ให้ครูประเมินตนเอง

การให้คะแนนแต่ละข้อกระทงความ หรือรายการ เป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง ปฏิบัติมาก

1 หมายถึง ปฏิบัติกิจปานกลาง

0 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

2.6 แบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบตรวจสอบรายการให้ครูประเมินตนเอง

การให้คะแนนแต่ละข้อกระทงความ หรือรายการ เป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง มีประโยชน์มาก

1 หมายถึง มีประโยชน์ปานกลาง

0 หมายถึง มีประโยชน์น้อย

2.7 แบบสอบถามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ เป็นแบบสอบถาม ติดตามประเมินผลการสอนของครูในการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ตลอดช่วงระยะเวลาที่ครูเข้าร่วมโครงการ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ครูตอบ รวมทั้งหมด 6 ฉบับ ดังนี้

จดหมายนิเทศฉบับที่ 1 (23/6/46) : ติดตามผลการอบรม

จดหมายนิเทศฉบับที่ 2 (7/7/46) : เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

จดหมายนิเทศฉบับที่ 3 (26/7/46) : การประเมินระหว่างโครงการ

จดหมายนิเทศฉบับที่ 4 (11/8/46) : กระบวนการปฏิบัติในการประเมิน

จดหมายนิเทศฉบับที่ 5 (1/9/46) : ปัญหาและอุปสรรค์

จดหมายนิเทศฉบับที่ 6 (8/9/46) : การใช้การประเมินเด็กเป็นสำคัญ

2.8 แบบประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นแบบตรวจสอบรายการที่ให้ครูประเมินเด็กด้วยการสังเกต พฤติกรรมเด็กในพัฒนาการแต่ละด้าน

การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมเด็กของพัฒนาการในแต่ละด้าน แต่ละข้อเป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง ทำได้ดี

1 หมายถึง ทำได้ปานกลาง

0 หมายถึง ต้องปรับปรุง

2.9 แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษา เป็นแบบประเมินที่ให้ครูประเมินเน้นด้วยการสังเกตพฤติกรรม ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยครูทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กในแต่ละด้านในภาพรวม

การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมเด็กของพัฒนาการในแต่ละด้าน แต่ละข้อเป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง ทำได้ดี

1 หมายถึง ทำได้ปานกลาง

0 หมายถึง ต้องปรับปรุง

2.10 แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก เป็นแบบประเมินที่ให้ครูประเมินจากการสังเกตเด็กเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อความหมาย ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต และด้านผู้นำ โดยครูทำการสังเกตทักษะการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้านในภาพรวม

การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมเด็กของพัฒนาการในแต่ละด้าน แต่ละข้อเป็นมาตรประเมินค่า 2, 1 และ 0 โดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายดังนี้

2 หมายถึง เด็กเกิดการปฏิบัติด้วยตนเอง

1 หมายถึง เด็กเกิดการปฏิบัติโดยครูแนะนำ

0 หมายถึง เด็กไม่เกิดการปฏิบัติ

2.11 แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน เป็นแบบสังเกตที่ให้ครูสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่ม ในขณะที่เด็กเรียนรู้ทำกิจกรรมต่างๆเช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา และกิจกรรมอื่นๆ โดยครูทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มในภาพรวม แล้วทำการจดบันทึกทุกช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12, และ 16

2.12 แบบบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ เป็นแบบบันทึกที่ให้ครูได้จดบันทึกสรุปภาพรวมเกี่ยวกับผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ โดยครูทำการบันทึกในหัวข้อ ชื่อโครงการที่เด็กเรียนรู้ เครื่องมือที่ครูใช้ในการประเมินประเภทของผลงานเด็ก และจำนวนผลงานของเด็ก

2.13 แบบประเมินด้วยพอตโฟลิโอ เป็นแบบบันทึกที่ครูได้จดบันทึกข้อมูลของเด็กแต่ละคนในแบบประเมินพอตโฟลิโอของเด็กแต่ละคน ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว แผนการเก็บชิ้นงาน การแสดงพฤติกรรมของเด็กและประเภทของพอตโฟลิโอ แล้วครูสรุปข้อมูลเป็นภาพรวม

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครูก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยนัดประชุมครูในกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด แล้วส่งแบบสอบถามให้ครูประเมินตนเอง ด้านความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดคืน จำนวน 31 ฉบับ

2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งการนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน และทำการนิเทศติดตามผล ดังนี้

วันที่	กิจกรรม	สถานที่	ผู้รับผิดชอบ
22 พ.ค.46	-ประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ -ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ	ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลราชบุรี	- วิทยากร โดย รศ.ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ -ผู้วิจัย -ผู้ช่วยวิจัย
10-11 มิ.ย.46	-อบรมชี้แจงการใช้ **คู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ**	ห้องประชุมโรงเรียนวัดเขาวัง	-ผู้วิจัย -ผู้ช่วยวิจัย - ศึกษานิเทศฝ่ายอนุบาล
12มิ.ย.-30ก.ย 46	-การนิเทศติดตามผล - การนิเทศทางไปรษณีย์ - การนิเทศลงพื้นที่	โรงเรียน.ในกลุ่มตัวอย่าง	-ผู้วิจัย -ผู้ช่วยวิจัย - ศึกษานิเทศฝ่ายอนุบาล - ครูอนุบาล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลครูเมื่อสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการ โดยนัดประชุมครูในกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด แล้วส่งแบบสอบถามชุดเดียวกับการประเมินครูก่อนเข้าร่วมโครงการ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดคืน จำนวน 31 ฉบับ

4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ครูทำการวัดประเมินตนเองและวัดประเมินเด็กระหว่างที่เข้าร่วมโครงการ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 จากเครื่องมือวัดที่ 2.2 ถึง 2.12

5. ประชุมปิดโครงการ โดยให้ครูที่เข้าร่วมโครงการ และผู้วิจัย พูดอภิปรายสรุปและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญและแจกเกียรติบัตรเพื่อแสดงความชื่นชมที่ครูเข้าร่วมโครงการและเรียนรู้การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญนำไปปรับใช้กับเด็กในชั้นเรียน

6. บันทึกข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงบรรยาย จากเครื่องมือวัดทุกฉบับทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงบรรยายดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

1) ข้อมูลในส่วนที่ได้จากแบบสอบถามความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน โดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการสอบถามและประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยใช้ t-test แบบ Dependant Sample

2) ข้อมูลในส่วนที่ได้จากแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครู ได้แก่ วิธีการที่ครูใช้วัดประเมินเด็ก ปฏิบัติการวางแผนวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของเด็ก และข้อมูลในส่วนที่ครูประเมินเด็ก ได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการเด็ก แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาและแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ดำเนินการดังนี้

ข้อมูลในส่วนที่ได้จากการสอบถามด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ การสังเกตจดบันทึกของครู การบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ และแบบประเมินด้วยพอตโฟลิโอ ทำการวิเคราะห์ข้อความและสรุปประเด็นสำคัญ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลและการแปลผล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
$\overline{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ
S_1	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเข้าร่วมโครงการ
$\overline{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโครงการ
S_2	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเข้าร่วมโครงการ
$\overline{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
$S_{\overline{D}}$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างคะแนนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
df	แทน	ระดับชั้นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครูและเด็ก

ตอนที่ 2 การศึกษาความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 4 การศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กที่เป็นผลจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตอนที่ 5 ผลการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครูและเด็ก

1.1 การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลส่วนตัวของครูจากแบบสอบถาม มาแจงนับความถี่ และคำนวณค่าร้อยละจำแนกตาม ระดับการศึกษาที่จบ ระดับชั้นที่สอน จำนวนเด็กต่อห้อง ประสบการณ์สอนในชั้นอนุบาล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครู ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครู

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวครู		จำนวน	ร้อยละ
1.ระดับการศึกษา	อนุปริญญา	2	6.50
	ปริญญาตรี	29	93.50
1. สอนชั้น	อนุบาลศึกษาปีที่ 1	14	45.20
	อนุบาลศึกษาปีที่ 2	17	54.80
2. จำนวนเด็กต่อห้อง	25 – 30 คน	1	3.20
	31 – 35 คน	16	51.60
	35 คนขึ้นไป	14	45.20
3. ประสบการณ์สอนชั้นอนุบาล	น้อยกว่า 5 ปี	7	22.60
	5 – 10 ปี	7	22.60
	11 – 15 ปี	5	16.10
	15 – 20 ปี	9	29.00
	20 – 25 ปี	-	-
	มากกว่า 25 ปี	3	9.70
4. ความถี่ต่อปีในการเข้ารับการอบรมด้านอนุบาล	ไม่เคย	2	6.50
	1 – 2 ครั้ง	16	51.60
	3 – 4 ครั้ง	1	3.20
	5 ครั้งขึ้นไป	12	38.70

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า ครูส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 93.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีเพียง 2 คนจบระดับอนุปริญญา มีครูมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 54.8 สอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่เหลือประมาณครึ่งหนึ่งสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.20 ประมาณครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 51.60 ต้องรับผิดชอบ สอนเด็กในชั้นขนาด 31 – 35 คน / ห้อง ที่เหลือร้อยละ 45.20 ต้องรับผิดชอบสอน

เด็กในชั้นขนาด 35 คนขึ้นไป ครูประมาณหนึ่งในสี่ของทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 29.00 มีประสบการณ์การสอน 15 – 20 ปี รองลงมาร้อยละเท่ากันคือ 22.60 มีประสบการณ์ การสอนน้อยกว่า 5 ปี และ ช่วง 5 – 10 ปี สำหรับการได้รับการ อบรมเกี่ยวกับความรู้การศึกษาปฐมวัยต่อปีนั้น ครูประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 51.60 ผ่านการอบรม 1 – 2 ครั้ง และร้อยละ 38.70 ผ่านการอบรม 5 ครั้งขึ้นไป

1.2 การวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเด็ก การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของเด็กในกลุ่มตัวอย่าง มาแจงนับความถี่ และคำนวณค่าร้อยละจำแนกตาม เพศและระดับชั้นเรียน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของเด็ก

ชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาลศึกษาปีที่ 1	284 (51.26%)	270 (48.74%)	554 (42.38%)
อนุบาลศึกษาปีที่ 2	414 (54.98%)	339 (45.01%)	753 (57.62%)
รวม	698 (53.41%)	609 (46.59%)	1307 (100.0%)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า เด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมดเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 57.62 ที่เหลือประมาณอีกครึ่งหนึ่งเป็นเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 คิดเป็น ร้อยละ 42.38 เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าเป็นเด็กชายมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 53.41 และที่เหลือน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยเป็นเด็กหญิง คิดเป็นร้อยละ 46.59

ตอนที่ 2 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู

2.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ที่สอบถามครูก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ มาหาค่าสถิติพื้นฐานคือค่าเฉลี่ย(ต่อข้อ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ต่อข้อ) และคำนวณค่าความเชื่อมั่นของคะแนนแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้องภายในฉบับ ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิดภิญโญอนันตพงษ์.

2545) จำแนกเป็นคะแนนรายด้านได้แก่ด้านความรู้ทั่วไป ด้านความรู้แนวใหม่ และด้านการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของคะแนนแบบสอบถามก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

แบบสอบถาม	K	ก่อนเข้าร่วมโครงการ(N=31)			หลังเข้าร่วมโครงการ(N=31)		
		$\bar{X}$	SD	r_{tt}	$\bar{X}$	SD	r_{tt}
ด้านความรู้ทั่วไป	15	4.12	.44	.83	4.40	.42	.87
ด้านความรู้แนวใหม่	15	3.99	.33	.63	4.24	.35	.62
ด้านการนำไปใช้ปฏิบัติ	15	3.73	.46	.72	4.22	.37	.62
รวม	**45**	**3.95**	**.31**	**.84**	**4.29**	**.29**	**.83**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า ครูประเมินตนเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญดังนี้

ก่อนเข้าร่วมโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.95) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .31 ส่วนรายด้าน เป็นดังนี้ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.12) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .44 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.95) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .33 และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$=3.73) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 โดยคะแนนการสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดโดยรวมเท่ากับ .84 และรายด้านเท่ากับ .83, .63, และ .72 ตามลำดับ

หลังเข้าร่วมโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$=4.29)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .29 ส่วนรายด้าน เป็นดังนี้ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.40) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .42 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.24) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .35 และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$=4.22) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .37 โดยคะแนนการสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดโดยรวมเท่ากับ .83 และรายด้านเท่ากับ .87, .62, และ .62 ตามลำดับ

แสดงว่าก่อนเข้าร่วมโครงการครูประเมินตนเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมินอยู่

ในระดับมาก ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนการสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในการวัดโดยรวมค่อนข้างสูง

2.2 การเปรียบเทียบคะแนนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

2.2.1 การเปรียบเทียบคะแนนแบบสอบถามก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งฉบับและแยกเป็นด้านความรู้ทั่วไป ด้านความรู้แนวใหม่ และด้านการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ ของครูที่ประเมินตนเองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ มาเปรียบเทียบกัน โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนผลต่าง($\bar{D}$) และค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน ($S_{\bar{D}}$) แล้วใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนรวม และคะแนนรายด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายด้าน

แบบสอบถาม	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
ด้านความรู้ทั่วไป	.29	.097	30	2.97**
ด้านความรู้แนวใหม่	.24	.080	30	3.04**
ด้านการใช้ปฏิบัติ	.49	.091	30	5.37**
รวม	.34	.068	30	5.04**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูประเมินตนเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$=.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$= .29, .24, และ .49) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน

แสดงว่าการเข้าร่วมโครงการส่งผลให้ครูในกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.2.2 การเปรียบเทียบคะแนนแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนรายข้อของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ในแต่ละด้านของครูที่ประเมินตนเองก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการมาเปรียบเทียบกัน โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนผลต่าง($\bar{D}$) และค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน($S_{\bar{D}}$) แล้วใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6 -8

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน

ข้อ	ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
1	เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสอน	.29	.12	30	2.334**
2	เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการพัฒนาการเรียนการสอน	.23	.13	30	1.754**
3	เป็นระบบที่มีความต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน	.29	.12	30	2.334**
4	การวัดประเมินเป็นตัวชี้ความเจริญงอกงามของเด็ก	.55	.17	30	3.300**
5	เป็นระบบที่สามารถค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องของเด็ก	.13	.14	30	.891**
6	มีหลายรูปแบบ เช่น ใช้แบบทดสอบ ใช้การสังเกต และพอตโฟลิโอ	.52	.13	30	3.967**
7	การวัดประเมินการเรียนรู้ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและสิ่งที่ต้องประเมินให้ชัดเจน	.13	.20	30	.661**
8	เครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดประเมินมีลักาณะความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น	.52	.23	30	2.278**
9	การทดสอบเป็นวิธีการวัดประเมินที่อธิบายออกมาในรูปของคะแนน	.45	.23	30	1.954**
10	การวัด เป็นวิธีการอธิบายกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งต่างๆ เช่น มาตรวัดน้ำหนัก ส่วนสูง	.23	.25	30	.893**

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
11	เป็นวิธีการตัดสินคุณค่าในสิ่งที่ต้องการวัดและมีการสรุปค่าอย่างมีกฎเกณฑ์	.16	.19	30	.841
12	เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการและเครื่องมือหลากหลายในการวัดอย่างมีระบบ	.35	.12	30	2.990**
13	การรายงานผลการวัดประเมินเป็นขั้นตอนสำคัญของการวัดประเมิน	.39	.17	30	2.257**
14	การวัดประเมินเด็กนักเรียนทุกระดับ ควรมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกัน	.03	.21	30	.154**
15	ครูทุกคนควรมรความรู้ในการวัดประเมินอย่างดี	.06	.15	30	.421**
รวม	ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน	.29	.097	30	2.97**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูประเมินตนเองด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมินเป็นรายข้อมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น($\bar{D}$ =.24-.49) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 วิธีการวัดประเมินมีหลายรูปแบบ เช่น ใช้แบบทดสอบ ใช้การสังเกต และพอตโฟลิโอ, ข้อ 4 การวัดประเมินเป็นตัวชี้ความเจริญงอกงามของเด็ก และ ข้อ 12 การประเมินเป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการและเครื่องมือหลากหลายในการวัดอย่างมีระบบตามลำดับ (t=3.967,** 3.300** และ 2.990**) และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$ = .29 -.52) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 องค์ประกอบสำคัญในการสอนประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย วิธีการ และการประเมินผล, ข้อ 3 การวัดประเมินเป็นระบบที่มีการต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน, ข้อ 8 เครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดประเมินมีลักษณะความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น และข้อ 13 การรายงานผลการวัดประเมินเป็นขั้นตอนสำคัญของการวัดประเมิน ตามลำดับ (t= 2.334,* 2.334,*2.278,* และ 2.257*,) ส่วนที่เหลือนอกนั้นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านความรู้การวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย

ข้อ	ด้านความรู้การวัดประเมินแนวใหม่	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
1	การวัดประเมินเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูปฐมวัยควรใช้ในการสอนทุกครั้ง	.19	.12	30	1.647**
2	การวัดประเมินเป็นวิธีการที่ครูปฐมวัยสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก	.13	.11	30	1.161**
3	การวัดประเมินเป็นวิธีการที่ทำให้ครูปฐมวัยได้ข้อมูลของเด็กว่ามีจุดเด่นหรือข้อบกพร่อง	.19	.09	30	1.985**
4	การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูสามารถประเมินเด็กได้จากการที่ให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง	.23	.14	30	1.563**
5	การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูสามารถประเมินเด็กได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน	.39	.12	30	3.230**
6	การวัดประเมินเป็นกระบวนการที่ครูปฐมวัยสามารถเห็นภาพการเรียนรู้ของเด็กได้ทุกพัฒนาการ	.48	.18	30	2.706**
7	การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและบุคคลในวิชาชีพอื่นๆได้	.29	.21	30	1.393**
8	การใช้แบบทดสอบเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.84	.26	30	3.192**
9	วิธีการพูดคุยกับนักเรียนเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.03	.24	30	0.135**
10	การสังเกตเด็กด้วยการจดบันทึกเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.55	.20	30	2.725**
11	การสังเกตเด็กด้วยแบบตรวจสอบรายการเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.58	.25	30	2.334**
12	การประเมินสภาพจริงเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.39	.19	30	2.044**
13	การใช้พอตโฟลิโอเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย	.36	.18	30	1.941**

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านความรู้การวัดประเมินแนวใหม่	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	T
14	การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูควรประเมินโดยภาพรวม เนื่องจากครูต้องใช้เวลาดูแลเด็กให้ทั่วถึง	-.39	.33	30	-1.184
15	การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูควรประเนให้เด็กพบความสำเร็จทุกขั้นตอน	-.61	.32	30	**-1.894
รวม	ด้านความรู้การวัดประเมินแนวใหม่	.24	.08	30	**3.04**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูประเมินตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ เป็นรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 5 การวัดประเมินเด็กปฐมวัย ครูสามารถประเมินเด็กได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน, ข้อ 8 การใช้แบบทดสอบเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย , ข้อ 10 การสังเกตเด็กด้วยการจดบันทึกเป็นวิธีการวัดประเมินแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัย และข้อ 6 การวัดประเมินเป็นกระบวนการที่ครูปฐมวัยสามารถเห็นภาพการเรียนรู้ของเด็กได้ทุกพัฒนาการ (t= 3.230,** 3.192,** 2.725,** และ 2.706** ตามลำดับ) และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$= .39 - .84) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 11, 12 (t = 2.334*, 2.044*) ตามลำดับ ส่วนที่เหลือนอกนั้นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแยกเป็นรายข้อในด้านการนำความรู้การวัดประเมินแนวใหม่ไปใช้ปฏิบัติ

ข้อ	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
1	ได้มีการวางแผนวิธีการวัดประเมินล่วงหน้าก่อนสอนทุกครั้ง	.87	.28	30	3.057**
2	ได้ใช้แบบทดสอบวัดประเมินเด็ก พัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1.45	.25	30	5.730**
3	แบบทดสอบที่ครูใช้เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง	1.32	.33	30	4.058**
4	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินแบบพูดคุยกับเด็กในช่วง 2 สัปดาห์แรกของภาคเรียน	.45	.30	30	1.506**
5	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินด้วยการสังเกตเด็ก เพื่อประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม	.09	.21	30	0.452**

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	df	t
6	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินแบบสังเกตเด็กด้วยการจดบันทึกเพื่อประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม	.03	.19	30	0.162**
7	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินสังเกตเด็กด้วยแบบสังเกตตรวจสอบรายการ เพื่อประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม	.65	.25	30	2.559**
8	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินสภาพจริง โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน	.48	.14	30	3.503**
9	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินด้วยพอตโฟลิโอ ในการเก็บผลงานเด็กเท่านั้น	.26	.29	30	0.880**
10	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินด้วยพอตโฟลิโอ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กอ่างเป็นระบบ รวมทั้งวิเคราะห์พัฒนาการเด็กด้วย	.55	.19	30	2.882**
11	ได้ใช้การวัดประเมินเด็กในทุกกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ในการสอนทุกวันอย่างสม่ำเสมอ	.23	.19	30	1.157**
12	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินเด็กทุกรูปแบบ เช่น แบบทดสอบ การสังเกต การประเมินสภาพจริง และพอตโฟลิโอ ตามความเหมาะสมของกิจกรรม	.32	.13	30	2.402**
13	ได้ใช้วิธีการวัดประเมินเด็กทุกรูปแบบ เช่น แบบทดสอบ การสังเกต การประเมินสภาพจริง และพอตโฟลิโอ พลัดเปลี่ยนกันไปและทำอย่างสม่ำเสมอ	.26	.16	30	1.609**
14	ได้ให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก	.23	.24	30	0.960**
15	ในการรายงานผลจากการวัดประเมินเด็กทุกครั้ง ครูได้ใช้ผลจากการใช้วิธีการประเมินหลายแบบ	.35	.23	30	1.514**
รวม		.49	.091	30	5.37**

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูประเมินตนเองด้านการนำความรู้การวัดประเมินไปใช้ปฏิบัติ เป็นรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

.01 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ได้มีการวางแผนวิธีการวัดประเมินล่วงหน้าก่อนสอนทุกครั้ง , ข้อ 2 ได้ใช้แบบทดสอบวัดประเมินเด็ก พัฒนาการด้านสติปัญญา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง , ข้อ 3 แบบทดสอบที่ครูใช้เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง ,ข้อ 8 ได้ใช้วิธีการวัดประเมินสภาพจริง โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และ ข้อ 6 ได้ใช้วิธีการวัดประเมินแบบสังเกตเด็กด้วยการจดบันทึก เพื่อประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม (t= 3.057,** 5.730,** 4.058,** 3.503,** และ 0.162) ตามลำดับ และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$= .03 -1.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 7 ได้ใช้วิธีการวัดประเมินสังเกตเด็กด้วยแบบสังเกตตรวจสอบรายการ เพื่อประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม และข้อ 12 ได้ใช้วิธีการวัดประเมินเด็กทุกรูปแบบ เช่น แบบทดสอบ การสังเกต การประเมินสภาพจริง และพอตโฟลิโอ ตามความเหมาะสมของกิจกรรม (t= 2.559* และ 2.402*) ตามลำดับ ส่วนที่เหลือนอกนั้นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการตลอดช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12 และ 16 มาแจงนับความถี่และคำนวณค่าร้อยละ จำแนกตามวิธีการวัดประเมินเด็ก แนวทางปฏิบัติ ขอบข่ายที่ครูประเมินพัฒนาการเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาวิธีการที่ครูใช้ในการวัดประเมินเด็ก

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินเด็ก ตลอดช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12 และ 16 มาแจงนับความถี่และคำนวณค่าร้อยละ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ความถี่และร้อยละของวิธีการวัดประเมินเด็กที่ครูใช้

วิธีการวัดประเมินเด็ก		จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการวัดประเมินด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง	1.1 แบบปฏิบัติจริง (Performance test)	83	66.90
	1.2 แบบปากเปล่า (Oral test)	97	78.20
	1.3 แบบวาดภาพเป็นคำตอบ	86	69.40
	1.4 แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก (Multiple Choices)	19	15.30
	1.5 แบบโยงจับคู่ (Matching)	36	29.00
2. วิธีการวัดประเมินด้วยการสร้างความรู้จักนักเรียน	2.1 การพูดคุยโดยไม่บันทึก	116	93.50
	2.2 การพูดคุยแบบบันทึก	108	87.10
	2.3 การใช้แบบตรวจสอบรายการ	54	43.50
3. วิธีการวัดประเมินด้วยการสังเกต	3.1 สังเกตโดยไม่จดบันทึก	111	89.50
	3.2 สังเกตโดยจดบันทึกเป็นรายบุคคล	108	87.10
	3.3 สังเกตโดยจดบันทึกเป็นกลุ่ม	92	74.20
	3.4 สังเกตด้วยการใช้แบบตรวจสอบรายการ	50	40.30
4. วิธีการวัดประเมินด้วยการใช้พอตโฟลิโอ	4.1 พอตโฟลิโองานยอดเยี่ยม	68	54.80
	4.2 พอตโฟลิโอแสดงความงอกงามการเรียนรู้	109	87.90
5. วิธีการวัดประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง	5.1 นักเรียนประเมินตนเอง	75	60.50
	5.2 การสอบถามข้อมูลจากพ่อแม่	105	84.70
	5.3 การเก็บข้อมูลจากการเขียนประเมินของพ่อแม่	82	66.10
6. วิธีการวัดประเมินสภาพจริง	6.1 การสร้างความรู้จัก	102	82.30
	6.2 การสังเกต	114	91.90
	6.3 พอตโฟลิโอ	95	76.60
	6.4 การสาธิตหรือการปฏิบัติจริง	104	83.90
	6.5 สถานการณ์จำลอง	69	55.60

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 ปรากฏว่า วิธีการวัดประเมินเด็กที่ครูใช้หลังเข้าร่วมโครงการแล้ว จำแนกได้เป็น 6 วิธี ดังนี้

1. วิธีการวัดประเมินด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง ครูส่วนใหญ่มากกว่าสามในสี่ส่วน ใช้การทดสอบแบบปากเปล่า(ร้อยละ 78.20) รองลงมามากกว่าสองในสามส่วน ใช้แบบทดสอบโดยให้เด็กวาดภาพเป็นคำตอบ(ร้อยละ 69.40) ส่วนวิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ แบบทดสอบโดยให้เด็กเลือกตอบหลายตัวเลือก คิดเป็นร้อยละ 15.30

2. วิธีการวัดประเมินแบบการสร้างความรู้จักนักเรียน ครูส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดใช้การพูดคุยโดยไม่จดบันทึก(ร้อยละ 93.50) รองลงมาใช้การพูดคุยแบบจดบันทึก (ร้อยละ 87.10) ส่วนวิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ การใช้แบบตรวจสอบรายการ คิดเป็นร้อยละ 43.50

3. วิธีการวัดประเมินแบบการสังเกต ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 89.50 ใช้การสังเกต โดยไม่จดบันทึก รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 87.10 ใช้การสังเกตโดยจดบันทึกเป็นรายบุคคล ส่วนวิธีการวัดประเมินที่ครูใช้น้อยที่สุดคือสังเกตด้วยการใช้แบบตรวจสอบรายการ คิดเป็นร้อยละ 40.30

4. วิธีการวัดประเมินด้วยการใช้พอตโฟลิโอ ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 87.90 ใช้พอตโฟลิโอเพื่อประเมินแสดงความงอกงามการเรียนรู้ของเด็ก รองลงมาใช้พอตโฟลิโอ งานยอดเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 54.80

5. วิธีการวัดประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 84.70 ใช้การสอบ ถามข้อมูลจากพ่อแม่ ส่วนวิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุด คือ การให้นักเรียนประเมินตนเองคิดเป็นร้อยละ 60.50

6. วิธีการวัดประเมินสภาพจริง ครูส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดใช้วิธีการวัดประเมินด้วยการสังเกต(ร้อยละ 91.90)รองลงมาใช้วิธีการวัดประเมินด้วยการให้นักเรียนสาธิตหรือปฏิบัติจริง คิดเป็นร้อยละ 83.90 และวิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ การใช้สถานการณ์จำลองในการวัดประเมินคิดเป็นร้อยละ 55.60

3.2 ผลการศึกษาปฏิบัติการวางแผนของครูในการวัดประเมินเด็ก

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับปฏิบัติการวางแผนในการวัดประเมินเด็ก โดยเป็นมาตรวัดระบบ 2, 1, และ 0 ในตลอดช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12และ16 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนการวัดประเมินเด็ก

การวางแผน	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. แนวทางการวัดประเมินก่อนสอน	1.69	.47	มาก
2. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินล่วงหน้า	1.80	.40	มาก
3. เลือกชิ้นงานที่จะทำการวัดประเมิน	1.93	.26	มาก
4. การวัดประเมินในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	1.91	.29	มาก
5. การวัดประเมินในกิจกรรมสร้างสรรค์	1.94	.23	มาก
6. การวัดประเมินในกิจกรรมเล่นตามมุม	1.90	.31	มาก
7. การวัดประเมินในกิจกรรมเสริมประสบการณ์	1.93	.26	มาก
8. การวัดประเมินกิจกรรมกลางในแจ้ง	1.64	.48	มาก
9. การวัดประเมินในกิจกรรมเกมการศึกษา	1.89	.32	มาก
รวม	1.85	.21	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 ปรากฏว่า หลังเข้าร่วมโครงการครูได้ปฏิบัติการวางแผนการวัดประเมินเด็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$ =1.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การวางแผนวัดประเมินในกิจกรรมสร้างสรรค์ การเลือกชิ้นงานที่จะทำการวัดประเมิน วางแผนวัดประเมินในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมเกมการศึกษา การจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินล่วงหน้า วางแผนแนวทางการวัดประเมินก่อนสอน และวางแผนวัดประเมินในกิจกรรมกลางแจ้ง ($\overline{X}$ = 1.64-1.94)

3.3 ผลการศึกษาขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับขอบข่ายที่ครูประเมินพัฒนาการเด็ก โดยเป็นมาตรวัดระบบ 2, 1, และ 0 ในตลอดช่วงสัปดาห์ที่ 4,8, 12 และ16 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของขอบข่ายการวัดประเมินเด็ก

ขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก		ค่าเฉลี่ย		
		$\overline{X}$	SD	ระดับ
พัฒนาการทางด้านสติปัญญา	1.1 ทักษะทางภาษา	1.90	.31	มาก
	1.2 ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	1.77	.43	มาก
	1.3 ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ	1.85	.36	มาก
	1.4 ความจำ	1.65	.48	มาก
	1.5 การใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้ต่าง ๆ	1.64	.48	มาก
	รวม	1.76	.32	มาก
พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ	2.1 การช่วยเหลือตนเอง	1.94	.23	มาก
	2.2 การแสดงความรู้สึกอารมณ์เหมาะสม	1.98	.15	มาก
	2.3 การมีคุณธรรม	1.94	.23	มาก
	2.4 การรักษ์สิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม	1.77	.43	มาก
	รวม	1.97	.19	มาก
พัฒนาการทางด้านร่างกาย	3.1 การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง	1.83	.38	มาก
	3.2 การพักผ่อนนอนหลับ	1.95	.22	มาก
	3.3 การรับประทานอาหาร	1.94	.25	มาก
	3.4 การใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก	1.95	.22	มาก
	รวม	1.92	.18	มาก
พัฒนาการทางด้านสังคม	4.1 การอยู่รวมกับผู้อื่น	1.97	.18	มาก
	4.2 การรับฟังความคิดเห็น	1.94	.25	มาก
	4.3 การแบ่งปัน	1.96	.20	มาก
	4.4 การมีมารยาท	1.98	.13	มาก
	4.5 การมีระเบียบวินัย	1.98	.13	มาก
	รวม	1.97	.14	มาก
	ภาพรวม	1.89	.17	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 ปรากฏว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูกำหนดขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 1.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูกำหนดขอบข่ายพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านอารมณ์และจิตใจ ($\overline{X}$ = 1.97) ด้านสังคม ($\overline{X}$ = 1.97) ด้านร่างกาย($\overline{X}$ = 1.92) และ ด้านสติปัญญา ($\overline{X}$ = 1.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แต่ละข้อของทั้งสี่ด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\overline{X}$ =1.64 -1.98)

3.4 ผลการศึกษาประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นมาตรวัดระบบ 2, 1, และ 0 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประโยชน์ของการวัดประเมินเด็ก

ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1. ใช้ตัดสินใจในขั้นการวางแผนการสอน	1.87	.34	มาก
2. ใช้วางแผนการสอนเหมาะกับเด็กเฉพาะกลุ่ม	1.61	.49	มาก
3. ใช้จำแนกเด็กที่มีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษได้	1.54	.51	มาก
4. ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้	1.94	.25	มาก
5. ใช้ค้นหาจุดเด่นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านนั้นให้แข็งแกร่ง	1.58	.50	มาก
6. ช่วยให้ทราบพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กอย่างต่อเนื่อง	1.94	.25	มาก
7. ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที	2.00	.00	มาก
8. ช่วยให้ได้ข้อมูลอย่างเป็นระบบใช้แนะแนวและจัดประเภทเด็ก	1.45	.51	มาก
9. ช่วยค้นพบความสำเร็จของเด็กทุกขั้นตอน	1.71	.46	มาก
10. ใช้การวัดประเมินในการส่งเสริมความรู้สึกที่ดีของเด็ก	1.71	.46	มาก
11. ใช้ควบคู่กับการเรียนการสอนได้	1.61	.49	มาก
รวม	1.72	.11	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 ปรากฏว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 1.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกเรียงลำดับดังนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที ($\overline{X}$ = 2.00) ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้ที ($\overline{X}$ = 1.994) และ ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้ ($\overline{X}$ = 1.94)

3.5 ผลการติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศไปรษณีย์

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยนำผลการติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ จากการให้ครูเขียนบันทึกตอบลงในแบบฟอร์มจดหมาย รวมทั้งหมด 6 ฉบับ เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 8 กันยายน 2546 มาวิเคราะห์เชิงบรรยาย โดยจัดเป็นประเด็นสำคัญของการติดตามการจัดการวัดประเมินของครูที่เข้าร่วมโครงการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตารางที่ 13 ผลการติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศไปรษณีย์ของครูที่เข้าร่วมโครงการ

จดหมายนิเทศฉบับที่ 1	**การติดตามผลการอบรมวันที่ 23 มิ.ย.46**
ประเด็นสำคัญ	**เพื่อติดตามผลการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ**
ผลที่ได้ ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของคำว่าการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง การที่ครูวัดประเมินพฤติกรรมเด็ก ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินควรมีลำดับขั้นตอน ระยะเวลา และประกอบด้วยวิธีการวัดประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การใช้แบบทดสอบ ซึ่งมีหลายลักษณะ การสังเกต การวัดประเมินเด็กสภาพจริงในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมและหลังจากปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งทำให้ครูสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กได้ หลายแบบ การวัดประเมินควรเป็นการวัดประเมินเพื่อปรับปรุงส่งเสริม พัฒนาการเด็กทุกด้าน นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจและใช้คู่มือการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ		

จดหมายนิเทศฉบับที่ 2	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินวันที่ 7 ก.ค. 46
ประเด็นสำคัญ	ติดตามการใช้เครื่องมือของครูในการวัดประเมินเด็ก

ผลที่ได้

ครูส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือในการวัดประเมินเด็กหลากหลายวิธีการ ดังนี้

1. แบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบปฏิบัติจริง แบบทดสอบแบบปากเปล่า แบบทดสอบวาดภาพเป็นคำตอบ และแบบโยงจับคู่
2. วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน ได้แก่ แบบบันทึกการพูดคุยกับนักเรียน แบบบันทึกคำพูด แบบบันทึกการพูดคุยกับพ่อแม่
3. วิธีการสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม/แบบบันทึกระเบียนพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า และแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายสัปดาห์
4. วิธีการวัดประเมินสภาพจริง ได้แก่ เป็นการเก็บผลงานด้านศิลปะเป็นส่วนใหญ่

ข้อสังเกต ในระยะแรกครูที่เข้าร่วมโครงการยังไม่ได้ดำเนินการด้วยพอตโฟลิโอ

จดหมายนิเทศฉบับที่ 3	การวัดประเมินระหว่างเข้าร่วมโครงการวันที่ 28 ก.ค. 46
ประเด็นสำคัญ	เพื่อติดตามผลการจัดการวัดประเมินของครู

ผลที่ได้

ครูส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ความรู้จากการอบรมและการศึกษาคู่มือการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยมอบให้เป็นแนวทางให้มีความเข้าใจในรูปแบบการวัดประเมินมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่มีเด็กจำนวนมากควรแบ่งเวลา แบ่งจำนวนเด็กในการเก็บข้อมูลประเมิน ไม่ทำการวัดประเมินเด็กพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและคู่มือการวัดประเมินมีแบบฟอร์มในการวัดประเมินเด็ก ทำให้ครูสามารถประเมินเด็กได้ทันเวลาและครอบคลุมทุกพฤติกรรม

จดหมายนิเทศฉบับที่ 4	กระบวนการปฏิบัติในการวัดประเมิน วันที่ 11 ส.ค. 46
ประเด็นสำคัญ	ติดตามขั้นตอนการปฏิบัติของครูในการวัดประเมิน

ผลที่ได้

ครูส่วนใหญ่มีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติในการวัดประเมินดังนี้

1. การวางแผนการวัดประเมิน ครูต้องวางแผนการวัดประเมินเด็กควบคู่กับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ไปพร้อมกัน ซึ่งทำให้ครูสามารถเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดประเมินเด็ก และประเมินได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ดังนั้นครูต้องศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวัดประเมินเด็ก
2. กิจกรรมหลักที่ครูใช้ในการวัดประเมินคือ การวางแผนประเมินทุกกิจกรรมที่จัดให้เด็กเรียนรู้ คือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมเล่นตามมุม สำหรับกิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ใช้การวัดประเมินมากคือ กิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์
3. วิธีการวัดประเมินที่ครูใช้เป็นประจำ ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต การสร้างความรู้จักนักเรียน การวัดประเมินสภาพจริง และพอตโฟลิโอ
4. ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการวัดประเมินที่เป็นระบบและตระหนักในการนำมาใช้ประเมินเด็ก รวมทั้งการวัดประเมินควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายมากขึ้น เห็นแนวทางในการวัดประเมินที่เป็นเชิงประจักษ์มากขึ้น

จดหมายนิเทศฉบับที่ 5	ปัญหาและอุปสรรค วันที่ 1 ก.ย. 46
ประเด็นสำคัญ	เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสิ้นสุดโครงการเกี่ยวกับการจัดการวัดประเมินของครู

ผลที่ได้

ครูส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค์ดังนี้

1. ความรู้ของครู ครูมีความเข้าใจในเรื่องของการจัดการวัดประเมินมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามช่วงเวลาที่เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่เข้าร่วมโครงการได้รับการอบรม มีการนิเทศติดตามผลจากผู้วิจัย ทำให้มีความเข้าใจในเรื่องการวัดประเมินเพิ่มขึ้น
2. จำนวนเด็ก ครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบจำนวนเด็กประมาณ ห้องละ 45 คน จากจำนวนเด็กที่มากนี้ทำให้การวัดประเมินเด็กเป็นรายบุคคลไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ดังนั้น ควรแบ่งเวลาและแบ่งจำนวนเด็ก ในการวัดประเมินแต่ละครั้งและใช้แบบฟอร์มการวัดประเมินที่สำเร็จที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ เป็นแนวทาง และสามารถประเมินเด็กเป็นกลุ่มและภาพรวมได้
3. วิธีการที่ใช้ในการวัดประเมิน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตเด็กโดยภาพรวมเป็นกลุ่มและการตรวจผลงานของเด็ก
4. บทบาทผู้บริหาร / ผู้ปกครอง ครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดการวัดประเมินแนวใหม่ ส่วนผู้ปกครองให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

จดหมายนิเทศฉบับที่ 6	การสอนด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัยและการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ วันที่ 8 ก.ย.46
ประเด็นสำคัญ	ให้ครูแสดงความเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยและการจัดการวัดประเมินที่เน้นเด็กป็นสำคัญ

ผลที่ได้

ครูส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นสรุปผลดังนี้

1. ความกลมกลืนของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัยและการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและการจัดการวัดประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญมีความกลมกลืนและชัดเจนดีมาก แบบประเมินระบุพฤติกรรมที่เด่นชัด เหมาะในการวัดประเมินเด็กในวัยนี้ เช่น แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาด้านการเขียน ระบุพฤติกรรมชัดเจน ได้แก่ ขีดเขียนได้ เขียนเป็นสัญลักษณ์ เขียนโดยสะกดตาแบบ และเขียนสะกดได้ด้วยตนเอง ทำให้ครูรู้สึกว่าเป็นสิ่งเดียวกัน และสอดคล้องกันดี
2. รูปแบบการวัดประเมินที่ใช้ในการวัดประเมินเด็ก
   2.1 แบบประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน ครูรู้จักเด็กครอบคลุมทุกด้าน มีตัวบ่งชี้ของแต่ละด้านที่ครอบคลุมดี การสร้างความรู้จักนักเรียน เป็นแบบที่ละเอียดใช้ได้จริง
   2.2 แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่ม บันทึกง่าย เขียนไม่มาก ไม่เสียเวลา ทำให้มีร่องรอย
   - พฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มอีกด้วยตัว เก็บข้อมูลได้ครบทุกพฤติกรรม

จากตาราง 13 ผลของการติดตามการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กของครูที่เข้าร่วมโครงการด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ สรุปดังนี้

1) ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีความชัดเจนในการดำเนินการปฏิบัติ โดยบูรณาการการวัดประเมินเข้ากับการจัดการเรียนรู้ รู้จักเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการวัดประเมินที่หลากหลาย โดยเน้นที่ตัวเด็ก และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดประเมิน ผลจากการวัดประเมินทำให้รู้ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก ทั้งนี้เพื่อทำการส่งเสริมความสามารถของเด็กที่แท้จริง

2) ครูมีความเข้าใจว่าการวัดประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ แบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบปฏิบัติจริง แบบทดสอบแบบปากเปล่า แบบทดสอบวาดภาพเป็นคำตอบและแบบโยงจับคู่ วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน ได้แก่ แบบบันทึกการพูดคุยกับนักเรียน แบบบันทึกคำพูด แบบบันทึกการพูดคุยกับพ่อแม่ วิธีการสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม/แบบบันทึกระเบียนพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม แบบตรวจสอบ

รายการ แบบประเมินค่าและแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายสัปดาห์ วิธีการวัดประเมินสภาพจริง ได้แก่ เป็นการเก็บผลงานด้านศิลปะเป็นส่วนใหญ่

3) การเข้าร่วมโครงการ ได้รับการอบรม รวมทั้งการใช้คู่มือฯ เป็นแนวทางทำให้มีความชัดเจนในการจัดการวัดประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

ตอนที่ 4 การศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

4.1 การศึกษาพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ของเด็ก

4.1.1 การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวัดประเมินเด็กด้วยแบบประเมินพัฒนาการของเด็กโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านปัญญา ด้านสังคมและด้านอารมณ์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินพัฒนาการ 4 ด้านของเด็ก

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	$\overline{X}$	SD	ระดับ
พัฒนาการทางด้านร่างกาย	1.83	.27	ดี
พัฒนาการทางด้านปัญญา	1.73	.34	ดี
พัฒนาการทางด้านสังคม	1.85	.26	ดี
พัฒนาการทางด้านอารมณ์	1.86	.24	ดี
รวม	1.82	.23	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 ปรากฏว่า หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กมีพัฒนาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 1.82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านอารมณ์ ($\overline{X}$ =1.86) ด้านสังคม ($\overline{X}$ = 1.85) ด้านร่างกาย ($\overline{X}$ = 1.83) และด้านสติปัญญา ($\overline{X}$ = 1.73)

4.1.2 การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวัดประเมินเด็กด้วยแบบประเมินพัฒนาการของเด็กในแต่ละด้านเป็นรายข้อ มาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินพัฒนาการในด้านด้านร่างกาย ด้านปัญญา ด้านสังคมและด้านอารมณ์ ของเด็ก

พัฒนาการรายข้อในแต่ละด้าน	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านร่างกาย	1.83	.27	ดี
ความคล่องตัวระหว่างเล่นกลางแจ้ง	1.83	.37	ดี
ความคล่องตัวในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	1.78	.41	ดี
การร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด	1.83	.38	ดี
การมีสุขภาพแข็งแรง	1.88	.33	ดี
ด้านปัญญา	1.73	.34	ดี
มีทักษะทางคณิตศาสตร์และมีเหตุผล	1.65	.48	ดี
การฟัง การพูด การโต้ตอบ	1.74	.44	ดี
มีความจำและมีความคิดสร้างสรรค์	1.75	.44	ดี
มีการสังเกตด้วยประสาทรับรู้	1.79	.41	ดี
ด้านสังคม	1.85	.26	ดี
การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน	1.81	.39	ดี
การปฏิบัติตามข้อตกลง	1.79	.41	ดี
การร่วมกิจกรรมหลากหลาย	1.93	.26	ดี
การรอคอยตามลำดับก่อนหลัง	1.87	.34	ดี
ด้านอารมณ์	1.86	.24	ดี
มีอารมณ์ร่าเริง ยิ้มแย้ม แจ่มใส	1.89	.31	ดี
การช่วยเหลือตนเอง	1.91	.28	ดี
การมีสมาธิและมีความตั้งใจ	1.74	.44	ดี
มีความชื่นชมในธรรมชาติ	1.90	.30	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่า เด็กมีพัฒนาการรายข้อของทุกด้านอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\overline{X}$ = 1.65 - 1.92) โดยพัฒนาการที่อยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรกในแต่ละด้าน เป็นดังนี้ ด้านร่างกาย เด็กมีสุขภาพแข็งแรง ($\overline{X}$ = 1.88) ด้านสติปัญญา เด็กมีทักษะการสังเกตด้วยประสาทรับรู้ ($\overline{X}$ = 1.79) ด้านสังคม เด็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมหลากหลาย ($\overline{X}$ = 1.93) และ ด้านอารมณ์ เด็กมีทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ($\overline{X}$ = 1.91)

4.2 การศึกษาพัฒนาการด้านภาษา

4.2.1 การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวัดประเมินเด็กด้วยแบบตรวจสอยรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง ด้านการพูด ด้านการอ่านและด้านการเขียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการประเมินพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก โดยภาพรวม

พัฒนาการทางด้านภาษา	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านการฟัง	1.85	.26	ดี
ด้านการพูด	1.85	.26	ดี
ด้านการอ่าน	1.81	.26	ดี
ด้านการเขียน	1.89	.23	ดี
รวม	1.85	.20	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 ปรากฏว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ครูวัดประเมินพัฒนาการเด็กโดยภาพรวม เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 1.85)และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เด็กมีพัฒนาการทางภาษาอยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการเขียน ($\overline{X}$ = 1.89) ด้านการฟัง ($\overline{X}$ = 1.85) ด้านการพูด ($\overline{X}$ = 1.85) และด้านการอ่าน ($\overline{X}$ = 1.81)

4.2.2 การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวัดประเมินเด็กด้วยแบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กในแต่ละด้านเป็นรายข้อ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการประเมินพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจำแนกเป็นรายข้อของพัฒนาการแต่ละด้าน

ข้อที่	พัฒนาการด้าน	$\overline{X}$	SD	ระดับ
	ด้านการฟัง	1.85	.26	ดี
1	ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้	1.89	.30	ดี
2	ตอบคำถามง่าย ๆ ได้	1.89	.30	ดี
3	แสดงท่าทางตามคำสั่งได้	1.89	.30	ดี
4	ฟังอย่างมีสมาธิ	1.72	.44	ดี
	ด้านการพูด	1.84	.26	ดี
5	บอกสิ่งที่ต้องการได้	1.90	.29	ดี
6	พูดสื่อความหมายได้	1.88	.31	ดี
7	การใช้คำถามอะไร ทำไม	1.70	.45	ดี
8	การสนทนาโต้ตอบเป็นประโยคได้	1.88	.31	ดี
	ด้านการอ่าน	1.80	.25	ดี
9	พูดคำศัพท์จากภาพได้	1.83	.37	ดี
10	พูดเล่าเรื่องจากภาพ	1.75	.43	ดี
11	พูดสนทนาโต้ตอบจากภาพ	1.79	.40	ดี
12	สามารถใช้คำบุรพบทได้	1.86	.34	ดี
	ด้านการเขียน	1.88	.23	ดี
13	ขีดเขียนได้	1.91	.27	ดี
14	เขียนเป็นสัญลักษณ์	1.91	.27	ดี
15	เขียนโดยสะกดตามแบบ	1.87	.32	ดี
16	เขียนสะกดได้ด้วยตนเอง	1.82	.37	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 17 พบว่า เด็กมีพัฒนาการรายข้อของทุกด้านอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\overline{X}$=1.65 -1.92) โดยพัฒนาการทางภาษาที่อยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรกในแต่ละด้าน เป็นดังนี้ ด้านการเขียน เด็กมีทักษะการเขียนเป็นสัญลักษณ์ ($\overline{X}$=1.91) ด้านการฟัง เด็กมีทักษะตอบ

คำถามง่าย ๆ ได้ ($\overline{X}$=1.89) ด้านการพูด เด็กมีทักษะสามารถบอกสิ่งที่ต้องการได้ ($\overline{X}$=1.90) และด้านการอ่าน เด็กสามารถใช้ใช้คำบุรพบทได้ ($\overline{X}$=1.86)

4.3 การศึกษาทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

4.3.1 การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวัดประเมินเด็กด้วยแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านทักษะการแก้ปัญหา มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก โดยภาพรวม

ด้านที่	ทักษะการเรียนรู้ของเด็ก	$\overline{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์	1.76	.42	ดี
2	ด้านทักษะการแก้ปัญหา	1.64	.47	ดี
3	ด้านกระบวนการเรียนรู้	1.66	.479	ดี
4	ด้านมนุษย์สัมพันธ์	1.86	.34	ดี
5	ด้านการสื่อความหมาย	1.74	.43	ดี
6	ด้านความมีวินัย	1.85	.34	ดี
7	ด้านทักษะการสังเกต	1.77	.41	ดี
8	ด้านผู้นำ	1.70	.45	ดี
	รวม	14.02	3.37	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 18 พบว่า เด็กมีทักษะการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 1.86) ด้านความมีวินัย ($\overline{X}$ = 1.85) ด้านทักษะการสังเกต ($\overline{X}$ = 1.77) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 1.76) ด้านผู้นำ ($\overline{X}$ = 1.70) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 1.66) และด้านทักษะการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ = 1.64)

ตอนที่ 5 ผลการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของเด็ก จากการที่ครูเข้าร่วมโครงการ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแยกออกเป็น 3 ส่วน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ดังนี้

5.1 การแสดงพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของการวัดประเมินด้วยแบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่ม ขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ในช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12, และ 16 มาวิเคราะห์เชิงบรรยายจำแนกตามลักษณะกิจกรรม ได้แก่กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ผลการวิเคราะห์สรุป ดังแสดงในตาราง 19

ตารางที่ 19 ผลการแสดงพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรม	สรุปพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมในช่วงสัปดาห์ที่ 4,8,12,และ16
เคลื่อนไหวและจังหวะ	ในขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรม พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก มีดังนี้ กล้าแสดงออก ทำท่าทางเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วอย่างมีทิศทาง เริ่มรู้กฎกติกา ทำตามข้อตกลง รู้สัญญาณจังหวะ อาทิ เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดสามารถจับกลุ่ม 1 – 5 คนได้ แล้วนำใบมะพร้าวมาต่อเป็นรูปร่างต่างๆ ตามจินตนาการ สามารถรับฟังคำอธิบาย ปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี รู้จักการสังเกต เป็นต้นว่า เคลื่อนไหวร่างกายเป็นแถวๆ อย่างมด แล้วจับกลุ่มเป็นมดชนิดต่างๆ อาทิ มดแดง มดดำ มดส้ม เป็นต้น ปฏิบัติกิจกรรมทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย เป็นผู้นำและผู้ตาม มีความพยายามที่จะคิดท่าทางแปลกใหม่ มีจิตนาการ เช่น เด็กจะสมมุติตัวเองเป็นต้นไม้ และมีความพยายามที่จะแสดงท่าทางให้เหมือนต้นไม้ชนิดนั้นๆ เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนานและร่าเริง ในบางครั้งมีเด็กชอบแหย่เพื่อน ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และไม่สนใจเท่าที่ควร เนื่องจากห่วงเล่น และไม่กล้าแสดงออก
เสริมประสบการณ์	เด็กสนใจจากกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ แสดงออกด้วยการตื่นเต้นและดีใจที่ได้ออกไปชมดอกบัวนอกสถานที่ เงียบตั้งใจฟังเรื่องราว ฟังอย่างมีสมาธิ รู้จักซักถามในสิ่งที่สงสัย พูดถ่ายทอดเรื่องราวได้ กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น สนใจทำกิจกรรมมีการปฏิบัติงานวางแผนร่วมกัน อภิปราย แบ่งกลุ่มสนทนาแสดงความคิดเห็นและมีการแบ่งงานทำในกลุ่ม ชอบปฏิบัติการทดลอง เช่น เด็กมีความสนใจเรื่องสมุนไพร ได้สัมผัส ได้ดม ได้ชิมรส มีความจำดี รู้จักจำแนก เปรียบเทียบสิ่งต่างๆได้ บอกชื่อสิ่งของที่นำมาและที่ครูถามได้ มีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

กิจกรรม	พฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม
สร้างสรรค์	เด็กชอบวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำด้วยพู่กัน พิมพ์ภาพ ตัดปะ งานปั้น ทำงานกลุ่ม และงานเดี่ยว ตามจินตนาการและที่ตนเองสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์ เล่าเรื่องจากภาพหรืองานที่ทำได้ มีการแนะนำและคอยช่วยเหลือเพื่อน มีพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น เด็กมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอผลงานของตนเองได้

กิจกรรม	พฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม
กิจกรรมเสรี	เด็กเล่นบทบาทสมมุติตามมุมต่าง ๆ เช่น มุมบล็อก มุมบ้าน มุมดนตรี ในห้องเรียนอย่างสนุกสนาน มีการแบ่งปันกันเล่นและเล่นร่วมกันได้ดี ช่วยกันเก็บของเข้าที่ มีการจำแนกประเภทของเล่นได้ถูกต้อง เด็กเกิดความรับผิดชอบในมุมของตนเอง มีความช่วยเหลือแสดงน้ำใจต่อกันและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น รู้จักเก็บของเล่นแบ่งปันของเล่น เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบเล่นคนเดียวในมุมบ้าน มุมหนังสือ ที่มีดอกไม้ ส่วนเด็กผู้ชายชอบเล่นตัวต่อ บล็อกไม้ และบล็อกพลาสติก
กิจกรรมกลางแจ้ง	เด็กสนุกกับการเล่นกิจกรรมกลางแจ้งในสนามฟุตบอล เช่น วิ่งเปรี้ยว ขว้างบอลระหว่างชายกับหญิง ชอบเล่นเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์กีฬาโดยอิสระ เด็กเล่นส่งเสียงดังอิสระแต่ก็อยู่ในกติกา เด็กจะมีความสุข อารมณ์ดี ร่าเริงสดใส หัวเราะเสียงดัง เล่นอย่างสามัคคี เล่นเป็นทีม ช่วยเหลือกัน รอคอยและแบ่งปัน ให้อภัยกัน รู้จักการนับ มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น การก่อทรายเป็นรูปร่างต่างๆ ทำให้สุขภาพแข็งแรง อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายมีการปรับตัวดี เช่น ขา ปอด มือ เป็นต้น
กิจกรรมเกมการศึกษา	เด็กสนใจ กระตือรือร้นเล่นเกม ตั้งใจฟังครูแนะนำเกมต่างๆ สามารถเข้ากลุ่มเล่นเกมได้ ชอบหาเกมที่ตนเองสนใจเล่น เข้าใจวิธีการเล่นได้อย่างรวดเร็ว เด็กรู้จักสังเกตรายละเอียด จำแนก เปรียบเทียบ เล่นเป็นกลุ่ม แก้ปัญหาและมีการชี้แนะซึ่งกันและกัน เช่น บางคนทำหน้าที่แนะนำเพื่อน ทำให้เด็กได้มีพัฒนาการด้านความคิดและด้านผู้นำ พยายามทำตามกฎกติกา มีความกล้ามาก มีการเสนอความคิดกันก่อนเล่นเกม เช่น เพื่อนคนไหนกลับบ้านก่อนควรให้เล่นก่อน ทำให้เด็กเกิดการรอคอยและการมีน้ำใจ และเก็บเกมได้เรียบร้อยเมื่อเลิกเล่นแล้ว

กิจกรรม	พฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม
กิจกรรมอื่น ๆ	กิจกรรมคอมพิวเตอร์ เด็กสามารถใช้เมาท์ในการเล่นเกมและวาดรูปตามจิตนาการ เด็กสนุกสนาน ชอบมาก ตื่นเต้นมากที่ได้เรียน พยายามทำตามกฎ กติกา และช่วยเหลือเพื่อนที่นั่งคู่กันได้ พอใจที่ได้ทำงานจนเสร็จ และรู้จักแบ่งปันกันเล่นเกม กิจกรรมเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพและเล่านิทานจากหนังสือพิมพ์ เด็กเล่าก่อนเข้าแถวตอนเช้า กิจกรรมศิลปะ เด็กได้ทำลูกบอลจากกระดาษหนังสือพิมพ์ กิจกรรมศึกษานอกสถานที่ เช่น ไปดูเขื่อนที่หน้าโรงเรียนเพื่อให้อาหารปลา เด็กๆ มีความสุข

ตลอดระยะเวลาทั้ง 16 สัปดาห์ที่ครูจัดการวัดประเมินโดยการสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวัน ผลการเรียนรู้ที่เด็กแสดงพฤติกรรมโดยภาพรวมคือ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กสนใจศึกษานอกสถานที่ ตื่นเต้น ดีใจ ตั้งใจฟังอย่างมีสมาธิ รู้จักซักถาม พูดถ่ายทอดเรื่องราวได้ กล้าพูด แสดงความคิดเห็น ปฏิบัติงานวางแผนร่วมกัน อภิปราย แบ่งกลุ่ม แบ่งงานทำในกลุ่ม ชอบปฏิบัติการทดลอง กิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กชอบวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำด้วยพู่กัน พิมพ์ภาพ ตัดปะ งานปั้น ทำงานกลุ่ม และงานเดี่ยว ตามจินตนาการและที่ตนเองสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอผลงานของตนเองได้ กิจกรรมเสรี เด็กเล่นบทบาทสมมุติตามมุมต่าง ๆ มีการแบ่งปันกันเล่นและเล่นร่วมกันได้ดี ช่วยกันเก็บของเข้าที่ กิจกรรมกลางแจ้ง เด็กสนุกกับการเล่นกิจกรรมกลางแจ้งในสนาม เล่นส่งเสียงดังอิสระอยู่ในกติกา มีความสุข อารมณ์ดี ร่าเริงสดใส หัวเราะเสียงดัง เล่นอย่างสามัคคี เล่นเป็นทีม ช่วยเหลือกัน รอคอย แบ่งปัน ให้อภัยกัน อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายมีการปรับตัวดี กิจกรรมเกมการศึกษา เด็กสนใจ กระตือรือร้นเล่นเกม เข้าใจวิธีการเล่นไ รู้จักสังเกตรายละเอียด จำแนก เปรียบเทียบ เล่นเป็นกลุ่ม แก้ปัญหาและมีการชี้แนะซึ่งกันและกัน รอคอย มีน้ำใจ และเก็บเกมได้เรียบร้อย และกิจกรรมอื่น ๆ เด็กมีโอกาศได้ปฏิบัติใน กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพและเล่านิทานจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

5.2 ผลงานของเด็กขณะเรียนรู้

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของการวัดประเมินด้วย แบบบันทึกสรุปภาพรวมเกี่ยวกับผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ ในช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12, และ 16 มาวิเคราะห์เชิงบรรยาย จำแนกเป็น ชื่อหัวข้อที่เด็กเรียนรู้ เครื่องมือที่ครูใช้ในการวัดประเมิน ประเภทของผลงานเด็ก รวมทั้งจำนวนผลงานของเด็กที่ได้จากการเรียนรู้ที่ครูใช้ในการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ผลการวิเคราะห์สรุป ดังนี้

ชื่อหัวข้อที่เด็กเรียนรู้ เป็นสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก และสถานที่แวดล้อมเด็กตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ เทนนิสฟิตร่างกาย เป็ดน่ารัก ผีเสื้อ ช้าง ปลา ปลาน้ำจืด ป.ปลาตากลม นกเลิฟเบิรด์ มด ดอกไม้ ดอกไม้แสนสวย ดอกบัว การขยายพันธ์พืช กล้วย มะพร้าว เห็ด ผัก ข้าว ไม้ไผ่ ใบไม้ที่หนูรู้จัก สวนผักคุณหนู สมุนไพร บัวลอยไข่หวาน ห้องเรียนแสนสนุก โรงเรียนของเรา บ้าน บ้านของฉัน บ้านสวน ชวนกันไปตลาด เด็กน้อยเข้าวัด ห้องสมุด ของเล่น – ของใช้ นาฬิกา ตุ๊กตาที่รัก โทรศัพท์ โทรศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ยานพาหนะ รถยนต์ วันแม่ พ่อแม่ของหนู แม่จ๋า วัฒนธรรมไทย รักบ้านเกิดจังหวัดราชบุรี การละเล่นพื้นบ้าน คณิตศาสตร์แสนสนุก นักวิทยาศาสตร์น้อย ปั้นถ้วยด้วยเศษวัสดุ ขยะ ขยัน หุ่นไลกา ฝน – น้ำ น้ำ โอ่ง ไข่

เครื่องมือที่ครูใช้ในการวัดประเมิน เป็นวิธีการวัดประเมินแนวใหม่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ใช้การประเมินหลากหลายวิธีและประเมินสภาพจริงควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสังเกต สังเกตแบบไม่เป็นทางการ สังเกตแบบจดบันทึก 2) การสัมภาษณ์ สนทนาพูดคุย ซักถาม อภิปราย บันทึกคำพูด 3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม แบบทดสอบ (ปฏิบัติจริง เปรียบเทียบ ปากเปล่า) แบบตรวจสอบรายการ แบบสำรวจ 4) การตรวจผลงาน การวาดภาพเป็นคำตอบ สถานการณ์จริง กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน นักข่าวน้อย ให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่เห็นรอบตัว 5) การใช้พอตโฟลิโอ ผลงานของเด็ก การวัดประเมินสภาพจริง การวัดประเมินด้วยการใช้สื่อ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทดลองปฏิบัติงาน

ประเภทของผลงานเด็ก เป็นผลงานที่เกี่ยวกับงานศิลปะสร้างสรรค์ เด็กลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง ได้แก่ 1) งานวาดภาพ วาดรูปสีเทียน วาดรูปสีน้ำ สีไม้ พิมพ์ภาพส่วนต่าง ๆ ของพืช วาดรูปอาคารเรียน ฝนสีจากใบไม้ วาดภาพศิลปะแบบร่วมมือ วาดภาพแก้วใส่น้ำเต้าหู้ วาดรูปสีเทียนเกี่ยวกับดอกบัว วาดรูปช้างด้วยสีเทียน 2) งานกระดาษ ฉีก ตัด ปะ พับกระดาษ ตัดปะธงสีโรงเรียน ตัดภาพติดกระดาษ งานฉีกปะเกี่ยวกับดอกบัว 3) งานปั้น ปั้นดินน้ำมัน ปั้นดอกมะลิ ปั้นเศษวัสดุต่าง ๆ ตามโครงการที่ได้กำหนด 4) งานประดิษฐ์ บ้านด้วยกระดาษลัง ร้อยดอกไม้ ร้อยวัสดุประดิษฐ์ดอกไม้ ทำสมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด ทำสมุดภาพโรงเรียนของเรา (กลุ่มอนุบาล) ประดิษฐ์รถยนต์ ทำช้างกระดาษ ประดิษฐ์ของเล่น นาฬิกาจำลอง อุโมง กล่องลูกบอล บ้านกล่องกระดาษ นวมชก ประดิษฐ์ไม้เทนนิส ภาพถ่าย โทรศัพท์ ประดิษฐ์ผลงาน

จากเปลือกไข่ ประดิษฐ์ตุ๊กตานิ้วมือ หน้ากากตุ๊กตา ตุ๊กตาจากแกนกระดาษทิชชูและกล่องยาสีฟัน 5) การแสดงบทบาทสมมุติ ทำขนมบัวลอย ทำอาหารจากกล้วย ทำอาหารจากไข่ ปลูกผัก

จำนวนชิ้นงานเด็ก จำแนกได้ดังนี้

1) ชิ้นงานแยกตามหัวข้อที่เด็กเรียนรู้ ดังตัวอย่าง ชวนกันไปตลาด (ตลาดศรีเมือง) 3,303 ชิ้น ฝน / น้ำ 1,800 ชิ้น ป.ปลาตากลม 1,786 ชิ้น ยานพาหนะ 1,760 ชิ้น ดอกไม้แสนสวย 1,560 ชิ้น นกเลิฟเบิร์ด 1,504 ชิ้น รักบ้านเกิดจังหวัดราชบุรี 1,200 ชิ้น เป็ดน่ารัก 611 ชิ้น ไข่ยอดฮิต 172 ชิ้น ผีเสื้อ 172 ชิ้น การละเล่นพื้นบ้าน 138 ชิ้น วัฒนธรรมไทย 138 ชิ้น ข้าว 43 ชิ้น

2) ชิ้นงานแยกตามลักษณะประเภทของชิ้นงาน ดังตัวอย่าง

2.1) งานวาดภาพ ได้แก่ วาดภาพด้วยสีเทียน 5,440 ชิ้น วาดภาพด้วยสีน้ำ 3,500 ชิ้น วาดภาดด้วยสีไม้ 159 ชิ้น

2.2) งานกระดาษ ได้แก่ ฉีก ตัด ปะกระดาษ 2,839 ชิ้น การพับกระดาษ 421 ชิ้น งานกระดาษ (เช่นทำช้างกระดาษ) 45 ชิ้น

2.3) งานประดิษฐ์ ได้แก่ ประดิษฐ์(เช่นประดิษฐ์จากเศษวัสดุ ประดิษฐ์ดอกไม้ ประดิษฐ์นาฬิกาจำลอง การ์ดวันแม่ รถยนต์) 2,268 ชิ้น ประดิษฐ์ผลงานจากเปลือกไข่ 318 ชิ้น ประดิษฐ์ตุ๊กตานิ้วมือ 240 ชิ้น ประดิษฐ์หน้ากากตุ๊กตา 240 ชิ้น ประดิษฐ์ตุ๊กตาจากแกนกระดาษกล่องทิชชู 240 ชิ้น ประดิษฐ์ภาพจากกระดาษด้วยรูปเลขาคณิต 108 ชิ้น ประดิษฐ์ภาพด้วยภาพถ่าย 45 ชิ้น การติดปะเกล็ดปลา 44 ชิ้น การปะรูปปลา 44 ชิ้น ประดิษฐ์โทรศัพท์ 40 ชิ้น ประดิษฐ์บ้านกล่องกระดาษ 40 ชิ้น

2.4) งานพิมพ์ ได้แก่ พิมพ์ภาพ (เช่น พิมพ์ภาพจากก้านกล้วย) 978 ชิ้น การพิมพ์ภาพรูปนิ้วมือ 44 ชิ้น

2.5) งานปั้น ได้แก่ ปั้นดินน้ำมัน 2,249 ชิ้น ปั้นดอกมะลิ 40 ชิ้น

2.6) งานร้อยวัสดุ ได้แก่ ร้อยวัสดุ 366 ชิ้น งานสาน 10 ชิ้น

2.7) งานทดลองปฏิบัติจริง ได้แก่ ปลูกผัก 302

2.8) งานอื่น ๆ (เช่น สร้างบล็อก เพลง คำคล้องจอง หนังสือเด็ก การต่อพลาสติกสร้างสรรค์ ทำสมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด) 675 ชิ้น

5.3 พอตโฟลิโอ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบประเมินด้วยพอตโฟลิโอ จากครูที่เข้าร่วมโครงการซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กโดยภาพรวม มาวิเคราะห์เชิงบรรยาย ผลสรุป การประเมินด้วยพอตโฟลิโอ ประเมินในหัวข้อ ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การประเมินด้วยพอตโฟลิโอ

ส่วนประกอบของพอตโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของเด็ก	น้ำหนัก ส่วนสูง	โดยเฉลี่ยเด็กมีน้ำหนักเท่ากับ 18 – 23.5 กิโลกรัม และมีส่วนสูงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 109 –113.5 เซนติเมตร
	อาชีพบิดา – มารดา	ส่วนใหญ่บิดามารดามีอาชีพรับจ้าง รับราชการ เกษตรกร ค้าขาย
	ลำดับการเกิด	ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 หรือ 2
	แบบสัมภาษณ์	เด็กส่วนใหญ่ชอบสิ่งต่างๆ ดังนี้
	อาหาร :	ไข่เจียว ไข้ทอดหมูสับ ไข่ดาว ไก่ทอด ปลาทูทอด หมูทอด ข้าวต้ม แกงจืด แกงจืดวุ้นเส้น ข้าวผัดกระเพรา ข้าวผัดกระเพราหมู ข้าวผัดไข่
	ของเล่น :	ดินน้ำมัน บล็อกไม้ พลาสติกสร้างสรรค์ มุมบทบาทสมมุติ ตัวต่อ เกม ตุ๊กตา หุ่นยนต์ อุปกรณ์การเล่นขายของ ปืน รถ รถถัง ชุดจำลองบ้าน เครื่องบิน
	รายการโทรทัศน์ :	การ์ตูน เช่น เรื่องอุนตราแมน บิ๊กจู ฟุตบอล ละครทีวี เพลงเด็ก ตลก รายการสัตว์เช่นสำรวจโลก เกมทศกัณฑ์ คดีเด็ด หนังจีน สารคดี การ์ตูนชอง 9
	สัตว์ :	แมว สุนัข นก ปลาสวยงาม (ปลาเงินปลาทอง)

ส่วนประกอบของพอดโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
ส่วนที่ 2 แผนการเก็บชิ้นงาน	ครูวางแผนบันทึกชิ้นงานของเด็กจาก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวจังหวะ เสริมประสบการณ์ สร้างสรรค์ เสรี กลางแจ้ง เกมการศึกษา	**กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ :** ครูบันทึกพฤติกรรมของเด็กจากการที่เด็กร่วมกิจกรรมและทำท่าทางต่างๆ เด็กส่วนใหญ่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตาม รู้จักฟังจังหวะได้ถูกต้อง ปฏิบัติตามสัญญาณ เคลื่อนไหวร่างกายตามเพลงและคำคล้องจอง รู้จักใช้ริบบิ้น ทำท่าทางตามจินตนาการ และเล่นสมมุติ **กิจกรรมเสริมประสบการณ์ :** ให้เด็กเล่าประสบการณ์เรื่องที่ศึกษานอกสถานที่ เช่น สวนดอกไม้ การทำสวนดอกไม้แสนสวยที่หน้าห้องเรียน แต่งคำคล้องจอง ทดลองประกอบอาหารจากดอกไม้ วาดภาพ นำเสนอผลงาน **กิจกรรมสร้างสรรค์ :** ให้เด็กวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำ และจากสื่อวัสดุตามธรรมชาติ เช่น จากต้นกล้วย ประดิษฐ์งานต่างๆ เช่น จากเปลือกไข่ ดอกไม้ การตัดกระดาษ ฉีกปะ ปั้นดินน้ำมัน ปั้นแป้ง **กิจกรรมเสรี :** ให้เด็กเล่นตามมุม เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมประสบการณ์ มุมดนตรี มุมภาพถ่าย มุมหนังสือ มุมบ้าน เล่นตามมุมอื่น ๆ อย่างอิสระ **กิจกรรมกลางแจ้ง :** ให้เด็กเล่นเครื่องเล่นสนาม สนามฟุตบอล เล่นที่สวนดอกไม้ เล่นชักเย่อ รับส่งบอล เล่นปีนป่าย เล่นขับรถ วิ่งแล้วหยุดโดยไม่เสียการทรงตัว วิ่งเปรี้ยว นั่งชิงช้า โดยครูสังเกตการเล่นร่วมกัน ประเมินพฤติกรรมการเล่นของเด็ก และสังเกตพฤติกรรมที่เด็กชอบเล่น **เกมการศึกษา :** เล่นเกมจับคู่ภาพที่สมบูรณ์และภาพที่แยกส่วน เกมหาความสัมพันธ์ภาพแบบเขาวงกต เกมจัดหมวดหมู่ภาพกับสัญลักษณ์ เกมภาพตัดต่อ

ส่วนประกอบของพอตโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
ส่วนที่ 3 การกำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมของเด็ก	ครูประเมินพฤติกรรมเด็กด้วยแบบประเมินต่างๆ แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กโดยภาพรวม	เด็กแสดงพฤติกรรมเล่นกับเพื่อน รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น กล้าแสดงออก เข้ากลุ่มได้ ตามใจเพื่อน ผูกมิตร พูดชัด พูดเป็นประโยค พูดจาไพเราะ พูดคล่อง กินอาหารทันกลุ่ม ควบคุมการถ่ายปัสสาวะ ช่วยตัวเองในการถ่ายอุจจาระและนอนหลับง่าย
	แบบบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็ก	- เด็กวาดภาพของฉันได้อย่างสวยงามมีรายละเอียดในครอบครัว เช่น สมาชิกในครอบครัว การปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับบ้าน เด็กภูมิใจและมีความสุขกับการวาด - เด็กวาดภาพธงสีของธงชาติได้อย่างถูกต้องและสวยงามทุกคน
	แบบสรุปผลงานเด็ก	เป็นแบบประเมินผลงานเด็กที่ครูประเมินในหัวข้อต่อไปนี้ - **งานชิ้นที่ดีที่สุดคือ** : การวาดภาพด้วยสีเทียนเป็นกลุ่ม การสร้างภาพด้วยฟองสบู่ สมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด การปะติดด้วยวัสดุธรรมชาติ หนังสือนิทาน ปั้นด้วยเศษวัสดุ วาดภาพตามจินตนาการ พิมพ์ภาพจากใบผัก งานศิลปะ การจัดนิทรรศการโครงการ -

ส่วนประกอบของพอตโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
	แบบสรุปผลงานเด็ก	**งานชิ้นที่นักเรียนชอบ :** การวาดภาพด้วยสีเทียน วาดภาพด้วยสีเทียนบ้านของฉันในฝัน หัวใจให้แม่ วาดภาพทะเล นาฬิการูปสัตว์ การพิมพ์ภาพ งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ งานประดิษฐ์กล่องชำร่วยภาพเห็ด งานพับกระดาษของเล่นจากก้านกล้วย **พัฒนาการของเด็ก :** ผลงานมีรายละเอียดชัดเจน บอกจำนวน ความคิดสร้างสรรค์ดี มีรายละเอียดแปลกใหม่ ใช้สีได้หลากหลายสี เข้าใจธรรมชาติได้รอบตัวได้ดีขึ้นตามลำดับ สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสวยงาม ตั้งชื่อผลงานได้สอดคล้องกับผลงาน เล่าเรื่องเป็นประโยคยาว ๆ ได้ และเขียนตามแบบได้ เด็กมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการพัฒนาการความคิดและจินตนาการที่ดีขึ้น
ส่วนที่ 4 ประเภทของพอตโฟลิโอ	พอตโฟลิโอยอดเยี่ยม	เป็นส่วนที่ครูประเมินพัฒนาการของเด็กด้วยการให้เด็กนำเสนอผลงาน ดังนี้ เป็นงานที่เด็กส่วนใหญ่ทำออกมาในลักษณะของการวาดภาพด้วยสีเทียน งานปั้น งานกระดาษ งานศิลปะแบบผสม งานศิลปะประดิษฐ์ เช่น สมุดภาพโรงเรียนของเรา สมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด นำขยะประดิษฐ์เป็นของเล่นของใช้ การ์ดวันพ่อ – วันแม่ นาฬิกาจำลอง สร้างภาพด้วยฟองสบู่

ส่วนประกอบของพอตโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
	พอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ได้แก่ แบบบันทึกพัฒนาการเขียน	เป็นแบบประเมินพัฒนาการเขียนของเด็ก โดยครูให้เด็กเขียนชื่อตนเอง 1 สัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง พัฒนาการทางการเขียนเด็กส่วนใหญ่มีความสามารถในการเขียนหนังสือค่อนข้างดี สะอาด และถูกต้องตามแบบที่กำหนดให้ เด็กจะเลือกเขียนอย่างอิสระตามแนวนอนบ้าง ตามแนวตั้งบ้าง และเด็กบางคนจะขีดเขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวอักษร โดยเด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการตามขั้นที่ 1 การขีดเขียนได้ ขั้นที่ 2 การเขียนเป็นสัญลักษณ์ ขั้นที่ 3 การเขียนโดยสะกดตามแบบ และขั้นที่ 4 การเขียนสะกดได้ด้วยตนเอง จำนวน 80 % ของเด็กในห้อง ในขั้นที่ 4 เด็กส่วนใหญ่จะเขียนได้น้อยเนื่องจากโรงเรียนไม่เน้นการเขียนแต่ฝึกพัฒนาการให้กับเด็ก
	พัฒนาการด้านต่าง ๆ	เป็นแบบประเมินพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก โดยให้เด็กวาดภาพลงในใบประเมิน ซึ่งมี 4 กิจกรรม ดังนี้
	งาน/กิจกรรม 1	เป็นงานที่ให้เด็กวาดภาพโดย เด็กส่วนใหญ่จะวาดภาพสิ่งที่เด็กชอบหรืออยากเห็นมาก คือ วาดภาพบ้าน คน ต้นไม้ ดอกไม้ ผีเสื้อตามดอกไม้ ก้อนเมฆ ดวงอาทิตย์ ภูเขา นกกำลังบิน แม่น้ำ เด็กชอบวาดภาพด้วยสีเทียน ได้สัมพันธ์กับเนื้อหา หัวเรื่อง และ เด็กวาดตามจินตนาการของตนเอง และจากของจริง ซึ่งนำมาบูรณาการได้อย่างลงตัว

ส่วนประกอบของพอตโฟลิโอ	รายการบันทึก	ผลการบันทึกข้อมูล
	งาน/กิจกรรม 2	เป็นงานที่ให้เด็กหาวัสดุมาประดิษฐ์ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่จะหาวัสดุมาประดิษฐ์ตามที่เด็กชอบ คือ เด็กชอบประดิษฐ์งานที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในหัวเรื่อที่เรียน สามารถเลือกหาเศษวัสดุที่เหมาะกับวัย รู้คุณค่าของวัสดุเหลือใช้และมีความเชื่อมั่นในตัวเองผลงานที่สำเร็จมีความหลากหลาย และเด็กสามารถเล่าเรื่องจากผลงานได้ เช่น นำกล่องมาประดิษฐ์รถหุ่นยนต์ โทรศัพท์ นาฬิกาจำลอง และฉีกปะ เป็นรูปต้นไม้ ดอกไม้ ผีเสื้อ เป็นต้น
	งาน/กิจกรรม 3	เป็นงานที่ให้เด็กเพาะต้นถั่วงอกและสังเกตการเจริญเติบโตของต้นถั่วงอกทุกวัน แล้ววาดภาพต้นถั่วงอกตามที่เห็นและเล่าประสบการณ์ เด็กมีโอกาสได้สังเกตตั้งแต่เมล็ดถั่วเขียวกลม ๆ นำมาแช่น้ำ เกิดอะไรขึ้น แล้วก็งอกออกมา เด็กคอยสังเกตตามขั้น จากประสบการณ์ที่เด็กได้รับ เด็กสามารถวาดภาพออกมาได้ถูกต้อง ตามขั้นตอนการงอกเกือบทุกคน
	งาน/กิจกรรม 4	เป็นงานที่ให้เด็กวาดภาพเท่ากับจำนวนตัวเลขที่กำหนดไว้ เด็กส่วนใหญ่วาดภาพเท่ากับจำนวนตัวเลขได้ทุกคน ตามที่กำหนดและบรรยายค่าจำนวนที่มากกว่าได้ ซึ่งส่วนใหญ่รู้ค่าตัวเลข แต่มีเด็กบางคนที่ยังไม่เข้าใจค่าของจำนวน ครูได้ชี้แนะจึงเข้าใจและทำได้ถูกต้อง

สรุปส่วนที่ 1 ของพอตโฟลิโอเป็นส่วนที่แสดงข้อมูลส่วนตัวของเด็ก โดยภาพรวมแล้วเด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 18 – 23.5 กิโลกรัม และ 109 – 113.5 เซนติเมตร อาชีพบิดา – มารดาส่วนใหญ่ คืออาชีพรับจ้าง รับราชการ เกษตรกร ค้าขาย ลำดับการเกิด ป็นบุตรคนที่ 1 หรือ 2 และ ข้อมูลสัมภาษณ์ เด็กส่วนใหญ่ชอบกินอาหารประเภท ไข่ เนื้อสัตว์ และเป็นอาหารจืด ประเภทของเล่นเป็นของเล่นที่อยู่มุมต่าง ๆของห้องเรียน รายการโทรทัศน์ที่ดูเป็นรายการเด็ก และเด็กส่วนใหญ่ชอบสัตว์เลี้ยง

สรุปส่วนที่ 2 ของพอตโฟลิโอเป็นแผนการเก็บชิ้นงาน โดยภาพรวมแล้วครูส่วนใหญ่วางแผนเก็บชิ้นงานของเด็กจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ชิ้นงานของเด็กที่ครูวางแผนเก็บ ได้แก่ งานวาดภาพ งานประดิษฐ์ งานพิมพ์ งานปั้น งานทดลองปฏิบัติจริง และงานกระดาษ ส่วนการวางแผนเก็บชิ้นงานที่ออกมาในรูปของการบันทึกพฤติกรรมเด็ก ครูจะบันทึกใน กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา

สรุปส่วนที่ 3 ของพอตโฟลิโอเป็นส่วนที่ครูบันทึกพฤติกรรมเด็กด้วยแบบประเมินต่างๆ ผลสรุปการประเมินของครูดังนี้ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กโดยรวม เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในระดับดี เช่น เล่นกับเพื่อนในกลุ่มได้ กล้าแสดงออก ผูกมิตร มีทักษะการพูด และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ 2) แบบบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็กที่ครูบันทึกในแต่ละเดือน เด็กส่วนใหญ่สนใจทำกิจกรรมที่แสดงออกมากกว่านั่งฟังเฉย ๆ สนใจเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกสถานที่ เรียนรู้จากการสังเกต สาธิต และทดลองปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานได้ชอบเล่นที่ต้องใช้กำลัง (เด็กนักเรียนชาย) สนุกสนานเมื่อให้เล่นกลางแจ้งมากกว่าเล่นในร่ม ปรับพฤติกรรมในการเล่นกับเพื่อนได้ดี รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย มีความอดทนในการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ยาวนานขึ้น สนใจฟังและตอบคำถามครูได้ แสดงความคิดเห็นกับครูและเพื่อนได้ เด็กส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง ทำตามข้อตกลงของกลุ่มและห้องได้ดี 3) แบบสรุปประเมินผลงานนักเรียน ผลงานของเด็กที่เป็นงานชิ้นที่ดีที่สุดและงานชิ้นที่นักเรียนชอบ ส่วนใหญ่เป็นงานจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และงานประดิษฐ์

สรุปส่วนที่ 4 ประเภทของพอตโฟลิโอ เป็นส่วนที่ครูประเมินพัฒนาการของเด็กจากชิ้งานที่เด็กทำ ผลงานของเด็กส่วนใหญ่ที่ปรากฏในพอตโฟลิโองานยอดเยี่ยมและพอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ แสดงถึงเด็กชอบและสนุกที่ได้นงาน เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาดีในด้านกล้ามเนื้อมือ ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ ด้านอารมณ์ และด้านความพยายามเป็นต้น

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในประเทศไทย ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ โครงการปีที่ 2 นี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญที่ดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ว่ามีผลต่อครูและเด็กอย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือ

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการจัดการวัดประเมินของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ
4. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการจัดการวัดประเมินของครูปฐมวัยที่เข้าร่วมโครงการ

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาโครงการการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาหารูปแบบการวัดประเมินที่ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการวัดประเมินแนวใหม่ที่มีความหลากหลาย ผสมผสานระหว่างวิธีวัดประเมินแบบต่างๆที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีทั้งแบบวัดประเมินพัฒนาการเด็กด้วยการสร้างความรู้จักนักเรียน แบบตรวจสอบรายการทางด้านภาษาของเด็ก แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มและใช้พอตโฟลิโอเด็ก เป็นรูปแบบการวัดประเมินที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การวิจัยครั้งนี้จึงมีประโยชน์และคุณค่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้ประพฤติปฏิบัติในชั้นเรียนให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี อย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับอนุบาลทั้งหมด 428 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลทั้งหมด 7552 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 188 โรง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนและนักเรียนระดับชั้นอนุบาลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน เป็นครูผู้สอนประจำระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง จำนวน 31 คน กระจายอยู่ในโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 9 โรงเรียนที่เลือกมาด้วยวิธีการอาสาสมัคร

กลุ่มตัวอย่างนักเรียน เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นนักเรียนในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนข้างต้น จำนวนทั้งหมด 1,307 คน ของโรงเรียนอนุบาลราชบุรี โรงเรียนวัดเขาวัง โรงเรียนวัดแคทราย โรงเรียนวัดดอนตลุง โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี โรงเรียนวัดเกาะลอย (ชุณหวัติ) โรงเรียนคุ้งกระถิน โรงเรียนวัดเหนือวนและโรงเรียนอนุบาลวัดเพลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมนิเทศเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวแปรตาม ได้แก่

-ความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

-ผลจากการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

-พัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

-ผลการเรียนรู้ของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ คู่มือการจัดการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในระดับปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือวัด 2 ชุดคือ

เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดครู

2.1 แบบสอบถามประเมินตนเองด้านความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.2 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับวิธีการวัดประเมินเด็ก

2.3 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับปฏิบัติการวางแผนในการวัดประเมินเด็ก

2.4 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก

2.5 แบบสอบถามประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

2.6 แบบสอบถามติดตามการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์

เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นเครื่องมือสำหรับวัดประเมินเด็ก

2.7 แบบประเมินพัฒนาการเด็ก

2.8 แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก

2.9 แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

2.10 แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

2.11 แบบบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้

2.12 แบบประเมินด้วยพอดโฟลิโอเด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงบรรยายดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

1) ข้อมูลในส่วนที่ได้จากแบบสอบถามความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน โดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการสอบถามและประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยใช้ t-test แบบ Dependant Sample

2) ข้อมูลในส่วนที่ได้จากแบบสอบถามการวัดประเมินตนเองของครู ได้แก่ วิธีการที่ครูใช้วัดประเมินเด็ก ปฏิบัติการวางแผนวัดประเมินเด็ก ขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก ประโยชน์ของการวัดประเมินที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของเด็ก และข้อมูลในส่วนที่ครูประเมินเด็ก ได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการเด็ก แบบตรวจสอบรายการพัฒนาการทางด้านภาษา

และแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ดำเนินการดังนี้

ข้อมูลในส่วนที่ได้จากการสอบถามด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ การสังเกตจดบันทึกของครู การบันทึกผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ และแบบประเมินด้วยพอตโฟลิโอ ทำการวิเคราะห์ข้อความและสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู หลังเข้าร่วมโครงการ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.29) และส่วนรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติ ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$=4.40, 4.24,และ 4.24) ตามลำดับ แสดงว่า การเข้าร่วมโครงการส่งผลให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$=.34) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ($\bar{D}$= .29, .24, และ .49 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน เช่นกัน

2.การศึกษาผลการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครูที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า

2.1 วิธีการที่ครูใช้ในการวัดประเมินเด็ก จำแนกได้เป็น 6 วิธี ดังนี้ 1) วิธีการวัดประเมินด้วยแบบทดสอบชนิดครูสร้าง ครูส่วนใหญ่มากกว่าสามในสี่ส่วน ใช้การทดสอบแบบปากเปล่า (ร้อยละ 78.20) 2) วิธีการวัดประเมินแบบการสร้างความรู้จักนักเรียน ครูส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดใช้การพูดคุยโดยไม่จดบันทึก (ร้อยละ 93.50) 3) วิธีการวัดประเมินด้วยแบบการสังเกต ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 89.50 ใช้การสังเกต โดยไม่จดบันทึก 4) วิธีการวัดประเมินด้วยการใช้พอตโฟลิโอ ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 87.90 ใช้ พอตโฟลิโอเพื่อประเมินแสดงความงอกงามการเรียนรู้ของเด็กมีจำนวนมากถึงร้อยละ87.90 5) วิธีการวัดประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูส่วนใหญ่มีจำนวนมากถึงร้อยละ 84.70 ใช้การสอบ ถามข้อมูลจากพ่อแม่ 6) วิธีการวัดประเมินสภาพจริง ครูส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดใช้วิธีการวัดประเมินด้วยการสังเกต(ร้อยละ 91.90)

2.2 การปฏิบัติการวางแผนของครูในการวัดประเมินเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมครูได้ปฏิบัติการวางแผนการวัดประเมินเด็กอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 1.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การวางแผนวัดประเมินในกิจกรรมสร้างสรรค์ การเลือกชิ้นงานที่จะทำการวัดประเมิน วางแผนวัดประเมินในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเล่นตามมุม . กิจกรรมเกมการศึกษา การจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินล่วงหน้า วางแผนแนวทางการวัดประเมินก่อนสอน และวางแผนวัดประเมินในกิจกรรมกลางแจ้ง($\bar{X}$ = 1.64-1.94)

2.3 การศึกษาขอบข่ายในการวัดประเมินเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการ ครูกำหนดขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =1.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูกำหนดขอบข่ายพัฒนาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านอารมณ์และจิตใจ ($\bar{X}$ = 1.97) ด้านสังคม ($\bar{X}$ = 1.97) ด้านร่างกาย($\bar{X}$ = 1.92) และด้านสติปัญญา ($\bar{X}$ = 1.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แต่ละข้อของทั้งสี่ด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}$ =1.64 - 1.98)

2.4 ประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ หลังเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมแล้วครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =1.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกเรียงลำดับดังนี้ ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที ($\bar{X}$ = 2.00) ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้ที ($\bar{X}$ =1.994) และ ช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้ ($\bar{X}$ = 1.94)

2.5 ผลของการติดตามการจัดการวัดประเมินเน้นเด็กของครูที่เข้าร่วมโครงการด้วยการนิเทศทางไปรษณีย์ สรุปดังนี้ 1) ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีความชัดเจนในการดำเนินการปฏิบัติ โดยบูรณาการการวัดประเมินเข้ากับการจัดการเรียนรู้ รู้จักเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการวัดประเมินที่หลากหลาย โดยเน้นที่ตัวเด็ก และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดประเมิน ทำให้รู้ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสามารถของเด็กที่แท้จริง 2) ครูมีความเข้าใจว่าการวัดประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ แบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบปฏิบัติจริง แบบทดสอบแบบปากเปล่า แบบทดสอบวาดภาพเป็นคำตอบและแบบโยงจับคู่ วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน ได้แก่ แบบบันทึกการพูดคุยกับนักเรียน แบบบันทึกคำพูด แบบบันทึกการพูดคุยกับพ่อแม่ วิธีการสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม/แบบบันทึกระเบียนพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่าและแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายสัปดาห์ วิธีการวัดประเมินสภาพจริง ได้แก่ เป็นการเก็บผลงานด้านศิลปะเป็นส่วนใหญ่ 3) การเข้าร่วมโครงการและได้รับการอบรม รวมทั้งการใช้คู่มือ

การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นแนวทางทำให้ครูมีความชัดเจนในการจัดการวัดประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

3. การศึกษาพัฒนาการและทักษะการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญของครู พบว่า

3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ของเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กมีพัฒนาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$=1.82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีทุกด้านเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านอารมณ์($\overline{X}$ =1.86) ด้านสังคม($\overline{X}$=1.85) ด้านร่างกาย($\overline{X}$=1.83) และด้านสติปัญญา($\overline{X}$=1.73) และเมื่อแยกเป็นรายข้อแต่ละด้าน ทุกข้ออยู่ในระดับดีเช่นกัน ($\overline{X}$=1.65 -1.92) ข้ออันดับแรกในแต่ละด้าน เป็นดังนี้ ด้านร่างกาย เด็กมีสุขภาพแข็งแรง($\overline{X}$=1.88) ด้านสติปัญญา เด็กมีทักษะการสังเกตด้วยประสาทรับรู้ ($\overline{X}$=1.79) ด้านสังคม เด็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมหลากหลาย ($\overline{X}$=1.93) และ ด้านอารมณ์ เด็กมีทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ($\overline{X}$=1.91)

3.2 พัฒนาการด้านภาษาของเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$=1.85) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดีทุกด้านเช่นกัน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการเขียน ($\overline{X}$=1.89) ด้านการฟัง($\overline{X}$=1.85) ด้านการพูด ($\overline{X}$=1.85) และด้านการอ่าน ($\overline{X}$=1.81) และเมื่อแยกรายข้อในแต่ละด้าน ทุกข้ออยู่ในระดับดีเช่นกัน ($\overline{X}$=1.65 -1.92) โดยข้ออันดับแรกในแต่ละด้าน เป็นดังนี้ ด้านการเขียน เด็กมีทักษะการเขียนเป็นสัญลักษณ์ ($\overline{X}$=1.91) ด้านการฟัง เด็กมีทักษะตอบคำถามง่าย ๆ ได้ ($\overline{X}$=1.89) ด้านการพูด เด็กมีทักษะสามารถบอกสิ่งที่ต้องการได้ ($\overline{X}$=1.90) และด้านการอ่าน เด็กสามารถใช้คำบุรพบทได้ ($\overline{X}$ = 1.86)

3.3 ทักษะการเรียนรู้ของเด็ก หลังเข้าร่วมโครงการโดยภาพรวม เด็กมีทักษะการเรียนรู้อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 1.86) ด้านความมีวินัย ($\overline{X}$ = 1.85) ด้านทักษะการสังเกต ($\overline{X}$ = 1.77) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 1.76) ด้านผู้นำ ($\overline{X}$ = 1.70) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 1.66) และด้านทักษะการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ = 1.64)

4. ผลการเรียนรู้ของเด็กจากการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า

4.1 การแสดงพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมประจำวัน ตลอดระยะเวลาที่ครูเข้าร่วมโครงการและจัดการวัดประเมินโดยการสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็กในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวัน ผลการเรียนรู้ที่เด็กแสดงพฤติกรรมโดยภาพรวมคือ ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กสนใจศึกษานอกสถานที่ ตื่นเต้น ดีใจ ตั้งใจฟังอย่างมีสมาธิ รู้จักซักถาม พูดถ่ายทอดเรื่องราวได้ กล้าพูด แสดงความคิดเห็น ปฏิบัติงานวางแผนร่วมกัน อภิปราย แบ่งกลุ่ม แบ่งงานทำในกลุ่ม ชอบปฏิบัติการทดลอง ในกิจกรรมสร้างสรรค์ เด็กชอบวาดภาพ

ด้วยสีเทียน สีน้ำด้วยพู่กัน พิมพ์ภาพ ตัดปะ งานปั้น ทำงานกลุ่ม และงานเดี่ยว ตามจินตนาการและที่ตนเองสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอผลงานของตนเองได้ ในกิจกรรมเสรีเด็กเล่นบทบาทสมมุติตามมุมต่างๆมีการแบ่งปันกันเล่นและเล่นร่วมกันได้ดีช่วยกันเก็บของเข้าที่ ในกิจกรรมกลางแจ้ง เด็กสนุกกับการเล่นกิจกรรมกลางแจ้งในสนาม เล่นส่งเสียงดังอิสระอยู่ในกติกา มีความสุข อารมณ์ดี ร่าเริงสดใส หัวเราะเสียงดัง เล่นอย่างสามัคคี เล่นเป็นทีม ช่วยเหลือกัน รอคอย แบ่งปัน ให้อภัยกัน อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายมีการปรับตัวดี ในกิจกรรมเกมการศึกษา เด็กสนใจ กระตือรือร้นเล่นเกม เข้าใจวิธีการเล่น รู้จักสังเกตรายละเอียด จำแนก เปรียบเทียบ เล่นเป็นกลุ่ม แก้ปัญหาและมีการชี้แนะซึ่งกันและกัน รอคอย มีน้ำใจ และเก็บเกมได้เรียบร้อย และกิจกรรมอื่นๆ เด็กมีโอกาสได้ปฏิบัติใน กิจกรรมคอมพิวเตอร์ กิจกรรมเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพและเล่านิทานจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

4.2 ผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาที่ครูเข้าร่วมโครงการ และจัดการวัดประเมินโดยใช้แบบบันทึกสรุปภาพรวมเกี่ยวกับผลงานของเด็กขณะเรียนรู้ ในช่วงสัปดาห์ที่ 4, 8, 12, และ16 จำแนกสรุปผลได้ตามหัวข้อบันทึก ดังนี้

ชื่อหัวข้อที่เด็กเรียนรู้ เป็นสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก และสถานที่แวดล้อมเด็กตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เทนนิสฟิตร่างกาย เป็ดน่ารัก ผีเสื้อ ดอกบัว สวนผักคุณหนู บ้านสวน เด็กน้อยเข้าวัด ตุ๊กตาที่รัก โทรศัพท์ พ่อแม่ของหนู วัฒนธรรมไทย รักบ้านเกิดจังหวัดราชบุรี หุ่นไล่กา น้ำ โอ่ง

เครื่องมือที่ครูใช้ในการวัดประเมิน เป็นวิธีการวัดประเมินแนวใหม่เน้นเด็กเป็นสำคัญใช้การประเมินหลากหลายวิธีและประเมินสภาพจริงควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสังเกต สังเกตแบบไม่เป็นทางการ สังเกตแบบจดบันทึก 2) การสัมภาษณ์ สนทนาพูดคุย ซักถาม อภิปราย บันทึกคำพูด 3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม แบบทดสอบ (ปฏิบัติจริง เปรียบเทียบ ปากเปล่า) แบบตรวจสอบรายการ แบบสำรวจ 4) การตรวจผลงาน การวาดภาพเป็นคำตอบ สถานการณ์จริง กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน นักข่าวน้อย ให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่เห็นรอบตัว 5) การใช้พอตโฟลิโอผลงานของเด็ก การวัดประเมินสภาพจริง การวัดประเมินด้วยการใช้สื่อ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทดลองปฏิบัติงาน

ประเภทของผลงานเด็ก เป็นผลงานที่เกี่ยวกับงานศิลปะสร้างสรรค์ เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แก่ 1)งานวาดภาพ วาดรูปสีเทียน วาดรูปสีน้ำ สีไม้ พิมพ์ภาพส่วนต่างๆของพืช วาดรูปอาคารเรียน ฝนสีจากใบไม้ วาดภาพศิลปะแบบร่วมมือ วาดภาพแก้วใส่น้ำเต้าหู้ วาดรูปสีเทียนเกี่ยวกับดอกบัว วาดรูปช้างด้วยสีเทียน 2)งานกระดาษ ฉีก ตัด ปะ พับกระดาษ ตัดปะธงสีโรงเรียน ตัดภาพติดกระดาษ งานฉีกปะเกี่ยวกับดอกบัว 3)งานปั้น ปั้นดินน้ำมัน ปั้นดอกมะลิ ปั้นเศษวัสดุต่างๆ ตามโครงการที่ได้กำหนด 4)งานประดิษฐ์ บ้านด้วยกระดาษลังร้อยดอกไม้ ร้อยวัสดุ ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำสมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด ทำสมุดภาพ

โรงเรียนของเรา ประดิษฐ์รถยนต์ ทำช้างกระดาษ ประดิษฐ์ของเล่น นาฬิกาจำลอง อุโมงค์กล่อง ลูกบอล บ้านกล่องกระดาษ นวมชก ประดิษฐ์ไม้เทนนิส ภาพถ่าย โทรศัพท์ ประดิษฐ์ผลงานจากเปลือกไข่ ประดิษฐ์ตุ๊กตานิ้วมือ หน้ากากตุ๊กตา ตุ๊กตาจากแกนกระดาษทิชชูและกล่องยาสีฟัน 5)การแสดงบทบาทสมมุติ ทำขนมบัวลอย ทำอาหารจากกล้วย ทำอาหารจากไข่ ปลูกผัก

จำนวนชิ้นงานเด็ก จำแนกได้ดังนี้

1) ชิ้นงานแยกตามหัวข้อที่เด็กเรียนรู้ ดังตัวอย่าง ชวนกันไปตลาด (ตลาดศรีเมือง) 3,303 ชิ้น ฝน/น้ำ 1,800 ชิ้น ป.ปลาตากลม 1,786 ชิ้น ยานพาหนะ1,760 ชิ้น ดอกไม้แสนสวย 1,560 ชิ้น นกเลิฟเบิร์ด 1,504 ชิ้น รักบ้านเกิดจังหวัดราชบุรี 1,200 ชิ้น เป็ดน่ารัก 611 ชิ้น ไข่ยอดฮิต 172 ชิ้น ผีเสื้อ 172 ชิ้น การละเล่นพื้นบ้าน 138 ชิ้น
วัฒนธรรมไทย 138 ชิ้น ข้าว 43 ชิ้น

2) ชิ้นงานแยกตามลักษณะประเภทของชิ้นงาน ดังตัวอย่าง

2.1) งานวาดภาพ ได้แก่ วาดภาพด้วยสีเทียน 5,440 ชิ้น วาดภาพด้วยสีน้ำ 3,500 ชิ้น วาดภาพด้วยสีไม้ 159 ชิ้น

2.2) งานกระดาษ ได้แก่ ฉีก ตัด ปะกระดาษ 2,839 ชิ้น การพับกระดาษ 421 ชิ้น งานกระดาษ (เช่นทำช้างกระดาษ) 45 ชิ้น

2.3) งานประดิษฐ์ ได้แก่ ประดิษฐ์(เช่นประดิษฐ์จากเศษวัสดุ ประดิษฐ์ดอกไม้ ประดิษฐ์นาฬิกาจำลอง การ์ดวันแม่ รถยนต์) 2,268 ชิ้น ประดิษฐ์ผลงานจากเปลือกไข่ 318 ชิ้น ประดิษฐ์ตุ๊กตานิ้วมือ 240 ชิ้น ประดิษฐ์หน้ากากตุ๊กตา 240 ชิ้น ประดิษฐ์ตุ๊กตาจากแกนกระดาษกล่องทิชชู 240 ชิ้น ประดิษฐ์ภาพจากกระดาษด้วยรูปเลขาคณิต 108 ชิ้น ประดิษฐ์ภาพด้วยภาพถ่าย 45 ชิ้น การติดปะเกล็ดปลา 44 ชิ้น การปะรูปปลา 44 ชิ้น ประดิษฐ์โทรศัพท์ 40 ชิ้น ประดิษฐ์บ้านกล่องกระดาษ 40 ชิ้น

2.4) งานพิมพ์ ได้แก่ พิมพ์ภาพ (เช่น พิมพ์ภาพจากก้านกล้วย) 978 ชิ้น การพิมพ์ภาพรูปนิ้วมือ 44 ชิ้น

2.5) งานปั้น ได้แก่ ปั้นดินน้ำมัน 2,249 ชิ้น ปั้นดอกมะลิ 40 ชิ้น

2.6) งานร้อยวัสดุ ได้แก่ ร้อยวัสดุ 366 ชิ้น งานสาน 10 ชิ้น

2.7) งานทดลองปฏิบัติจริง ได้แก่ ปลูกผัก 302 ชิ้น

2.8) งานอื่นๆ (เช่น สร้างบล็อก เพลง คำคล้องจอง หนังสือเด็ก การต่อพลาสติกสร้างสรรค์ ทำสมุดภาพขั้นตอนการงอกของเมล็ด) 675 ชิ้น

4.3 พอตโฟลิโอ ตลอดระยะเวลาที่ครูเข้าร่วมโครงการ และจัดการวัดประเมินโดยใช้พอตโฟลิโอ สรุปผลการเรียนรู้ของเด็กดังนี้

สรุปส่วนที่ 1 ของพอตโฟลิโอเป็นส่วนที่แสดงข้อมูลส่วนตัวของเด็ก โดยภาพรวมแล้วเด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงใกล้เคียงกัน คืออยู่ระหว่าง 18 – 23.5 กิโลกรัม และ 109 – 113.5 เซนติเมตร อาชีพบิดา–มารดาส่วนใหญ่ คืออาชีพรับจ้าง รับราชการ เกษตรกร ค้าขาย ลำดับการเกิด เป็นบุตรคนที่ 1 หรือ 2 และ ข้อมูลสัมภาษณ์ เด็กส่วนใหญ่ชอบกินอาหารประเภท ไข่ เนื้อสัตว์ และเป็นอาหารจืด ประเภทของเล่นเป็นของเล่นที่อยู่มุมต่างๆของห้องเรียน รายการโทรทัศน์ที่ดูเป็นรายการเด็ก และเด็กส่วนใหญ่ชอบสัตว์เลี้ยง

สรุปส่วนที่ 2 ของพอตโฟลิโอเป็นแผนการเก็บชิ้นงาน โดยภาพรวมแล้วครูส่วนใหญ่วางแผนเก็บชิ้นงานของเด็กจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์และกิจกรรมสร้างสรรค์ ชิ้นงานของเด็กที่ครูวางแผนเก็บ ได้แก่งานวาดภาพ งานประดิษฐ์ งานพิมพ์ งานปั้น งานทดลองปฏิบัติจริง และงานกระดาษ ส่วนการวางแผนเก็บชิ้นงานที่ออกมาในรูปของการบันทึกพฤติกรรมเด็ก ครูจะบันทึกใน กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา

สรุปส่วนที่ 3 ของพอตโฟลิโอเป็นส่วนที่ครูบันทึกพฤติกรรมเด็กด้วยแบบประเมินต่างๆ ผลสรุปการประเมินของครูดังนี้ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กโดยรวม เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในระดับดี เช่น เล่นกับเพื่อนในกลุ่มได้ กล้าแสดงออก ผูกมิตร มีทักษะการพูดและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ 2) แบบบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็กพฤติกรรมเด่นของเด็กที่ครูบันทึกในแต่ละเดือน เด็กส่วนใหญ่สนใจทำกิจกรรมที่แสดงออกมากกว่านั่งฟังเฉย ๆ สนใจเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกสถานที่ เรียนรู้จากการสังเกต สาธิต และทดลองปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานได้ ชอบเล่นที่ต้องใช้กำลัง(เด็กนักเรียนชาย) สนุกสนานเมื่อให้เล่นกลางแจ้งมากกว่าเล่นในร่ม ปรับพฤติกรรมในการเล่นกับเพื่อนได้ดี รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย มีความอดทนในการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ยาวนานขึ้น สนใจฟังและตอบคำถามครูได้ แสดงความคิดเห็นกับครูและเพื่อนได้ เด็กส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง ทำตามข้อตกลงของกลุ่มและห้องได้ดี 3) แบบสรุปประเมินผลงานนักเรียน ผลงานของเด็กที่เป็นงานชิ้นที่ดีที่สุดและงานชิ้นที่นักเรียนชอบ ส่วนใหญ่เป็นงานจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และงานประดิษฐ์

สรุปส่วนที่ 4 ประเภทของพอตโฟลิโอ เป็นส่วนที่ครูประเมินพัฒนาการของเด็กจากชิ้นงานที่เด็กทำ ผลงานของเด็กส่วนใหญ่ที่ปรากฏในพอตโฟลิโองานยอดเยี่ยมและพอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ แสดงถึงเด็กชอบและสนุกที่ได้ทำงาน เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาดีในด้านกล้ามเนื้อมือ ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ ด้านอารมณ์ และด้านความพยายาม เป็นต้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำแนวคิด ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542เกี่ยวกับการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาสู่การปฏิบัติ โดยพัฒนาโครงการวัดประเมินผลการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู ที่ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 93.50) มีมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 54.8) สอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่เหลือประมาณครึ่งหนึ่งสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 45.20) ประมาณครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมด(ร้อยละ 51.60) ต้องรับผิดชอบสอนเด็กในชั้นขนาด 31–35 คน/ห้อง ที่เหลือร้อยละ 45.20 ต้องรับผิดชอบสอนเด็กในชั้นขนาด 35 คนขึ้นไป ครูประมาณหนึ่งในสี่ของทั้งหมด (ร้อยละ 29.00) มีประสบการณ์การสอน 15 – 20 ปี รองลงมาร้อยละเท่ากันคือ 22.60 มีประสบการณ์ การสอนน้อยกว่า 5 ปี และ ช่วง 5 – 10 ปี สำหรับการอบรมเกี่ยวกับความรู้การศึกษาปฐมวัยต่อปีนั้น ครูประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งหมด (ร้อยละ 51.60) ผ่านการอบรม 1 – 2 ครั้ง และร้อยละ 38.70 ผ่านการอบรม 5 ครั้งขึ้นไป ส่วนกลุ่มตัวอย่างเด็ก เป็นเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมดเล็กน้อย (ร้อยละ 57.62) ที่เหลือประมาณอีกครึ่งหนึ่งเป็นเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 (ร้อยละ 42.38) เป็นเด็กชายมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 53.41) และที่เหลือน้อยกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยเป็นเด็กหญิง (ร้อยละ 46.59) การศึกษาการเข้าร่วมโครงการ วัดประเมินผลการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และด้านการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญไปใช้ปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในช่วงหลังการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543) ครูทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชนมีความตื่นตัวในการรับรู้ เรียนรู้ และปรับปรุงพัฒนาตนเองกันมากขึ้น พยายามพัฒนาตนเองปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นในการเข้าร่วมโครงการ จึงเป็นโอกาลที่ครูมีความพร้อมสูงที่จะรับความรู้ ประกอบกับสาระความรู้ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญเป็นหัวข้อที่สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาที่ครูจะปฏิรูปตนเอง จึงทำให้ครูมีความรู้ดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน และเนื่องจากการจัดอบรมร่วมการนิเทศครั้งนี้ มีส่วนสำคัญทำให้ครูได้รับความรู้อย่างชัดเจนในช่วงแรกของการอบรม ซึ่งเป็นขั้นของการรับรู้และเรียนรู้วิธีการประเมินแนวใหม่อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งได้รับคู่มือการวัดประเมิน เป็นแนวทางในการ

นำไปใช้ปฏิบัติจริง รวมทั้งได้รับการร่วมนิเทศทางไปรษณีย์และลงพื้นที่ของผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมั่นใจในการลงมือดำเนินการวัดประเมิน

2. การเข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้ครูประเมินตนเองว่า ใช้วิธีการวัดประเมินเด็กหลากหลายวิธี ที่ใช้มากที่สุดคือการพูดคุยโดยไม่จดบันทึก และการสังเกตแบบไม่จดบันทึก ที่เป็นเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าครูเลือกใช้วิธีการที่เป็นไปได้ตามสภาพจริงที่ครูต้องรับผิดชอบเด็กจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลเบื้องต้นที่สรุปว่ามี ประมาณครึ่งหนึ่งของครูทั้งหมด(ร้อยละ 51.60) ต้องรับผิดชอบสอนเด็กในชั้นขนาด 31–35 คน/ห้อง ที่เหลือร้อยละ 45.20 ต้องรับผิดชอบสอนเด็กในชั้นขนาด 35 คนขึ้นไป สำหรับการปฏิบัติการวางแผนการวัดประเมินเด็กอยู่ในระดับมากคือ กิจกรรมสร้างสรรค์ และการเลือกชิ้นงานที่จะทำการวัดประเมิน ที่เป็นเช่นนี้สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงในการจัดการเรียนรู้ว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถในด้านศิลปะ ผลิตผลงาน และชิ้นงานต่างๆ การวัดประเมินออกมาเป็นรูปธรรม จึงวางแผนการวัดประเมินเด็กใน กิจกรรมสร้างสรรค์มาก รวมทั้งวางแผนการเลือกชิ้นงานที่จะนำมาใช้ในการประเมิน ส่วนการกำหนดขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการเด็ก ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา และครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการวัดประเมินเด็กมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกรายข้อ รวมทั้งมีความเข้าใจ ในการบูรณาการ การวัดประเมินเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยทำการวัดประเมินเด็กผสมผสานทุกด้านพร้อมกัน และควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดการวัดประเมินแนวใหม่ที่เน้นการวัดประเมินแบบบูรณาการไม่แยกส่วนย่อยและทำการวัดประเมินอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการจัดการเรียนรู้

ผลการอภิปรายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมนิเทศทำให้ครูมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวัดประเมิน รวมทั้งการวัดประเมินแนวใหม่ในระดับปฐมวัย และการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ สามารถใช้การวัดประเมินเด็กหลากหลายวิธี วางแผนการวัดประเมินเด็กควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมประจำวัน และสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ที่เน้นการวัดประเมินบูรณาการพัฒนาการเด็กทุกด้าน ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เน้นการวัดประเมินด้านสติปัญญาด้านเดียวเป็นส่วนใหญ่มาเป็นหลายด้านตามลำดับดังนี้คือ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา รวมทั้งทำให้ครูเห็นประโยชน์และคุณค่าของการวัดประเมินเด็กที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกรายข้อ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าครูเชื่อและยอมรับว่าการวัดประเมินแนวใหม่ ควรบูรณาการ การวัดประเมินเข้ากับการจัดการเรียนรู้

3) การเข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับดี ข้อค้นพบส่วนนี้สอดคล้องกับตอนที่ครูประเมิน

ตนเอง นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าเด็กมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งการเขียน การฟัง การพูด และการอ่านอยู่ในระดับดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นเช่นกันว่าครูใช้การวัดประเมินแบบบูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้ และทำการประเมินทักษะทางภาษาของเด็กทุกด้านพร้อมกัน ไม่แยกทีละทักษะดังในอดีตที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีทักษะการเรียนรู้ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับดี เด็กสนใจเรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆนอกสถานที่ เรียนรู้จากการสังเกต สาธิต และทดลองปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานได้ ชอบเล่นที่ต้องใช้กำลัง (เด็กชาย) สนุกสนานเมื่อให้เล่นกลางแจ้งมากกว่าเล่นในร่ม ปรับพฤติกรรมในการเล่นกับเพื่อนได้ดี รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย มีความอดทนในการทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ยาวนานขึ้น สนใจฟังและตอบคำถามครูได้ แสดงความคิดเห็นกับครูและเพื่อนได้ เด็กส่วนใหญ่ปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง ทำตามข้อตกลงของกลุ่มและห้องได้ดี รวมทั้งผลงานดีที่สุดและที่เด็กชอบ ส่วนใหญ่เป็นงานจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และงานประดิษฐ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบข้างต้นและผลการวิจัยในโครงการปีแรกที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่เป็นเช่นนี้เพราะโครงการวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในปีที่สองนี้ เป็นการวัดประเมินที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เพื่อนำความรู้ไปใช้ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนแบบพึ่งพาตนเองให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก

1.2 ควรนำวิธีการวัดประเมินแนวใหม่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ที่มีลักษณะหลากหลายวิธีการ เป็นการวัดต่อเนื่องและบูรณาการ โดยครูควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวัดประเมินแนวใหม่รวมทั้งใช้คู่มือและแบบประเมินที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยขยายผลการพัฒนาโครงการ การวัดประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญในโรงเรียนทุกโรง และทุกอำเภอในแต่ละจังหวัด

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการใช้การวัดประเมินแนวใหม่กับการประเมินแบบเดิม ในด้านค่าใช้จ่าย เวลา ทัศนคติของครูผู้สอนและเด็กนักเรียนที่มีต่อการวัดประเมินแนวใหม่

.....

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว .

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา พุทธศักราช 2536*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2540). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

----------. (2540). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จันทรา พวงยอด . *ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาโดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2543.อัดสำเนา

จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2537). *พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ในประมวลชุดหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 5* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชวาล แพรัตนกุล .(ม.ป.ป) *รูปแบบการสอนข้อสอบแบบเลือกตอบ .* (เอกสารอัดสำเนา)

----------.(2509) *เทคนิคการวัดผล*. วัฒนาพานิช .

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. *การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม.ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2540.อัดสำเนา

ญาดาพนิต ธรรมเกษร. *"บทกลอน ครูดี"* ครุจันทรสาร 4 (1) : มกราคม. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

ดวงเดือน ศาสตรภัทร. (2537). "การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย," ใน *ประมวลชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5-8*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). *การวัดและการประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพ ฯ : อักษรเจริญทัศน์.

----------. (2538). *"การประเมินผลแนวใหม่ : พอตโฟลิโอ."* วารสารศึกษาศาสตร์.1(1) ; กันยายน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----------. (2542). *"วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล"* , การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2523). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

เบญจวรรณ ศรีมารุต (2541:บทคัดย่อ) ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยที่ใช้การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

เบญจมาศ วิไล.(2544). *การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประชุมสุข อาชวอำรุง . (2519). *การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *สุขภาพจิตเบื้องต้น ตำราอุดมศึกษา โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา*. ทบวงมหาวิทยาลัย.

----------. (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น (Introduction to Behavior Modification)*. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พสิษฐ์ พึ่งเดช (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานใน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

ไพศาล หวังพานิช . (2524) . *การวัดผลทางการศึกษา* . กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2524). *เอกสารประกอบการสอนวิชา สถิติ วิจัยและการประเมินผลการศึกษา*. หน่วยที่ 11-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

----------. (2542). *เอกสารการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คุณสมบัติที่สำคัญของข้อทดสอบ การพัฒนาแบบทดสอบศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบ*. สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นงลักษณ์ สนธิสุวรรณ . *ทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการประเมินด้วยการสะสมผลงาน.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพ,: มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2544.อัดสำเนา

รัตนา ธนธานนท์ .*การใช้อิเล็คทรอนิกส์พอตฟอลิโอในศูนย์การเรียนสำหรับเด็กวัยอนุบาล.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2542.อัดสำเนา

ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ .การศึกษาระดับดัชนีบ่งชี้คุณภาพ ขององค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานของพยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) และวิทยาจารย์ใน วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณะสุข.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2542.อัดสำเนา

ล้วนและอังคณา สายยศ. (2535). *เทคนิคการสร้างและสอนข้อสอบความถนัดทางการเรียน*. กรุงเทพ ฯ : ชมรมเด็ก.

----------. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพ ฯ : ชมรมเด็ก.

วัชระ สินธารา .*การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารกับความกังวลของครูในการดำเนินการใช้แฟ้มสะสมงาน นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตดอนเมือง.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2543.อัดสำเนา

วิรัช วรรณรัตน์ (2532) *การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวัดผลและการวิจัย* กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2543*). รายงานการวิจัยการประเมินการเรียนรู้ : ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย*. กรุงเทพ ฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ศรียา นิยมธรรม. (2542). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพ ฯ : P.A. Art & Printing Co., Ltd.

สมชาย มิ่งมิตร . ผลประเมินจากพอร์ทฟอลิโอที่มีต่อผลสัฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนประถมปีที่ 5*กศ.ม.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2540.อัดสำเนา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ . (2536). *แบบทดสอบวัดสมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2536). *แบบทดสอบทักษะพื้นฐานภาษาไทย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2536). *แบบทดสอบทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2536). *แบบทดสอบทักษะภาษาไทย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2536). *แบบทดสอบวัดทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2536). *แบบทดสอบสมรรถภาพเหตุผล ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4 - 5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2540). *แบบทดสอบทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------. (2540). *แบบทดสอบสมรรถภาพด้านเหตุผล ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

----------.. (2542). *"การปฏิรูปการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย"*, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 1(1) : 23 – 24 ; กันยายน – ธันวาคม.

----------. (2544). *"การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน (Sizzing UP)*. วารสารการศึกษาศาสตร์. 1 (4) : กันยายน – ธันวาคม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา พุทธศักราช 2536*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2540). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

----------. (2540). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *รายงานการวิจัยสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร*. กรุงเทพ ฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์ลายเสือ.

----------. (2542). *โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพ ฯ : ไอเดียสแควร์.

----------. (2543). *ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 5 ปี*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2543). *รายงานการเสวนาทางวิชาการ มิติใหม่ของการประเมินผล : การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง*. กรุงเทพ ฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิสชิ่ง.

สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2527). *ทฤษฎีการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา* . กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพร สินธารัตนะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

โสภิดา จิตต์ใจฉ่ำ . *การพัฒนาระบบการประเมินพัฒนาการของนักเรียนในระดับอนุบาลศึกษาโดยใช้แฟ้มผลงาน.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพ,:มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒประสานมิตร,2541.อัดสำเนา

อารี รังสินันท์. (2524). *การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมเด็ก เอกสารประกอบการสอน วิชาอนุบาล 312 "การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมเด็ก"* วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

อารี พันธ์มณี. (2544). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

Anatari , A. (1968). *Psychological testing*. (3th ed). London : The Macmillan Company.

Airasian, P. W. (2000). *Assessment in the classroom : A concise approach*. (2nd ed).CA. : Mc Graw-Hill Companies.

Archbald and Newmann. (1998) *http://www.coc.missouri.Edu/vlib/glenm.Michelle's. stuff/Glen3Mic.HTM*.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action : A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.

Beaty, J. J. (1994). *Observing development of the young child*. (3rd ed). New York : Merrill / Macmillan.

Berk, E. L., (1991). *Infants and children : Prenatal through Middle Childhood*. (2nd ed). Boston : Allyn and Bacon.

Bradley.K.M. Z 1998) . Infant Characteristics, Parental Beliefs and Behavior : A study of the effects of Parental Perceptions on Child Cognitive Competence. The University of Conmeeticut . (0056) Aac 9906541

Charleworth, R. (1992). *Understanding child development.* (2nd ed). Albany, NY : Delmar Publishers.

Cooper, R.P. (1990). *Preference for infant directed speech in the pirst month after birth.* Child Development, 61, 1584-1595.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing.* (5th ed). New York : Harper Row.

Custer. 1994. *http://www.Wa-wbl.Com/resourceseducators./erics.*

Feeney, S. (1987). *Who am I in the lives of young children.* (3rd ed) . Ohio : A Bell & Houeell Information Company.

Feldman, D. H., (1991). *Nature's gambit.* New York : Teacher's College Press.

Glenn Brown and Michelle Craig. (1995). *Assessment of Authentic Learning.* http://www.Coe.Missouri.Edu/vlib/gleman.Michelle's.stuff/ClenMic.HTM.

Gullo, D.F. (1994). *Understanding Assessment and Evaluation in Early childhood Education.* N.Y : Teacher College Columbia University.

Gullo, D.F. & Ambrose, R.P. (1987). *"Perceived competence social acceptance in kindergarten : It's relationship to academic performance".* Journal of Educational Research. 8 (1), 28-32.

Hauser – Cram .P. (1998) I Think I can , I Think I can : Understanding and Encouraging Master Motivation in Young Children . *Young Children.* July 1998 .

Jasmine, J. (1993). *Portfolios and other assessments.* Australia : Teacher Created Materials, Inc.

Kerka. (1995). *Techniques for Authentic Assessment.* ERIC.

Holt, K.C. (1992). *A rationale for creating African - American unmersion schools.* Educational Leadership : 49 (4) 18.

Lerch, A. H., and Stopka, C. (1992). *Developmental motor activities for all children.* Dubuque, IA : WCB Brown & Benchmak.

McAfee, O. and Leong, D. (1994). *Assessing and guiding young children's development and learning*. MA : Allen and Bacon.

Morouch .S.J. (1998) *Understanding Maternal Directiveness Among Mothers of Children with Developmental Delays :* A look at their Beliefs and Seaffolding Behavions. Disserlation Abstracts. Columtoia Urriversity AAC 9820203 .

Payne. A. D. (1997). *Applied Educational Assessment*. Belmont : Wadsworth Publishing Company.

Sandra Kerka. (1995). *Techniques for Authentic Assessment. Work - Based Learning Resource Penter. http://www.Wa-wbl.Com/resourceseducators/ eric/assessment.htm.*

Sprinthall, C. R.,(1998). *Educational psychology : A Developmental Approach.* Boston : The Mc Graw-Hill Companies.

Stephanie. H.L. (1998) *.Every Familyhas a Story Dissertation Abstracts.* The Union Institute Aac 9825671.

Wortham, S.C. (1990). *Tests and Measurement in early childhood education.* Columbus, OH : Merrill Publishing Company.

Ward. W.A. (1999). *Assessment in the Classroom*. Belmont : Wadsworth Publishing Company.

Nitko, A.J. (1996). *Educational assessment of students*. (2 nd ed). Cliffs, NJ : Prentice Hall. Englewood.

Puckett, M.B. and Black, J.K. (1994). *Authentic assessment of the young child : Celebrating development and learning*. NY : Macmillan College Publishing Company.

Payne,. D. A. (1997). *Applied educational assessment*. CA. : Wadsworth Publishing Company.

Striggins, R.J. (1997). *Student- Centered classroom assessment.* Englewood Cliffts, NJ : Merill/ Prentice Hall.

Ward, A. W. and Word, M. M. (1999). *Assessment in the classroom*. CA. : Wadsworth Publishing Company.

.....

ภาคผนวก

รายชื่อครูที่เข้าร่วนโครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยและประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

1. นางสาวอุทัย ธารมรรค
2. นางอุบล วัฒนกุล
3. นางกชพร วัดบัว
4. นางนงนุช กุลยานนท์
5. นางอารมย์ สุวรรณสิทธิ์
6. นางสาวจินตนา ชาวเกาะ
7. นางนงนุช เทศเจริญ
8. นางเสาวนีย์ อรชร
9. นางลำยอง ป่านนิ่ม
10. นางวาสนา ชัยมงคลชาติ
11. นางสาววีนา ชีวยะพันธ์
12. นางพัชรี อินทนิล
13. นางปรียาภรณ์ ภักดี
14. นางพงษ์นภา หุนมาตรา
15. นางปิยรัตน์ โลดโดด
16. นางสาววัลย์ดี ดิษฐ์ด้วง
17. นางวิมลจันทร์ สุนทรส
18. นางชนากานต์ พันสด
19. นางสาวราตรี เสนาะเมือง
20. นางสุมณฑา สุมาลี

ตัวอย่างงานของครูและเด็ก

โครงการพัฒนาเด็กนักวิจัย
และ
การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

เรื่องที่สอน
1. เรื่อง ปลาน้ำจืด (วันที่ 30 มิถุนายน 2546 – 25 กรกฎาคม 2546)
2. เรื่อง บ้านสวน (วันที่ 28 กรกฎาคม 2546 – 22 สิงหาคม 2545)

โดย นางสาววินา ชีวะหันธ์
โรงเรียน อนุบาลราชบุรี

ครูประจำชั้นอนุเทศปีที่ 2-3
จำนวนนักเรียนทั้งหมด 44 คน
เพศชาย 21 คน เพศหญิง 23 คน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546

จดหมายนิเทศฉบับที่ 1 : การคิดตามความรู้เกี่ยวกับการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

การนิเทศไปรษณีย์
23 มิถุนายน 2546

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์

จดหมายฉบับนี้เป็น จดหมายฉบับแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อคิดตามผลความรู้เกี่ยวกับการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ ความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับแนวการปฏิบัติการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ การใช้คู่มือการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

โดยขอให้ท่านได้กรุณาเสนอความคิดเห็นจากข้อความข้างล่างนี้ เพื่อที่จะได้ทราบความเป็นไปและคุณปัญหาและอุปสรรค

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญคือ *การประเมินผลของการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับจากการเรียนรู้ต้องมีการวัด และประเมินที่ถูกต้องแม่นยำ และละเอียดรอบคอบสุ่มตั้งแต่เริ่มต้นจนจบเสร็จสิ้นการสอนคือ ครูให้เด็กเป็นผู้ที่เสนอเรื่องที่จะเรียน และเลือกเรื่องที่เด็กๆ ในห้องสนใจที่จะเรียนมากที่สุดก่อน เด็กเป็นผู้ลงมือกิจกรรมและดำเนินการที่ต้องการเรียนรู้ เด็กลงมือปฏิบัติ ทดลอง ค้นคว้าข้อมูลด้วยตัวของเด็กเอง ให้เด็กทุกคนได้ปฏิบัติจริง และได้รับประสบการณ์ตรงจากไปศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้จริง*

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คู่มือการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัย และการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ *การนำการปฏิบัติการวัดและประเมินเด็กได้อย่างถูกต้องให้เหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษา คือ ให้เด็กแต่ละคนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัย ทำให้เด็กเกิดพัฒนาในทุกด้านเพิ่มเติมการเรียนรู้ เด็กมีความก้าวหน้าอย่างสูงสุดตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน และมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เด็กยังบกพร่อง*

ความคิดเห็น

จดหมายนิเทศฉบับที่ 2 : เครื่องมือในการประเมิน

การนิเทศไปรษณีย์
7 กรกฎาคม 2546

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์

จดหมายฉบับนี้เป็น จดหมายฉบับที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อคิดตามเกี่ยวกับเครื่องมือในการประเมิน โดยขอให้ท่านตรวจนักถึงวิธีการที่ท่านได้ใช้การประเมินเด็กที่ท่านได้จัดตั้งแต่สัปดาห์แรกจนถึงสัปดาห์ต่างๆ ไป ที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับการประเมินเด็ก

เครื่องมือในการประเมิน

1. แฟ้มสะสมผลงานเด็ก ได้แก่ - ผลงานที่เป็นจริง
   - แบบทดสอบที่เป็นคำตอบ
   - แบบปากเปล่า
2. วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน ได้แก่ *การพูดคุยโดยไม่บันทึก, การพูดคุยแบบบันทึก*
3. วิธีการสังเกต ได้แก่ - *สังเกตโดยไม่จดบันทึก*
   - *สังเกตบันทึกรายบุคคล*
   - *สังเกตจดบันทึกกลุ่ม*
   - *สังเกตด้วยการใช้แบบตรวจสอบรายการ*
4. วิธีการประเมินสภาพจริง ได้แก่ *การสร้างความรู้จัก, การสังเกต, พอดโฟลิโอ, การสาธิต, การปฏิบัติจริง, นักเรียนประเมินตนเอง*
5. วิธีการประเมินด้วยพอดโฟลิโอ ได้แก่ - พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยม
   - พอดโฟลิโอแสดงความงอกงามการเรียนรู้

ความคิดเห็น การใช้เครื่องมือในการประเมินผู้เรียนครูควรพิจารณาจากพัฒนาการความประพฤติ ดังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และควรทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน และใช้วิธีที่หลากหลาย

แบบบันทึกวิธีการของครูในแต่ละสัปดาห์

ตัวชี้แจง โปรดบันทึกวิธีการประเมินที่ท่านใช้ในแต่ละสัปดาห์

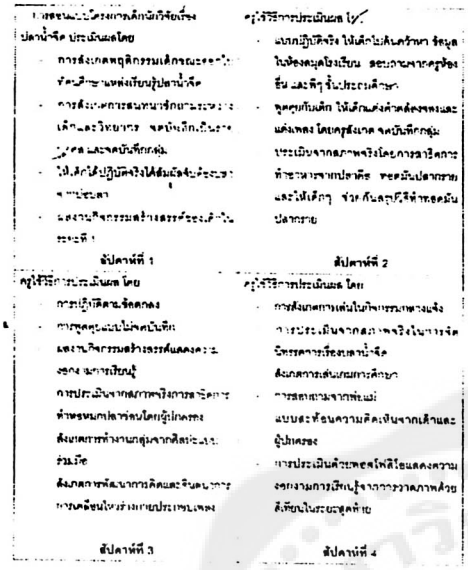

การสอนแบบโครงการเด็กนักวิจัยเรื่อง ปลาน้ำจืด ประเมินผลโดย - การสังเกตพฤติกรรมเด็กระหว่างศึกษาแหล่งเรียนรู้ปลาน้ำจืด - การสังเกตการสนทนาซักถามระหว่างเด็กและวิทยากร จดบันทึกเป็นรายบุคคล และจดบันทึกกลุ่ม - ให้เด็กได้ปฏิบัติจริงได้สัมผัสจับต้องปลาจากของจริง - ผลงานกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็กในระดับ ๆ	ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - แยกปฏิบัติจริง ให้เด็กไปสืบค้นหา ข้อมูลในห้องสมุดโรงเรียน สอบถามจากครูท่านอื่น และศึกษาในประเด็นศึกษา - พูดคุยกับเด็ก ให้เด็กแต่งคำคล้องจองและแต่งเพลง โดยครูสังเกต จดบันทึกกลุ่ม ประเมินจากสภาพจริงโดยการซักถามการทำงานจากปลาดิบ จดบันทึกปลากรายและให้เด็กๆ ช่วยกันดูวิธีทำจดบันทึกปลากราย
สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2
ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - การปฏิบัติตามข้อตกลง - การดูคุณลักษณะบันทึกผลและกิจกรรมสร้างสรรค์และผลงานการเรียนรู้ - การประเมินจากสภาพจริงการจัดทำขนมปลาร่อนโดยผู้ปกครอง - สังเกตการทำงานกลุ่มจากคลิปวีดีโอ - ร่วมมือ - สังเกตการพัฒนาการคิดและจินตนาการของเด็กจากการวาดภาพประกอบเพลง	ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - การสังเกตการเล่นในกิจกรรมทางแจ้ง - การประเมินจากสภาพจริงในการจัดนิทรรศการเรื่องปลาน้ำจืด - สังเกตการส่งเกมการศึกษา - การตอบคำถามจากพ่อแม่ - แบบสะท้อนความคิดเห็นจากเด็กและผู้ปกครอง - การประเมินด้วยพอดโฟลิโอและผลงานการเรียนรู้จากการวาดภาพด้วยสีเทียนในระยะสุดท้าย
สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภัญญูประพันธ์ — ผู้ประเมินแบบบันทึกวิธีการ

แบบบันทึกวิธีการของครูในแต่ละสัปดาห์ (ต่อ)

การเรียนแบบโครงการเด็กนักวิจัยเรื่องปลาน้ำจืด - การสังเกตการสนทนาและความคิดเห็น - การดูคุณลักษณะด้านการรับรู้ของบุคคลโดยครูจดบันทึกเป็นรายบุคคล และจดบันทึกกลุ่ม - การประเมินด้วยพอร์โฟลิโอและผลงานการเรียนรู้ในระยะแรก จากการวาดภาพด้วยสีเทียน - การสังเกตการเคลื่อนไหวร่างกายโดยการปฏิวัติตนเป็นผู้นำผู้ตาม	ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - สังเกตการร่วมสนทนาและร่วมกิจกรรมกับครูในชั่วโมงกิจกรรมทั่วไป โดยไม่จดบันทึก - สังเกตการพัฒนาการทางภาษาโดยการนำเสนอผลงานคิดประดิษฐ์ร่วมมือหน้าชั้นเรียน - สังเกตการเล่นกับเพื่อนในขณะเด็กเล่นตามมุมต่างๆ โดยสังเกตด้วยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นรายกลุ่ม
สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 6
ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - การสนทนาและการตอบคำถามขณะทำกิจกรรม - การแสดงและทำหนังสือวิทยานิทรรศการกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย - การประเมินด้วยพอร์โฟลิโอและผลงานการเรียนรู้จากการวาดภาพด้วยสีเทียน	ครูใช้วิธีการประเมินผล โดย - การประเมินจากสภาพจริงในการจัดนิทรรศการเรื่องปลาน้ำจืด - สังเกตการส่งเกมการศึกษา - การประเมินด้วยพอร์โฟลิโอและผลงานการเรียนรู้จากการวาดภาพด้วยสีเทียนในระยะสุดท้าย - การตอบคำถามจากพ่อแม่ - แบบสะท้อนความคิดเห็นจากเด็กและผู้ปกครอง
สัปดาห์ที่ 7	สัปดาห์ที่ 8

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภัญญูประพันธ์ — ผู้ประเมินแบบบันทึกวิธีการ

แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (เป็นกลุ่ม)

ครั้งที่ 1 วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

คำชี้แจง โปรดสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มในขณะที่เรียนในกิจกรรมต่างๆ แล้วบันทึกเป็นภาพรวมในระยะช่วง 2 สัปดาห์ ว่าพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนของท่านเป็นอย่างไร

เวลา	รายการ	พฤติกรรม
08.40-09.00 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	เด็กๆ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างสนุกสนาน สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ เด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายไปตามมุมต่างๆ ได้ แต่เด็กยังไม่ค่อยกล้าออกมาแสดงเป็นผู้นำ
10.10-10.30 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	เด็กส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนใจทำกิจกรรมเป็นอย่างดี แต่มีเด็กบางคนมีความสนใจในระยะสั้นๆ
09.10-10.10 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	เด็กสามารถเลือกงานตามความสนใจของตนเอง มีความสุขกับการทำงาน สามารถสร้างผลงานของตามความคิดและจินตนาการของตนได้ดี
	กิจกรรมเสรี	เด็กๆ สามารถร่วมเล่นกับเพื่อนได้ มีการแบ่งปันของเล่นกัน และเล่นกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน
10.30-11.00 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	เด็กๆ สนุกสนานกับการเล่นอย่างอิสระ และสามารถเล่นร่วมกันได้ โดยไม่แย่งของเล่นกัน
14.40-15.00 น.	เกมการศึกษา	เด็กๆ สามารถจับคู่ภาพเหมือนความแตกต่างของภาพได้ จับคู่ภาพเหมือนได้ และเล่นร่วมกับเพื่อนๆ ได้
14.00-15.30 น.	กิจกรรมอื่นๆ	เด็กๆ รอบที่จะไปเรียนที่ห้องเรียนแลนสนุก และเรียนคอมพิวเตอร์ เด็กจะคอยตั้งหน้าตั้งตารอที่ไปเรียน

ผู้รายงานการสังเกต ดร.สิริมา วัฒนุชนันทกุล การประเมินเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (เป็นกลุ่ม)

ครั้งที่ 2 วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

คำชี้แจง โปรดสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มในขณะที่เรียนในกิจกรรมต่างๆ แล้วบันทึกเป็นภาพรวมในระยะช่วง 2 สัปดาห์ ว่าพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนของท่านเป็นอย่างไร

เวลา	รายการ	พฤติกรรม
08.40-09.00 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	เด็กๆ สามารถเคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ ได้ดี และเด็กสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ เด็กๆ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสุข สามารถผ่อนคลายได้ดีขึ้น
10.10-10.30 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	เด็กๆ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟังได้ กล้าพูด และกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ให้ความร่วมมือและตั้งใจทำกิจกรรมได้ดีขึ้น เด็กๆ สามารถร่วมกันแต่งนิทานได้
09.10-10.10 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	เด็กๆ สามารถสร้างผลงานของตนเองได้ดีขึ้น ใช้สีต่างๆ ระบายได้ และเด็กๆ บางคนสามารถเล่านิทานได้
	กิจกรรมเสรี	เด็กๆ มีความสุขที่ได้เล่นอย่างอิสระ สามารถร่วมเล่นกับเพื่อนๆ ได้ และเมื่อเล่นเสร็จเด็กๆ ก็จะช่วยกันเก็บของเล่นให้เรียบร้อย แต่มีบางครั้งที่ของเล่นไม่เพียงพอ
10.30-11.00 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	เด็กส่วนใหญ่สามารถรับ - ส่งลูกบอลได้ดี แต่ยังมีเด็กบางคนที่ยังทำไม่ได้ ควรฝึกฝนเพิ่มเติมให้เด็กได้เล่นบ่อยๆ
14.40-15.00 น.	เกมการศึกษา	เด็กสามารถจัดหมวดหมู่ภาพได้ดี ยกเว้นเด็กๆ ส่วนน้อย เด็กๆ ร่วมกันเล่นเกมอย่างดี มีการแบ่งปันและช่วยเหลือกันเล่นเกมได้ดี
14.00-15.00 น.	กิจกรรมอื่นๆ	เด็กๆ สนุกสนานกับการเล่นห้องเรียนแลนสนุก ปฏิบัติกฎเกณฑ์การเข้าเรียนได้ดี

ผู้รายงานการสังเกต ดร.สิริมา วัฒนุชนันทกุล การประเมินเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (เป็นกลุ่ม)

ครั้งที่ 3 วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2546

คำชี้แจง โปรดสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มในขณะที่เรียนในกิจกรรมต่างๆ แล้วบันทึกเป็นภาพรวมในระยะช่วง 2 สัปดาห์ ว่าพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนของท่านเป็นอย่างไร

เวลา	รายการ	พฤติกรรม
08.40-09.00 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	เด็กๆ ร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน สามารถเคลื่อนไหวร่างกายประกอบกฎกติกาได้อย่างคล่องแคล่ว เด็กสามารถใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ดีขึ้น
10.10-10.30 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	เด็กส่วนใหญ่ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและคำถามที่เด็กต้องการจะรู้ เด็กมีความสนใจและตั้งใจฟังดีขึ้น
09.10-10.10 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	เด็กๆ สามารถร่วมกันทำสื่อประดิษฐ์ที่ใช้ในการเล่นเกมจับคู่ภาพตามความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษา ในส่วนของความคิดสร้างสรรค์ได้ แต่มีเด็กบางคนที่ยังไม่ค่อยช่วยเพื่อนทำงาน
	กิจกรรมเสรี	เด็กๆ จะชอบเล่นเครื่องเล่นสัมผัสประเภทตัวต่อไม้มาก เด็กจะชอบร่วมกันต่อเป็นบ้าน เป็นรูปร่าง รวมทั้งการต่อไม้บล็อก ของเล่นวิทยาศาสตร์ และการจำแนกภาพในหนังสือนิทาน
10.30-11.00 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	เวลาที่เด็กได้เล่นอย่างอิสระเด็กๆ จะมีความสุขมาก และเล่นอย่างสนุกสนานที่ มีการทำกิจกรรมร่วมกันเล่นเป็นกลุ่ม มีบางครั้งที่ต้องคอยเตือนเรื่องความปลอดภัย
14.40-15.00 น.	เกมการศึกษา	เด็กๆ ตั้งใจฟังคุณครูอธิบายเล่นเกมดีขึ้น เด็กรู้จักสังเกตและแก้ปัญหาได้ดีขึ้น รู้จักการแบ่งกันกันเล่นเกม
14.00-15.00 น.	กิจกรรมอื่นๆ	เด็กๆ สนุกกับการเรียนคอมพิวเตอร์ สามารถใช้เมาส์ในการเล่นเกมเตรียมความพร้อมได้ดีขึ้น รู้จักแบ่งกันกันเล่น

ผู้รายงานการสังเกต ดร.สิริมา วัฒนุชนันทกุล การประเมินเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

แบบสังเกตบันทึกพฤติกรรมเด็ก (เป็นกลุ่ม)

ครั้งที่ 4 วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2546

คำชี้แจง โปรดสังเกตพฤติกรรมเด็กเป็นกลุ่มในขณะที่เรียนในกิจกรรมต่างๆ แล้วบันทึกเป็นภาพรวมในระยะช่วง 2 สัปดาห์ ว่าพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนของท่านเป็นอย่างไร

เวลา	รายการ	พฤติกรรม
08.40-09.00 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	เด็กสามารถออกมาเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวหน้าชั้นเรียนได้ การเคลื่อนไหวประกอบกฎกติกาได้คล่องแคล่วขึ้น เด็กร่วมกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน
10.10-10.30 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	เด็กๆ มีความสนใจทำกิจกรรมดีขึ้น กล้าแสดงออกมากขึ้น เด็กๆ มีความสนใจในการทดลองทำ ความไม่แน่ใจในการทดลองลดลง เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้น เด็กๆ สนุกและกล้าคิด
09.10-10.10 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	เด็กๆ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนการสอน ทำได้ดีขึ้น สามารถทำผลงานตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตนเองได้ดีขึ้น ในส่วนของเด็กบางคนยังไม่เป็นประโยชน์
	กิจกรรมเสรี	เด็กสามารถเลือกเล่นตามมุมต่างๆ ในห้องเรียนได้อย่างอิสระ รู้จักการเล่นสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น เก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จ มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น
10.30-11.00 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	เด็กสนุกสนานกับการเล่น เด็กรู้จักการรอคอย และการแบ่งกันในการเล่นกับเพื่อนๆ ดีขึ้น
14.40-15.00 น.	เกมการศึกษา	เด็กๆ สามารถเล่นเกมต่างๆ ได้ดีขึ้น การเล่นในระบบกลุ่มย่อยดีขึ้น ช่วยกันเล่นเกม รู้จักการรอคอยและการแบ่งปัน เมื่อเกิดปัญหาสามารถช่วยกันแก้ปัญหา เก็บเกมเข้าที่ถูกต้องได้เรียบร้อย
14.00-15.00 น.	กิจกรรมอื่นๆ	เด็กๆ ทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องได้

ผู้รายงานการสังเกต ดร.สิริมา วัฒนุชนันทกุล การประเมินเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

เครื่องมือประเมินเด็กรายกรณี 3

พอตโฟลิโอนักเรียน

ชื่อเด็ก.....
ชั้น อนุบาลปีที่ 2/3
โรงเรียน อนุบาลราชบุรี

พอตโฟลิโอประกอบด้วย
1. ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว
2. ส่วนที่ 2 : แผนการเก็บชิ้นงาน
3. ส่วนที่ 3 : ตัวบ่งชี้
4. ส่วนที่ 4 : ประเภทของพอตโฟลิโอ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อเด็ก ..... ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 อายุ ... 5-6 ...

เรียน	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	หมายเหตุ
น้ำหนัก	21	21.1	20.6	21	
ส่วนสูง	108	113	113.6	113	

ชื่อบิดา..... อาชีพ.....
ชื่อมารดา..... อาชีพ.....
เป็นบุตรคนที่ ... :
ที่อยู่ ..... ต. ..... อ. .....

แบบสัมภาษณ์

อาหารที่หนูโปรดปราน.....
รองเท้าที่หนูชอบใส่.....
รายการทีวีที่ชอบ
1 .....
2 .....
3 .....
สัตว์ที่หนูอยากเลี้ยง.....
สถานที่ที่อยากไปเที่ยว.....
เติบโตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร.....

ส่วนที่ 2 แผนการเก็บชิ้นงาน

ชื่อเด็ก..... .....ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี

กิจกรรม	งานชิ้นที่ 1	งานชิ้นที่ 2	งานชิ้นที่ 3	งานชิ้นที่ 4
กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์รับบิ้น	การทำท่าทางตามจินตนาการ	การเป็นผู้นำผู้ตาม	การปฏิบัติตามข้อตกลง
กิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์	พาเด็กไปทัศนศึกษาแหล่งเลี้ยงปลาน้ำจืด	การแต่งนิทานเกี่ยวกับปลา	ค้นหาความรู้เรื่องบ้านสวนจากห้องสมุดโรงเรียน	การจัดนิทรรศการเรื่องบ้านสวน
กิจกรรมสร้างสรรค์	การวาดภาพด้วยสีเทียน	การทำหนังสือนิทาน	การวาดภาพด้วยสีน้ำ	การปั้นสินน้ำมัน
กิจกรรมเสรี	มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์	มุมพลาสติกสร้างสรรค์	มุมบ้าน	มุมหนังสือ
กิจกรรมกลางแจ้ง	เครื่องเล่นสนาม	การเล่นน้ำ	การเล่นทราย	การเล่นอิสระในสนาม
เกมการศึกษา	เกมหาความสัมพันธ์ภาพแบบเชิงกล	เกมภาพติดต่อรูปปลา	เกมจับคู่ภาพสัมพันธ์แม่ - ลูก	เกมจับคู่ภาพซ่อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ การประเมินชิ้นเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

ส่วนที่ 3

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กโดยภาพรวม

ชื่อ .....

คำชี้แจง ให้ท่านประเมินพฤติกรรมเด็กโดยภาพรวมของเด็กเป็นรายบุคคลตามรายการข้างล่าง

	-2	-1	0	+1	+2	
เล่นคนเดียว					✓	เล่นกับเพื่อน
หงอง					✓	แข่งขัน
ไม่ช่วยผู้อื่น					✓	ให้ผู้อื่น
ขายไม่กล้า					✓	กล้าแสดง
นักกลุ่ม					✓	ตามกลุ่ม
เฉยเมย					✓	ตามใจเพื่อน
รังแกเพื่อน					✓	ถูกนิทร
ชุดรัก	✓					ชุดบางครั้งไม่ดี
ชุดเหงาะ	✓					ชุดหยาบ
ชุดเป็นประโยค	✓					ชุดไม่เป็นประโยค
ชุดคล่อง	✓					ชุดติดขาง
กินอาหารกันกลุ่ม	✓					กินอาหารร้า
ปัสสาวะดีขึ้นมาก					✓	ควบคุมการขายปัสสาวะ
มักไม่บอกเมื่อต้องปัสสาวะ อุจจาระ					✓	จะถ้วยในการถ่ายอุจจาระ
นอนหลับยาก					✓	นอนหลับง่าย

สรุปผล ..... (handwritten)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็ก

คำชี้แจง ให้ท่านบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็กเป็นรายบุคคล โดยบันทึกภาพรวมในแต่ละช่วง 2 สัปดาห์

ชื่อ..... ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3

ด้านร่างกาย - เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ รู้จักการทำท่าทางประกอบเพลง รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม ด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ รักและสนใจธรรมชาติ มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือเพื่อนร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสนุกสนาน และช่วยเหลือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย เด็กรู้จักการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปฏิบัติตามคำสั่งและข้อตกลงได้ เช่น สามารถเล่นตามมุมร่วมกับคนอื่นได้ ด้านสติปัญญา - เด็กๆ รู้จักการสังเกต ร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็นได้ รู้จักลักษณะของปลาน้ำจืดเพิ่มมากขึ้น รู้จักชื่อปลาน้ำจืดมากขึ้น วันที่ 11 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546	ด้านร่างกาย - เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ รวงร่างกายได้ ดังและปฏิบัติตามสัญญาณได้ และสัมผัสร่างกายได้ ด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ - เด็กสนุกสนานกับการเรียน เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน ช่วยกันจัดหาสื่ออุปกรณ์มาจัดนิทรรศการได้เป็นอย่างดี ด้านสติปัญญา - ช่วยกันค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แสดงความสนใจต่องานที่ครูมอบหมาย มีการแสดงเปลี่ยนสิ่งที่เด็กรู้เกี่ยวกับปลาน้ำจืดเพิ่มขึ้น ชั้นอนุบาล ได้ชุดแสดงความคิดเห็นได้ วันที่ 25 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2546
ด้านร่างกาย - เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ รวงร่างกายได้ ตัดกระดาษได้ตามแนวเส้น วาดภาพอิสระได้ เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมือได้คล่องแคล่ว ด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ - มีความสนุกสนานปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และรับผิดชอบงานได้ดี มีความมั่นใจดี ด้านสติปัญญา เด็กได้แสดงออกและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการดีขึ้น ได้ฝึกทักษะการสังเกตการคิด และการแก้ปัญหาได้ วันที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546	ด้านร่างกาย - พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และเล็กได้ดีขึ้น กล้ามเนื้อมือกับตาสัมพันธ์กันดี ด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ - เด็กมีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส ปรับตัวทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เล่นกับเพื่อนอย่างมีความสุข มีระเบียบวินัย จดจน และรับผิดชอบต่อการทำงานดี รวมถึงดีขึ้น ด้านสติปัญญา - เด็กมีพัฒนาการทางภาษา คือ การพูด การฟัง และการเรียนดีขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ รับรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ดีขึ้น พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการดี รู้จักการสังเกต การคิด และการแก้ปัญหาดีขึ้น วันที่ 22 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.3 แบบประเมินผลงาน / พฤติกรรม

ชื่อ ด.ช./ด.ญ. ..... ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3

วันเดือนปี	ชื่อกิจกรรม	ผู้เด็กกล้าแสดงออก	มีความคิดสร้างสรรค์	มีสมาธิการทำงาน	คิดอย่างมีเหตุผล	มีความพยายาม	ควบคุมอารมณ์ได้	หมายเหตุ
1	ดินปะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2	การสร้างเด็ก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3	คอมพิวเตอร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4	การแสดงบทบาทสมมุติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5	เกมการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
6	ภาพระบาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
7	การอ่าน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
8	คณิตศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
9	วิทยาศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
10	การรับประทานอาหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

แบบสรุปประเมินผลงานนักเรียน

ชื่อนักเรียน .... ชั้นอนุบาลปีที่ 2/3

คำสั่ง ให้ ลง x ในช่องที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว

งาน	ภาคต้น			
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. การวาดภาพด้วยสีเทียน	X	X	X	X
2. การวาดภาพด้วยสีน้ำ	X	X	X	X
3. การตัดกระดาษด้วยกรรไกร	X	X	X	X
4. การติดปะเกล็ดปลา	-	-	X	-
5. การพับกระดาษ	-	-	X	X
6. การพิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือ	-	-	X	-
7. การสิดปะรูปทรงเรขาคณิต	-	-	-	X
8. การร้อยลูกปัดกระดาษสี	-	-	-	X

หมายเหตุ :

1. งานชิ้นที่ดีที่สุดคือ การวาดภาพด้วยสีเทียน
2. งานชิ้นที่นักเรียนชอบ คือ การวาดภาพด้วยสีเทียน
3. พัฒนาการของนักเรียน นิพัฒนาการในการวาดภาพดีขึ้น มีรายละเอียดแม่สดใหม่ ใช้สีได้หลากหลาย เช่าใจธรรมชาติของตัวได้ดีขึ้นตามลำดับ

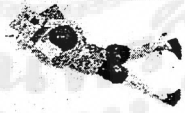

ผู้ทวนสอบความถูกต้อง ดร.พิมพา ปิยะปุณฑริกพงษ์ การประเมินผลนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

ส่วนที่ 4

4.1 พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยม

เป็นการนำเสนองานชิ้นสุดท้ายที่ดีที่สุดของเด็ก

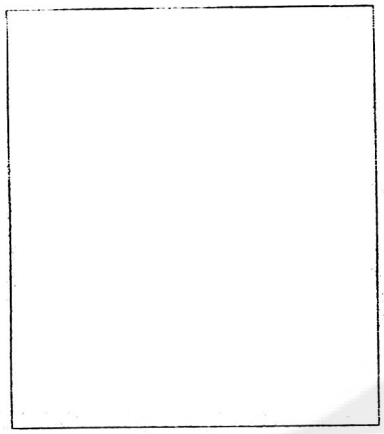

ประเภทของงาน

☐ การวาดภาพด้วยสีน้ำ ☑ การวาดภาพด้วยสีเทียน ☐ งานศิลปะแบบผสม

☐ งานปั้น ☐ งานกระดาษ (โปรดระบุ.....) ☐ งานศิลปะประดิษฐ์

☐ หนังสือนิทาน ☐ ผลิตชิ้นงาน คือ.....

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

4.2 พอดโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิตุโฆษนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

4.2.1 แบบบันทึกพัฒนาการเรียน

คำชี้แจง ให้เด็กเรียกชื่อสีและวงลงในช่องระบายสี 1 - 8 โดยแต่ละช่องให้เรียงใน

1 ช่วงสัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กใน 8 สัปดาห์

1.	☐
2.	☐
3.	★
4.	☐
5.	☐
6.	○
7.	☐
8.	☐

ความสามารถด้านการเรียน	
ขั้นที่ 1 การรับเรียนรู้	ขั้นที่ 3 เรียนโดยสะกดตามแบบ
ขั้นที่ 2 เรียนเป็นพัฒนาการ	ขั้นที่ 4 เรียนสะกดได้ด้วยตนเอง

สรุปผล ปัจจุบันนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ในขั้นที่ 3 และ ขั้นที่ 4 ได้ในบางครั้ง ครูจึงต้องคอยกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในขั้นที่ 4 ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิตุโฆษนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

4.2.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ

งาน / กิจกรรม 1

คำชี้แจง : ด้านนักเรียนอยู่บนเครื่องบิน ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งที่นักเรียนชอบหรืออยากเห็นมากที่สุด

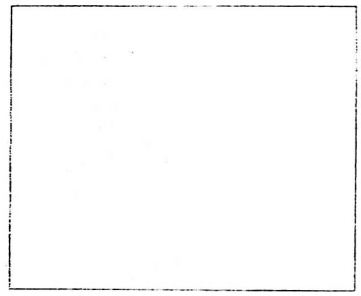

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่น ๆ	✓			

งาน / กิจกรรม 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขาวัสดุมาประดิษฐ์ตามที่นักเรียนชอบ

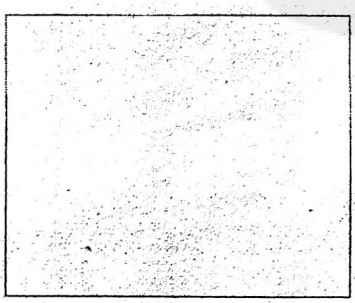

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่น ๆ				

งาน / กิจกรรม 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวาดภาพเท่ากับจำนวนตัวเลข

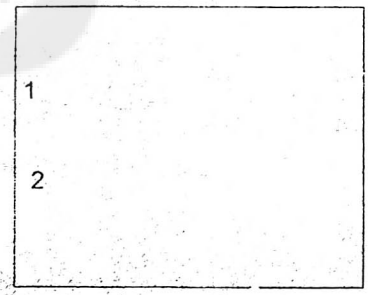

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่น ๆ				

โครงการพัฒนาเด็กนักวิจัย
และ
การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

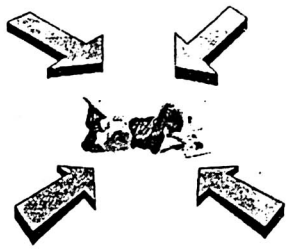

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
23 ซอยวิภาวดี เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 02-6641000 ต่อ 5562

โครงการพัฒนาเด็กนักวิจัย
และ
การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

เรื่องที่สอน
1. ..... (วันที่ .....)
2. ..... (วันที่ .....)
3. ..... (วันที่ .....)

โดย .....
โรงเรียน .....

ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/1
จำนวนนักเรียนทั้งหมด 33 คน
เพศชาย 19 คน เพศหญิง 14 คน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546

พอตโฟลิโอนักเรียน

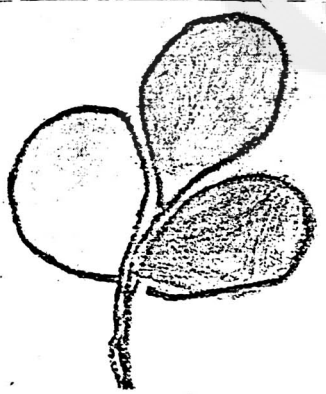

ชื่อเด็ก .....
ชั้น อนุบาลปีที่ 2
โรงเรียน .....

พอตโฟลิโอประกอบด้วย
1. ส่วนที่ 1 : ชีวประวัติส่วนตัว
2. ส่วนที่ 2 : แบบการเก็บชิ้นงาน
3. ส่วนที่ 3 : ตัวบ่งชี้
4. ส่วนที่ 4 : ประเภทของพอตโฟลิโอ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

เรียน	มีบุตร	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม
น้ำหนัก	18	21	22	23	
ส่วนสูง	101	105	106	107	

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แผนการเก็บชิ้นงาน

	งานชิ้นที่ 1	งานชิ้นที่ 2	งานชิ้นที่ 3	งานชิ้นที่ 4
กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ				
กิจกรรมเสริมประสบการณ์				
กิจกรรมสร้างสรรค์				
กิจกรรมเกมวิ				
กิจกรรมกลางแจ้ง				
เกมการศึกษา				

ส่วนที่ 3 ตัวบ่งชี้

3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็ก

3.3 แบบการประเมินผลงาน / พฤติกรรม

แบบสรุปประเมินผลการเรียนนักเรียน

ชั้นอนุบาล ๓ ห้องเรียน ๒ ครูประจำชั้น

คำสั่ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมบ่งชี้นั้น

ที่	รายชื่อนักเรียน	ด้านร่างกาย		ด้านอารมณ์	
		ชอบ	ไม่ชอบ	ชอบ	ไม่ชอบ
1		/		/	
2		/		/	
3		/		/	
4		/		/	
5		/		/	
6		/		/	
7		/		/	
8		/		/	
9					
10					

หมายเหตุ

1. ความสิ้นสุดที่ดี คือ ...
2. ความสิ้นสุดนักเรียนชอบ คือ ...
3. พัฒนาการของนักเรียน ...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ส่วนที่ ๑ ประเภทของผลงานที่ส่ง

๔.๑ ผลงานที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นการบันทึกเรื่องราวที่ประทับใจที่สุดหรือมีความสำคัญที่สุดของตนเอง

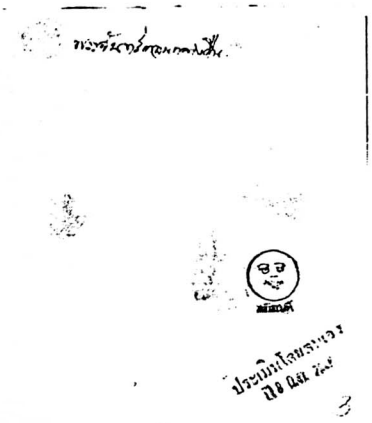

ประเภทของงาน

- ☐ การวาดภาพด้วยสีน้ำ
- ☐ การวาดภาพด้วยดินสอ
- ☐ งานศิลปะแบบผสม
- ☐ งานปั้น
- ☐ งานกระดาษ (โปรดระบุ .....)
- ☐ งานศิลปะประดิษฐ์
- ☐ หนังสือนิทาน
- ☐ ผลิตชิ้นงาน คือ .....
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ .....)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

๔.๒ ผลงานที่แสดงความเชี่ยวชาญและความก้าวหน้าในการเรียนรู้

๔.๒.๑ แบบบันทึกพัฒนาการเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ให้เด็กเขียนชื่อของตนเองในพื้นที่ที่กำหนดให้ด้านใน ...

1.	=
2.	-
3.	★
4.	👍
5.	♥
6.	○
7.	👍
8.	👧

ความสามารถด้านการเรียน

จำนวนการเขียนชื่อ ... จำนวนตัวอักษรถูกต้อง ...

สรุปผล ...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

๔.๒.๒ พัฒนาการด้านต่าง ๆ

งาน / กิจกรรม 1

คำชี้แจง : ถ้านักเรียนอยู่บนเครื่องบิน ให้นักเรียนวงกลมพังที่นักเรียนรอบหรือชอบมากที่สุด

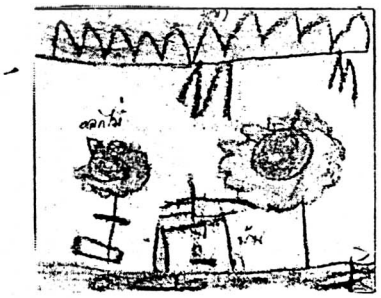

ความเห็นของนักเรียน รอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	หมายเหตุ
ด้านสติปัญญา	✓			
ด้านความคิดสร้างสรรค์	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ				

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

งาน / กิจกรรม 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนหาวัสดุมาประดิษฐ์ตามที่นักเรียนชอบ

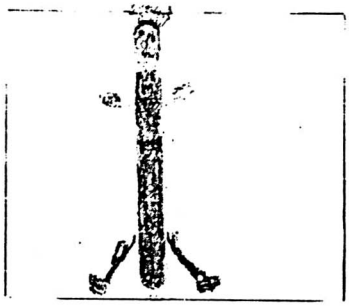

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ		✓		
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านจินตนาการ	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ				

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินนั้นเด็กเป็นสำคัญ

งาน / กิจกรรม 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเพาะถั่วงอก และสังเกตการเจริญงอกงามทุกวัน แล้ววาดภาพสิ่งที่พบตามที่เห็นและให้เล่าประสบการณ์

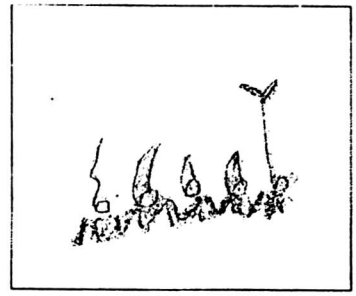

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ		✓		
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านจินตนาการ	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ				

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินนั้นเด็กเป็นสำคัญ

งาน / กิจกรรม 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวาดภาพ[illegible] จำนวนตัวเลข

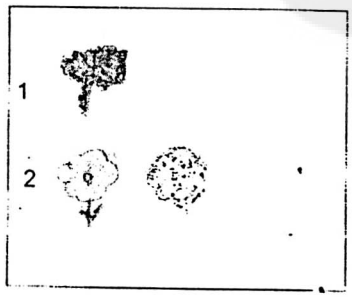

ความเห็นของนักเรียน ชอบ 😊 😐 ☹

สนุก 😊 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ		✓		
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านจินตนาการ	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ				

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินนั้นเด็กเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อเด็ก ด.ญ. พรรณรัตน์ สายบัว ข้อมูลเมื่ออายุ 1 ปี

เดือน	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	หมายเหตุ
น้ำหนัก	15	15.5	15		
ส่วนสูง	105	106	106		

ชื่อบิดา นายปัญญา อายุ ปี

ชื่อมารดา นางสมหวัง อายุ ปี

เป็นบุตรคนที่ 1

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 9 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

แบบสัมภาษณ์

อาหารที่หนูโปรดปราน ข้าว

ของเล่นที่หนูเล่นประจำ ตุ๊กตา

รายการวีซีที่ชอบ

1. การ์ตูนเพลงต่างๆ
2. หนังสือ
3. ...

สัตว์ที่หนูอยากเลี้ยง กระต่าย

สถานที่ที่หนูอยากไปที่สุด ...

เด็กโตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร ...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

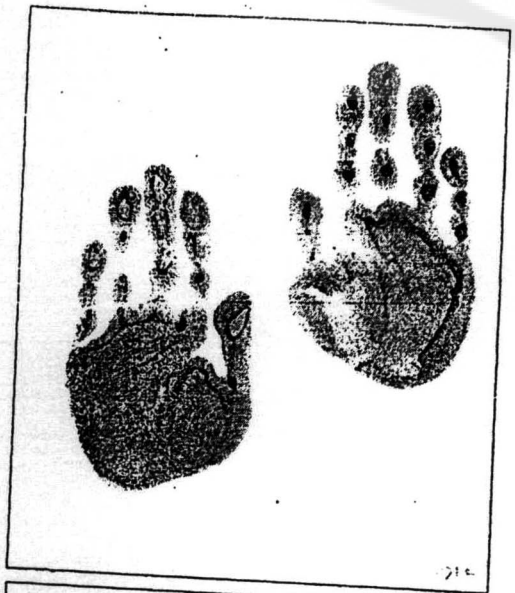

มือของหนู ด.ญ. พรรณรัตน์ สายบัว 9 มิ.ย. 56

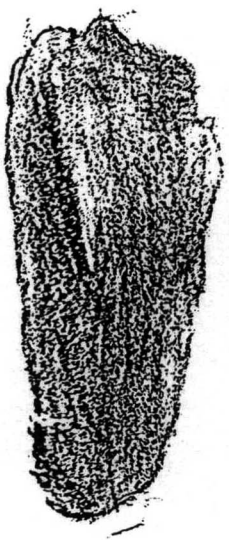

ส่วนที่ 2

ชื่อเด็ก ด.ช. ... ชั้น อนุบาล 1

	ลงชื่อที่ 1	ลงชื่อที่ 2	ลงชื่อที่ 3	ลงชื่อที่ 4
	...	...	...	...
	...	...	...	...
	...	...	...	...
	...	...	...	...
	...	...	...	...
	...	...	...	...
	...	...	...	...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กัญโญอนันตพงษ์ การประเมินเห็นเด็กเป็นสำคัญ

3.1 แบบประเมินผลงาน / พฤติกรรม

ชื่อ-นามสกุล ... ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	ปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่	มีความคิดสร้างสรรค์	มีพัฒนาการเรื่อง	คิดค้นงานใหม่	มีความพยายาม	ควบคุมตัวเองได้	หมายเหตุ
1	ศิลปะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2	การสร้างบล็อก					✓	✓	
3	คอมพิวเตอร์							
4	...					✓	✓	
5	เกมการศึกษา					✓	✓	
6	การเรียน			✓		✓	✓	
7	การอ่าน					✓	✓	
8	คณิตศาสตร์				✓	✓	✓	
9	วิทยาศาสตร์					✓	✓	
10	การรับประทานอาหาร					✓	✓	

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กัญโญอนันตพงษ์ การประเมินเห็นเด็กเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 3

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย

ชื่อ ...

คำชี้แจง ให้ทำการประเมินพฤติกรรมเด็กวัยอนุบาล ตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงของเด็ก

	5	4	3	2	1	
แต่งตัวเรียบร้อย					✓	แต่งตัวไม่เรียบร้อย
ขยันเรียน					✓	เกียจคร้าน
ไม่ชอบรู้จัก					✓	ไม่รู้จัก
ตอบไม่ตรงคำถาม					✓	ตอบตรงคำถาม
นักกลุ่ม		✓				ตามกลุ่ม
เอาแต่ใจ					✓	ตามใจเพื่อน
ร้องแกเพื่อน					✓	ยุกันดี
พูดจริง	✓					พูดบางคำไม่จริง
พูดเพราะ		✓				พูดหยาบ
พูดเป็นประโยค	✓					พูดไม่เป็นประโยค
พูดคล่อง	✓					พูดติดขัด
กินอาหารทุกมื้อ	✓					กินอาหารไม่
ปัสสาวะถูกที่					✓	ควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะ
นักไม่ชอบเมื่อต้องปัสสาวะ ทุจริต					✓	ช่วยตัวเองในการทำธุรกิจ
นอนหลับยาก				✓		นอนหลับง่าย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กัญโญอนันตพงษ์ การประเมินเห็นเด็กเป็นสำคัญ

3.2 แบบบันทึกการเฝ้าพฤติกรรมเด่นของเด็ก

คำชี้แจง ให้ครูบันทึกพฤติกรรมเด่นของเด็กเป็นรายบุคคล โดยบันทึกมาทุกวันในแต่ละสัปดาห์ 2 สัปดาห์

ชื่อ ด.ช. พรรณรัตน์ นามสกุล ชัยเมือง ชั้น อนุบาล 3

ชอบเล่นกับเพื่อน ชอบช่วยเหลือเพื่อน เช่น ช่วยเก็บของ ให้เพื่อน เล่นกับเพื่อนได้ดี ไม่ชอบไปเรียน วันที่ 1 เดือน ก.ค. พ.ศ. 56	ชอบเล่นกับเพื่อนเรียนเก่ง ไม่ค่อยชอบพูด ไม่ค่อยแสดงออก ชอบวาดรูป ระบายสี วันที่ 5 เดือน ส.ค. พ.ศ. 56
ชอบเล่นกับเพื่อนเป็นบางครั้ง ชอบละเลงสีเป็นบางครั้ง มีการรบกวนสิ่งแวดล้อมบ้างเล็กน้อย ชอบไปเรียน วันที่ 8 เดือน ส.ค. พ.ศ. 56	ชอบเล่นกับเพื่อนๆ มีน้ำใจ ช่วยเหลือครู ชอบวาดรูป ระบายสี ชอบไปเรียน วันที่ 12 เดือน ส.ค. พ.ศ. 56

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเด็กเป็นสำคัญ

4.2.1 แบบบันทึกพัฒนาการเรียน

คำชี้แจง ให้เด็กเรียงลำดับตามระดับพัฒนาการ 1 – 8 โดยนำสัญลักษณ์ใส่ในช่องว่าง

1 ช่วงสัปดาห์ ทำ 1 ครั้ง ตั้งแต่เริ่มให้เห็นภาพพัฒนาการเรียนตลอดไปใน 5 สัปดาห์

1. พรรณ	■
2. พรรณ	●
3. พรรณรัตน์	★
4. พรรณรัน	▲
5. พรรณรัต	▼
6. พรรณรัต	○
7. พรรณรัตน	△
8.	◆

ความสามารถด้านการเรียน ขั้นที่ 1 การรับรู้เข้าใจ ขั้นที่ 2 เรียนเป็นกลุ่มย่อย	ขั้นที่ 3 เรียนโดยสะท้อนความคิดแบบ ขั้นที่ 4 เรียนและทำให้ตนเอง

สรุปผล ขั้นที่ 3

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเด็กเป็นสำคัญ

การรู้ค่า 1-5

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพเท่ากันจำนวน

1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

ชื่อ พรรณรัตน์ ชัยเมือง

4.2.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ

งาน / กิจกรรม 1

คำชี้แจง : ถ้านักเรียนอยู่บนเครื่องบิน ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งที่นักเรียนชอบหรืออยากเห็นมากที่สุด

ความเห็นของนักเรียน ชอบ ☺ 😐 ☹

สนุก ☺ 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ	✓			

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

งาน / กิจกรรม 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวาดสมาประดิษฐ์ตามที่นักเรียนชอบ

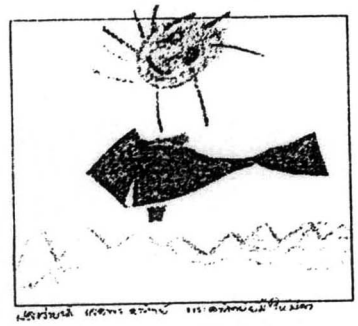

ความเห็นของนักเรียน ชอบ ☺ 😐 ☹

สนุก ☺ 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ	✓			

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

งาน / กิจกรรม 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวาดภาพเท่ากับจำนวนตัวเลข

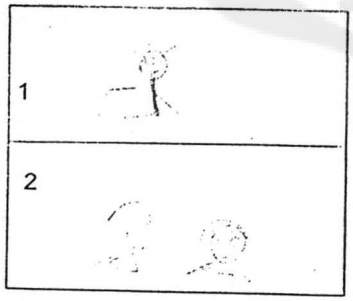

ความเห็นของนักเรียน ชอบ ☺ 😐 ☹

สนุก ☺ 😐 ☹

ความเห็นของครู

รายการ	ดี	ปานกลาง	พอใช้	หมายเหตุ
ด้านกล้ามเนื้อมือ	✓			
ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	✓			
ด้านอารมณ์	✓			
ด้านความพยายาม	✓			
อื่นๆ	✓			

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 4

4.1 พอตโฟลิโองานยอดเยี่ยม

เป็นการนำผลงานชิ้นสุดท้ายที่ดีที่สุดของเด็ก

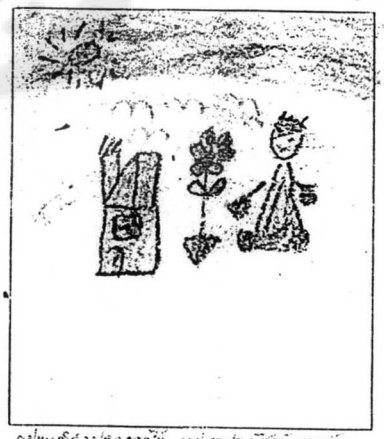

ประเภทของงาน

☐ ตกแต่งภาพด้วยสีน้ำ ☐ การวาดภาพด้วยสีเทียน ☐ งานศิลปะแบบผสม

☐ งานปั้น ☐ งานกระดาษ (โปรดระบุ.....) ☐ งานศิลปะประดิษฐ์

☐ หนังสือนิทาน ☐ ผลิตชิ้นงาน คือ.....

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

4.2 พอตโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา กิญโญอนันตพงษ์ การประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ

งานชิ้นที่ 1

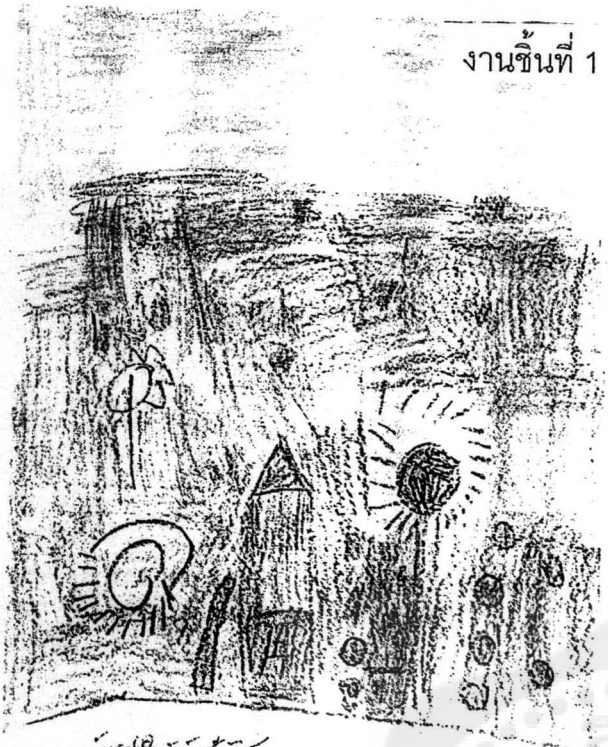

งานชิ้นที่ 2

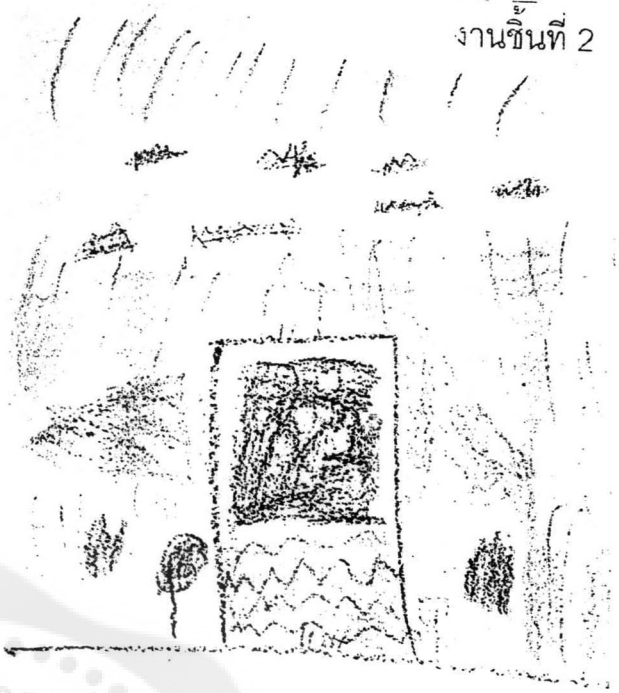

งานชิ้นที่ 3

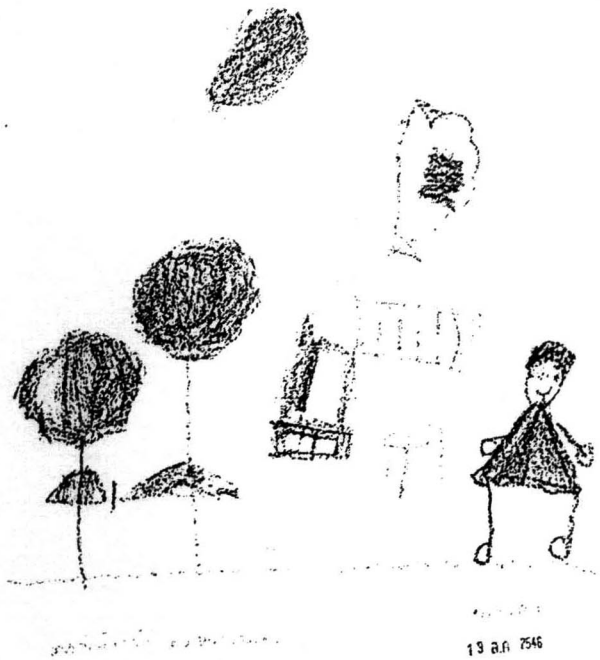

งานชิ้นที่ 4

งานชิ้นที่ 5

งานชิ้นที่ 6

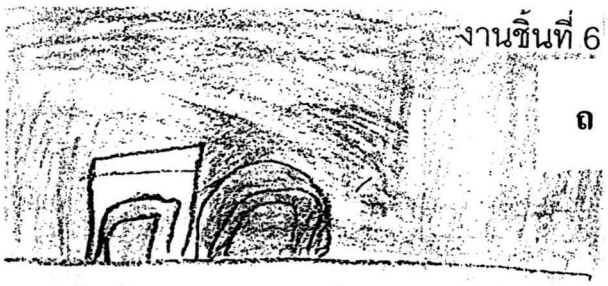

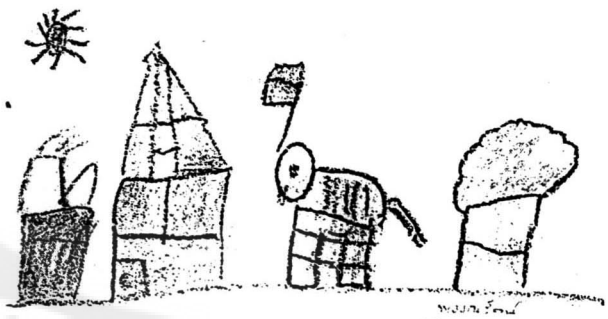

งานชิ้นที่ 7

งานชิ้นที่ 8

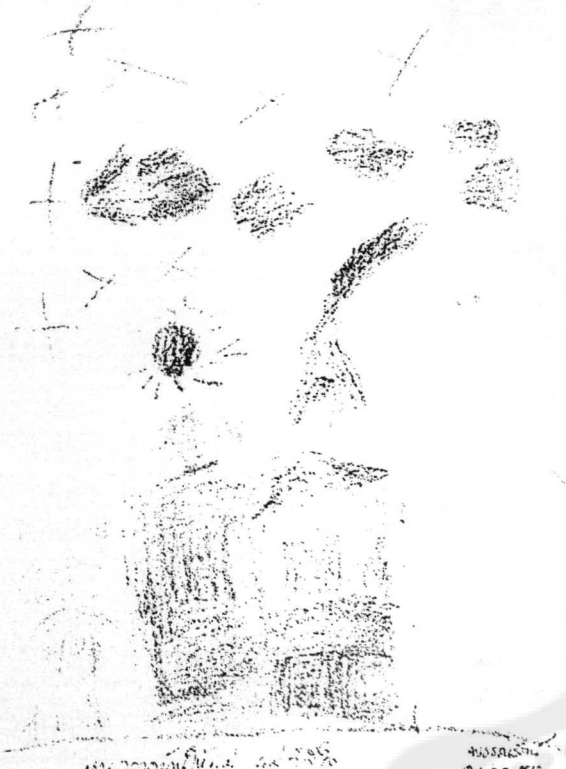

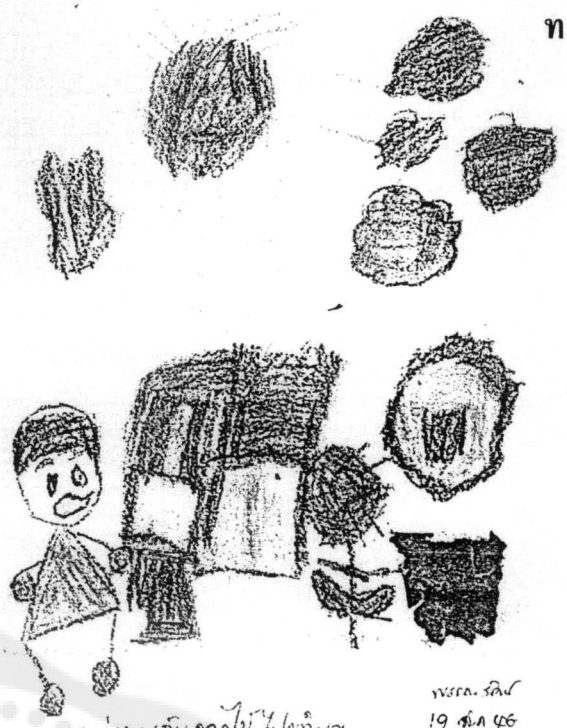

นยิ์การ

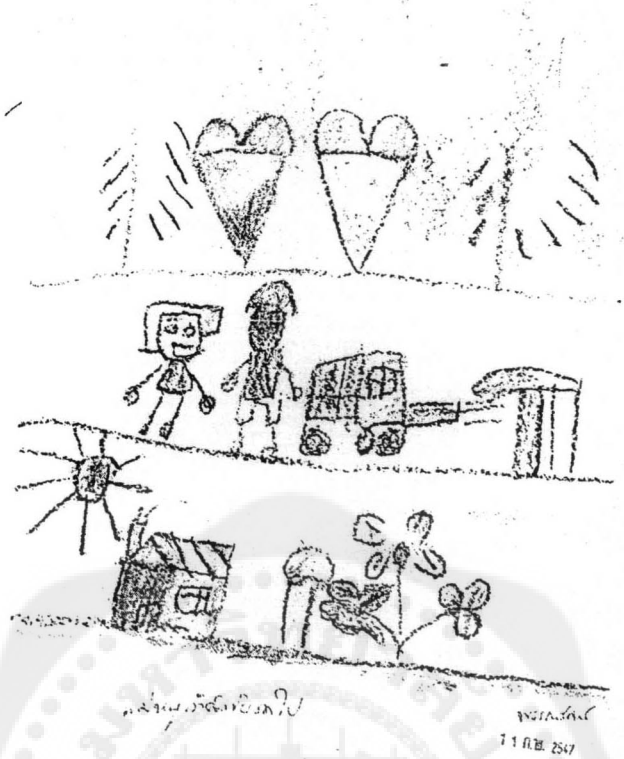

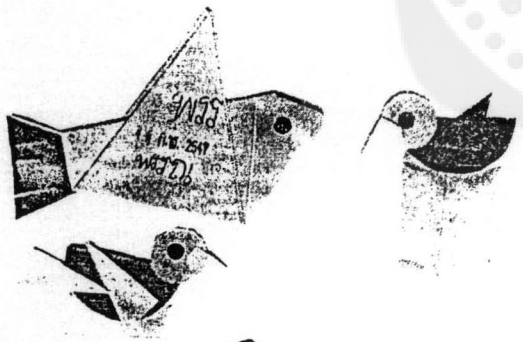

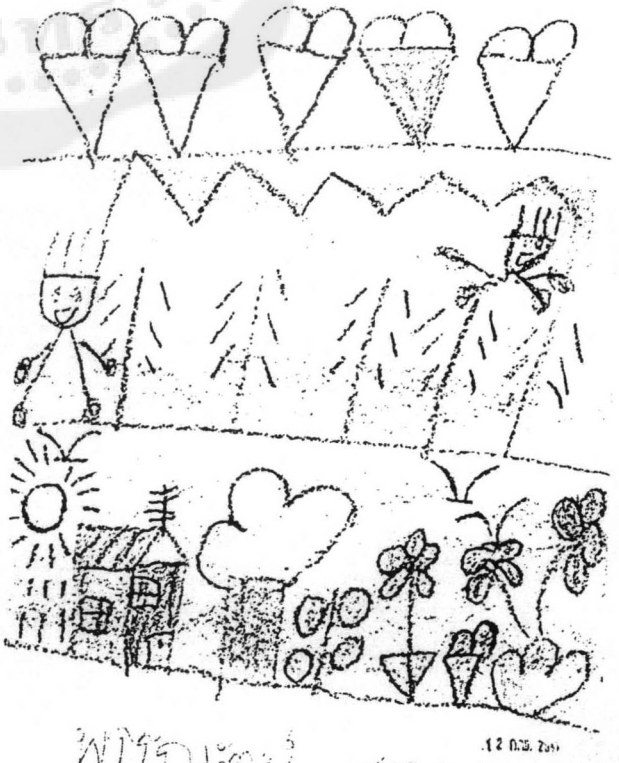

พรวณรัศน์

การประเมินทักษะการจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) โดยผู้ปกครอง

แฟ้มสะสมงานของเด็ก เป็นการรวบรวมชิ้นงานที่หลากหลายที่แสดงถึงความสนใจ และความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ อาทิเช่น จิตใจ อ่านเขียน และคณิตศาสตร์ ดังนั้นครูจึงใช้แฟ้มสะสมงานของเด็กเป็นเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่แท้จริง เพื่อให้ได้รู้ในสิ่งที่เด็กปฏิบัติจริง และจะได้ช่วยเหลือเด็กในกลุ่มกิจกรรมนั้นได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของเด็ก

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว จึงขอความร่วมมือจากท่านผู้ปกครองประเมินแฟ้มสะสมงานของเด็กด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

การประเมินทักษะการจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) โดยผู้ปกครอง

ชื่อ ด.ช.ณ [illegible] สกุล [illegible] เลขที่ ..... ชั้น อนุบาล 1/1

โรงเรียน อนุภาควัดเทพธิดาราม (ทิพลศึกษาประชานุกูล) อยู่ วัดเทพธิดา เขต กรุงเทพฯ

โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ในแบบประเมิน

รายการประเมินของแฟ้มสะสมงานโดยผู้ปกครอง	ระดับดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
1. การพัฒนางานของเด็กตรงตามวัย		✓	
2. แฟ้มงานมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ		✓	
3. แฟ้มงานมีความน่าสนใจ		✓	
4. ความตั้งใจในการทำงาน	✓		
5. การเก็บรักษาแฟ้มงานเป็นระเบียบ		✓	

โปรดเขียนความคิดเห็นอื่นๆ

1. .....
2. .....
3. .....

(ลงชื่อ) [illegible] ผู้ปกครอง

วันที่ 23 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2556

โรงพยาบาลวัดเทพ อำเภอวัดเทพ
จังหวัดราชบุรี 70170

เรียน ผู้ปกครอง ด.ช./ด.ญ. [illegible] ศาลเจ้า

ใบรับที่ 5 ก.ย. 56 แพทย์ทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลวัดเทพได้ให้บริการ

ทางทันตกรรมแก่บุตรหลานของท่านดังนี้คือ

( ) ตรวจฟัน
( ) ขูดหิน
( ) ขูดหินน้ำลาย
( ) เคลือบหลุมร่องฟัน.....ซี่
( ) อื่น ๆ [illegible]

( ) ฟันน้ำนม.....ซี่
( ) ฟันแท้.....ซี่
( ) ฟันน้ำนม.....ซี่
( ) ฟันแท้.....ซี่

และท่านควรนำบุตรหลานของท่านมาพบแพทย์ทันตสาธารณสุข เพื่อรับการรักษาทางทันตกรรม ดังต่อไปนี้คือ

( ) ตรวจฟัน
(✓) ขูดหิน
( ) ขูดหินน้ำลาย
( ) เคลือบหลุมร่องฟัน.....ซี่
( ) อื่น ๆ.....
( ) ตรวจฟันทุก ๆ 6 เดือน

( ) ฟันน้ำนม.....ซี่
( ) ฟันแท้.....ซี่
(✓) ฟันน้ำนม.....ซี่
( ) ฟันแท้.....ซี่

ฝ่ายทันตสาธารณสุขโรงพยาบาลวัดเทพ

"ที่สุดที่แห่งของคุณแม่ ทำให้เด็กมีใจดี"

แบบประเมินการวาดภาพด้วยดินเทียน

ชื่อ ด.ช. ณ ณ สกุล [illegible] ชั้นอนุบาล 1

ลำดับที่	วันที่วาด	ชื่อภาพ (เด็กเป็นผู้บอก)	ลักษณะของภาพวาด: การนับจุดด้วยเส้นเชื่อม	รายละเอียดและสัมพันธ์กับวัย	ภาพวาดมีความคิดสร้างสรรค์	เล่าภาพที่วาดได้เป็นประโยค	เล่าภาพที่วาดได้เป็นเรื่องราว	หมายเหตุ
1	[illegible]	บ้าน [illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	
2	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	
3	[illegible]	[illegible]		✓	✓	✓	✓	
4	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	
5	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	
6	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	
7	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓		
8	[illegible]	[illegible]	✓	✓	✓	✓	✓	